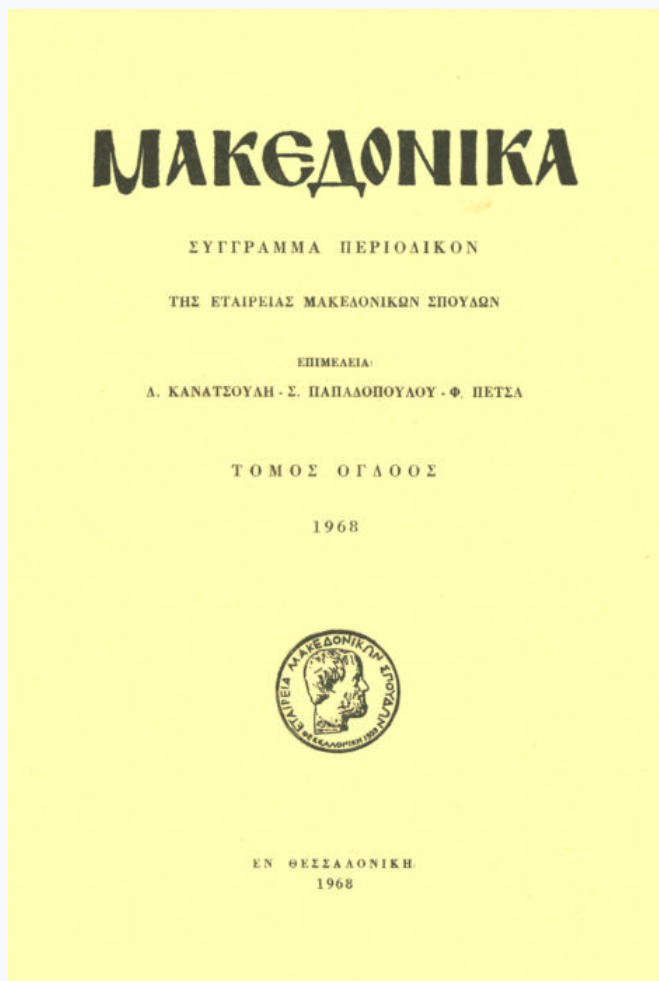

Μακεδονικά

Τόμ. 8, Αρ. 1 (1968)

Το ανέκδοτο ημερολόγιο του παπά-Νικόλα Κουκόλη απ' το Λιμπόχοβο της Δυτικής Μακεδονίας (1817-1926)

Γιάννης Τσάρας

doi: [10.12681/makedonika.308](https://doi.org/10.12681/makedonika.308)

Copyright © 2014, Γιάννης Τσάρας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τσάρας Γ. (1968). Το ανέκδοτο ημερολόγιο του παπά-Νικόλα Κουκόλη απ' το Λιμπόχοβο της Δυτικής Μακεδονίας (1817-1926). *Μακεδονικά*, 8(1), 257-322. <https://doi.org/10.12681/makedonika.308>

ΤΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΑΠΑ-ΝΙΚΟΛΑ ΚΟΥΚΟΛΗ
ΑΠ' ΤΟ ΛΙΜΠΟΧΟΒΟ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (1817-1926)

*Μνημόσυνο τῶν ἀφανῶν ἀγωνιστῶν
τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγώνα (1904-1908)*

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Τὸ Ἡμερολόγιο ποὺ δημοσιεύω παρακάτω εἶναι ἓνα μικρὸ ἐμπορικὸ κατάστιχο σὲ πολὺ καλὴ κατάστασι, δεμένο μὲ μαῦρο πανί, μὲ διαστάσεις ὕψ. 0,21 καὶ πλάτ. 0,13, μὲ 160 σελίδες, ἀλλὰ μὲ γραμμένες μονάχα τὶς 140. Περιεχόμενόν του εἶναι γεγονότα λογῆς - λογῆς τοῦ περασμένου καὶ τοῦ πρώτου τέταρτου τοῦ δικοῦ μας αἵωνα τοῦ Λιμπόχοβου, ἐνὸς χωριοῦ ποὺ τὴν ὥρᾳ τὸ λένε Δίλοφο καὶ παλιότερα γιὰ κάποιο διάστημα Βραχοπλαγιά, τῆς Ἐπαρχίας Βοῖου — παλιότερα Ἀνασελίτσης — τοῦ Νομοῦ Κοζάνης τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Τόχει γράψει ὁ παπᾶ-Νικόλας Κουκόλης κι ἀνήκει στὴν κ. Ἀθηνᾶ Κουκόλη, νύφη τοῦ παπα-Νικόλα, γυναῖκα δηλαδὴ τοῦ γιοῦ του, καὶ μοῦ τόδωσε πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο ὁ φίλος γυμνασιάρχης κ. Ἀχιλλ. Τζιούφας, ἀνεψιὸς αὐτὸς τῆς κ. Κουκόλης, γιὰ νὰ τὸ ἐκδώσω.

Τὸ Ἡμερολόγιο αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ προσωπικὸ κανενὸς λογίου, ἀλλὰ ἓνα ἀπλὸ βιβλίον, ὅπου ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης, παπᾶς τοῦ Λιμπόχοβου ἀπ' τὰ 1895, ἔπιασε κι ἀντέγραψε ὅλα τὰ χρονικὰ καὶ τὶς ἐνθυμήσεις ἀπ' τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία τοῦ χωριοῦ ἢ ἀπὸ ἄλλα τεφτέρια. Μιὰ δήλωση τοῦ ἴδιου στὴν πρώτη σελίδα τοῦ Ἡμερολογίου τὰ λέει ὅλα: καὶ τὸ περιεχόμενον καὶ τὶς πηγές καὶ τὸ σκοπὸ του. Κι ἐπειδὴ εἶναι αὐτόγραφη τοῦ παπᾶ τὴν ἀντιγράφω ἐδῶ μὲ ὅλα τὰ ὀρθογραφικὰ τῆς λάθη.

«Χρονολογικῶς Πίναξ δυλοποιοῖ τὰ Συμβάντα Τοῦ Δεκάτου ἐνάτου (19) ἑῶννος Τῆς χώρας λυμποχώβου. Εἰσυντάχθισαν ὑπὸ ἐμοῦ Τοῦ Ελαχίστου Ἱερέος Νικολάου Δ. Κοκόλι Τῷ 1895 ὅταν ἐχειροτονήθην Ἱερεὺς ὑπὸ Τοῦ Σ.Μητροπ.Κ.Κ. Ἀθανασίου Τοῦ Ἀπὸ Κῶων μετατιθέντος ἐξελέχθισαν Ἀπὸ τὰ Ἱερά Βιβλία Τῆς Εκκλησίας Τὰ Ἀρχεᾶ καὶ Ἀπο Δευτέρια καθὸς φέροντε γεγραμμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ νὰ τὰ γνорίῳσιν καὶ οἱ Μεταγενέστεροι καὶ περικαλοῦμεν καὶ οἱ μὲ τὰ ταῦτα Διαδοχὴ μας νὰ τὰ γράφωσιν λυπτομερὸς».

Ἡ ὁμολογία αὐτὴ εἶναι εἰλικρινὴς καὶ δὲ χρειάζεται σχόλια. Ὅταν μάλιστα σκεφτῇ κανεὶς πὼς ὁ παπὰς αὐτὸς δὲν ἤξερε πολλὰ γράμματα, ὅμως ἔτρεφε μεγάλο σεβασμὸ στὶς εἰδήσεις πού εἶχαν «τ' ἀρχαῖα ἱερὰ βιβλία καὶ τὰ τεφτέρια», γιὰ νὰ μεταχειριστῶ τὴν ἑκφρασί του, πρέπει νὰ πιστέψουμε πὼς τὶς μάζεψε καὶ μ' ὀση μεγαλύτερη εὐλάβεια καὶ προσοχὴ μποροῦσε, χωρὶς ἴσως τίποτε νὰ παραλείψῃ ἢ νὰ παραλλάξῃ, καὶ μᾶς τὶς δίνει συγκεντρωμένες τώρα ἔτσι, ὅπως τὶς ἔχουμε μπροστά μας.

Ἐξάλλου ὑπάρχουν ἐνθυμήσεις, ὅπως θὰ παρατηρήσῃ ὁ ἀναγνώστης τοῦ Χρονικοῦ, πὺ τὶς δίνει μαζί μὲ τ' ὄνομα ἐκείνου πὺ τὶς ἔγραψε. Αὐτὸ ἂν δὲν εἶναι μιὰ ἀπόδειξη, εἶναι ὅμως μιὰ ἐνδειξη πὼς ὁ παπα-Νικόλας φρόντισε, ὅσο μποροῦσε, νὰ δώσῃ ὅ,τι εὑρίσκε γραμμμένο στὰ περιθώρια τῶν βιβλίων, πὺ εἶχε γιὰ πηγές του. Γιαυτὸ καὶ τὶς ἀνορθογραφίες τοῦ Χρονικοῦ, πὺ εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀνορθογραφίες δικές του, τὶς διόρθωσα ὅλες.

2. Ἀλλὰ τὸ Χρονικὸ δὲ σταματάει ἐδῶ. Μεγαλύτερη ἀξία ἔχουν τὰ κατοπινὰ γεγονότα πὺ καταγράφει ὁ ἴδιος ὁ παπα-Νικόλας. Ἔτσι τὸ Χρονικὸ τοῦ Λιμπόχοβου ἀπ' τὰ 1895 κι ὕστερα εἶναι τὸ προσωπικὸ τοῦ Ἡμερολόγιου. Ἄν ὥστόσο ἡ κατανομὴ τοῦ ὕλικου του εἶναι ἀνισόμερη, αὐτὸ εἶναι κάτι πὺ τὸ καθορίζει ἡ ἴδια ἡ ἐποχὴ. Γιαυτὸ κι ἓνα μεγάλο μέρος του τὸ πιάνει ὁ Μακεδονικὸς Ἀγώνας (1904-1908).

Συχνὰ μάλιστα τὶς εἰδήσεις αὐτὲς ὁ παπα-Νικόλας, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ τὶς συμπληρώνῃ μὲ καινούργια στοιχεῖα, ὅπως θὰ τὸ παρατηρήσῃ κανεὶς ἀμέσως ἀπὸ τὴ διαφορὰ χρονολογίας πὺ παρουσιάζουν οἱ εἰδήσεις αὐτὲς μεταξύ τους. Εἶναι ὅμως κι αὐτὸ μιὰν ἀπόδειξη, πόσο ἐνδιαφερόταν γιὰ τὸ Ἡμερολόγιό του πὺ τότελε νάναὶ ἀντικειμενικὸς χρονολογικὸς πίνακας ὅλων τῶν συμβάντων τοῦ χωριοῦ του. Γιαυτὸ κι ὅ,τι γράφει τὶς πὺ πολλές φορὲς τὸ βεβαιώνει μὲ τὴν ὑπογραφή του.

Ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης, μόλις θ' ἀρχίσῃ ὁ Μακεδονικὸς Ἀγώνας, θὰ μπῇ ἀπ' τοὺς πρώτους κάτω ἀπὸ τὴ σημαία του. Γίνεται ὑπεύθυνος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀγώνα τοῦ χωριοῦ του κι εἶναι ἓνας ἀπ' τοὺς 15 Λιμποχοβίτες πὺ πῆραν ὅπλα. Ἀπ' τὸ Ἡμερολόγιό του φαίνεται πὼς συχνὰ φιλοξενεῖ ἀντάρτες στὸ σπίτι του κι αὐτὸς εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς ἀντάρτικης κίνησης στὴν περιφέρειά του. Ἀπὸ τὴ θέση του αὐτὴ παρακολουθεῖ τὴ δράση ὅλων τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων καὶ καταγράφει μιὰ-μιὰ κάθε τους κίνηση. Γιαυτὸ καὶ ξεχωρίζει τοὺς ἀληθινοὺς πατριῶτες, πὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τοὺς λησταντάρτες καὶ τοὺς ἀπειθεῖς, ὅπως τοὺς λέει, πὺ, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν μισθό, γιὰ νὰ ζήσουν, ληστεύουν.

Ἡ προσφορὰ τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ παπα-Νικόλα Κουκόλη στὴν ἱστορία τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγώνα εἶναι πολὺτιμη. Γιατὶ τὰ Ἡμερολόγια τῶν διαφόρων ὀπλαρχηγῶν, ποὺ ἔχουν βγεῖ ὡς τώρα, μιλοῦν γιὰ τὴν προσωπικὴ τους δράση καὶ βάζουν σὲ δευτερότερη μοῖρα τὴ συμβολὴ τοῦ Μακεδονικοῦ Λαοῦ. Κι ὅμως δίχως τὴ συμβολὴ τῶν Μακεδόνων ποὺ πῆραν μέρος στὸν ἀγώνα αὐτὸν ὅλοι τους χωρὶς ἐξαίρεση, ἄντρες καὶ γυναῖκες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, οἱ ἀρχηγοὶ αὐτοὶ ποὺ τὰ ὀνόματά τους πᾶνε νὰ σκεπάσουν τὴν ἀπρόσωπη δράση τῶν ἀπλῶν ἀγωνιστῶν τῆς Μακεδονίας, δὲν θὰ πετύχαιναν πολλὰ πράματα. Γιατὶ τὰ χωριά τοὺς δίνουν πληροφορίες, τοὺς κρύβουν, τοὺς ταΐζουν, τοὺς ὀδηγοῦν σὲ λημέρια ἢ στοὺς τόπους ποὺ θέλουν νὰ πᾶνε, τοὺς ἐνισχύουν οἰκονομικὰ μὲ μηνιατικὲς εἰσφορές.

Γιαυτὸ καὶ τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ παπα-Νικόλα Κουκόλη εἶναι ἕνας ἀντικειμενικὸς καὶ τίμιος μάρτυρας πὼς τὸ μεγαλύτερο βάρος, γιὰ νὰ φυλάξῃ τὴν ἐλληνικότητά της ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους κομιτατζήδες, τὸ σήκωσε ἡ ἴδια ἡ Μακεδονία μὲ τὴν καθοδήγηση καὶ τὴ βοήθεια τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων. Ἡ ἀπρόσωπη ἱστορία λέει πάντα τὴν ἀλήθεια.

Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ὅμως φαίνεται πὼς ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης εἶναι ἀπ' τοὺς ἱερωμένους ἐκείνους ποὺ μὲ τὸ φλογερὸ πατριωτισμὸ τους τίμησαν τὸ ράσο καὶ τὸ ὕψωσαν σὲ σύμβολο. Ἡ ἱστορία μας μπορεῖ νὰ καμαρώσῃ πολλοὺς τέτοιους πατριῶτες ἱερωμένους, ἀλλὰ ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης εἶναι ὁ πρῶτος-πρῶτος τῆς ἐποχῆς του. Τὸ Ἡμερολόγιό του, ποὺ εἶναι γεμάτο φιλοπατρία, εἶναι ὁ καλύτερος μάρτυρας τῆς μεγαλοσύνης του.

3. Ἀκολουθεῖ ὕστερα ἡ ἀνακήρυξη τοῦ Συντάγματος τῶν Τούρκων (Ἐπανάσταση τῶν Νεοτούρκων) στὰ 1908. Τὴν εἰδηση αὐτὴ ὁ παπα-Νικόλας τὴ χαιρετίζει μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ: *«Εἰς τὰς 18 Ἰουλίου»*, σημειώνει, *«μᾶς ἦλθεν χαροποῖα ἀγγελία, διότι ἐκηρύχθη τὸ Σύνταγμα ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Μοναστήριον τῇ ἐνδεκάτῃ Ἰουλίου, τουρκιστὶ ἑσασὶ κανὸν (Σύνταγμα) ἀδαλέτι, χουριγέτι, μουνσαβαὰτ (δικαιοσύνη, ἐλευθερία, ἰσότης) ἐδόθη ἀμνηστία γενικῇ»*.

Ὑστερ' ὅμως ἀπὸ δυὸ χρόνια ὁ παπα-Νικόλας ἀναγκάζεται νὰ συμπληρώσῃ τὴν εἰδηση αὐτὴ μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ κρίση: *«Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα εἶναι καθαρὸν τουρκικὸν γενιτζάρικον»* θέλουν νὰ ἐκτουρκίσουν τοὺς Χριστιανοὺς. 1910 γράφω».

4. Ἀπ' τὰ 1913 κι ὕστερα τὸ Ἡμερολόγιό του παύει νὰ ἔχῃ ἐνδιαφέρο. Ἡ διήγησή του γίνεται σύντομη καὶ τὸ γράψιμό του δίχως τὴν πρωτοτερινὴ του ζεστασιά. Κι εἶναι πολὺ φυσικὸ αὐτό, μιά καὶ ἡ χώρα τοῦ Λιμπόχου ἀνάπνεε πιά τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐθνικὴ ἀποστολὴ τοῦ παπα-Νικόλα, ὅπως τὴν ὀραματίστηκε, ὅταν νέος παπὰς στὰ 1895 πρωτάρχησε

νά γραφή το 'Ημερολόγιό του, είχε τελειώσει. Και μπορεί βέβαια ν' αποθέτη την πέννα του από δω και πέρα, όμως και πάλι θά σημειώνη κάπου-κάπου κανένα στιγμιότυπο απ' τὰ δύσκολα χρόνια που ακολουθούν. 'Ετσι ο παπα-Νικόλας πρὶν ἀκόμα χαρῇ τὴν ἐθνικὴ τοῦ ἐλευθερία καὶ ἀρχίση νὰ βασιλεῦη στὴν ταλαιπωρημένη «χώρα» τοῦ ἡ εἰρήνη κι ἡ πρόοδο, βλέπει νὰ ξεσπάη ὁ Α' παγκόσμιος πόλεμος (1914-1918) καὶ σὲ λίγο ὤμως κι ἀνελέητος ὁ ἐθνικὸς διχασμὸς (1915-1922).

Τὰ σαστισμένα μάτια τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων τοῦ Λιμπόχοβου βλέπουν νὰ φιγουράρουν μπροστὰ τους Βενιζελικοί, Γουναριοί, 'Επίστρατοι, ὅλοι 'Ελληνες βέβαια, μὰ κι ὅλοι τους φανατισμένοι, νὰ σκοτώνονται μεταξύ τους, δίχως νὰ καταλαβαίνουν οἱ Λιμποχοβίτες τὸ γιατί, καὶ νὰ μαχαιρώνουν πίσωπλάτα τὴν ἐθνικὴ ψυχὴ τοῦ χωριοῦ τους, ποὺ αἰῶνες λαχταροῦσε τὴν ἐλευθερία τοῦ καὶ πάλευε σκληρά, ὥσπου νὰ τὴν καταχτήση.

Θὰ μιλήση ἀκόμα γιὰ τὴν ἐπιστράτευση ποὺ ἀκολουθεῖ καὶ γιὰ τὴν ἀκρίβεια ποὺ ὑψώνεται ἐφιαλτικὴ στὸ φτωχὸ πιά χωριό τους. Στὸ σημεῖο αὐτὸ μάλιστα θὰ σταματήση μὲ μιὰ μεγάλῃ ἐνθύμηση μὲ τὴν ἐπιγραφὴ *«Ἐνθύμιον πείνης, 27 τοῦ Μάρτη 1917»*, γιὰ νὰ φτάση στὶς 11 τοῦ Μάη τῆς ἴδιας χρονιᾶς καὶ νὰ γράψῃ: *«Ἐπύραμεν ὀκτάδες 450 πρὸς 2 καὶ 25 λεπτὰ σιτάρι καὶ καλαμπόκι ἀναμειγμένως καὶ ἐτρέχαμεν ὅλοι μὲ τὰς σακκούλας. Ἀνστυχία. Φορέκη»*.

'Αλλὰ γιὰ τὸν ἀγνὸ πατριώτη παπα-Νικόλα πιδ δραματικὴ εἶναι ἡ συμφορὰ τοῦ 1922. Τὴ δίνει ἐπιγραμματικὴ: *«Τὸ 1922 ἔγινε μεγάλη ἥττα τοῦ στρατοῦ μας ἀπὸ τὸ Μονσταφᾶ Κεμάλ»*.

'Εδῶ τελειώνει οὐσιαστικὰ τὸ 'Ημερολόγιό τοῦ παπα-Νικόλα Κουκόλη. Τὸ συνεχίζει ὕστερα μὲ τρεῖς ἐνθυμήσεις, μιὰ τοῦ 1923, καὶ δυὸ τοῦ 1925 κάποιος ψευτολόγιος τοῦ Λιμπόχοβου, γιὰ νὰ τὸ κλείσῃ πάλι μιὰ γιὰ πάντα ὁ παπα-Νικόλας μὲ τὴν τιμὴ τοῦ συναλλάγματος τοῦ 1925 καὶ 1926.

'Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὥστόσο «νὰ γνωρίζουν τὰ συμβάντα τῆς χώρας τοῦ Λιμπόχοβου καὶ οἱ μεταγενέστεροι» δὲν ἔμεινε ἀνεκπλήρωτη. Τὸ 'Ημερολόγιό του, ποὺ μὲ τόσο μεγάλῃ φροντίδα τὸ κρατοῦσε 32 δλάκερα χρόνια καὶ μ' ἀκόμα μεγαλύτερη τὸ συμπλήρωνε, καθὼς δημοσιεύεται τώρα, ἀνταποκρίνεται μὲ τὸν πιὸ εὐλαβικὸ τρόπο στὸν ἱερό του σκοπὸ: *«νὰ γνωρίζουν τὰ συμβάντα τῆς χώρας τοῦ Λιμπόχοβου καὶ οἱ μεταγενέστεροι»*.

5. 'Απὸ τὸ ὑλικὸ τοῦ Χρονικοῦ αὐτοῦ ὁ ἀγαπητὸς φίλος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. 'Απ. Βακαλόπουλος, ἔγραψε στὰ 1940 τὴ μελέτη *«Ἐνα σπουδαῖο Χρονικὸ περὶ τῶν Μακεδόνων στὸ 1821»* (*«Ἤμερολόγιό Φάρος τῆς Βορείου Ἑλλάδος»*, τ. Β', Θεσσαλονίκη 1940, σ. 111-119) κι ἀργότερα ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς μου κ. Α. Σιγάλας δυὸ ἐπιφυλλίδες, στὶς 19 καὶ 23 Ἰουνίου 1949, στὴν ἐφημερίδα τῆς Θεσσαλονίκης *«Μακεδονία»*.

Ἄλλὰ οἱ ἐργασίες αὐτές, ἐνῶ δὲν ἐξαντλοῦν τὸ περιεχόμενο τοῦ Χρονικοῦ, μαρτυροῦν ὥστόσο τὴν ἱστορική του ἀξία. Κι ἀληθινὰ στὶς σελίδες του κάποτε θὰ σκύψουν καὶ ὁ ἱστορικός καὶ ὁ γλωσσολόγος καὶ ὁ λαογράφος καὶ ὁ οἰκονομολόγος καὶ ὁ κοινωνιολόγος καὶ πολλοὶ ἄλλοι εἰδικοί, ποὺ θὰ διψοῦν νὰ μάθουν καὶ θὰ χρειαστοῦν νὰ φωτίσουν μὲ περισσότερα στοιχεῖα τὶς ἔρευνές τους. Προπάντων γιὰ τὸν ἱστορικό ποὺ θὰ θελήσῃ νὰ δώσῃ σὲ μιὰ σύνθεσι τὴ ζωὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, τὸ Χρονικὸ τοῦ Λιμπόχοβου θάναί ἕνας μάρτυρας ἀπλὸς ἴσως, μὰ εἰλικρινής, ποὺ θὰ τοῦ δίνη ὄχι μονάχα στοιχεῖα ἀπ' τὴν ἰδιωτικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ, μὰ καὶ θὰ θυμίζῃ πόσο μόχθησαν οἱ πατέρες μας στὰ μαῦρα ἐκεῖνα χρόνια, γιὰ νὰ κρατηθοῦν σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ προγονικά τους χῶματα, ποὺ τὰ πότισαν δάκρυ καὶ αἷμα αἰῶνες ὀλάκερες γενεές γενεῶν.

Ἡ ἱστορία βέβαια δὲ μπορεῖ νὰ σταματήσῃ στὸ Χρονικὸ τοῦ κάθε χωριοῦ καὶ ν' ἀφουγκραστῇ μονάχα τὸ δικό του πόνο. Κι ὅμως κάποια τέτοια Χρονικὰ θὰ τὴ βοηθήσουν νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀσίγηστη πάλῃ τοῦ λαοῦ μας, γιὰ τὴν ἐθνικὴ του ἐλευθερία καὶ τὴν κοινωνικὴ του ὀργάνωση, ὥστε νὰ δώσῃ ἔτσι τὴ γενικὴ τῆς εἰκόνα ξεκαθαρισμένη κι ἀκέρια.

Ἔτσι τὸ ταπεινὸ Χρονικὸ τοῦ Λιμπόχοβου θὰ μείνῃ ἕνα κείμενο μ' ἀγάπη ἀξία καὶ μέσ' ἀπ' τὶς σελίδες του θὰ μιλήῃ ἀσώπαστη ἡ θρησκευτικὴ κι ἐθνικὴ παράδοσή του, ποὺ φύλαξε στοργικὰ στοὺς κόρφους τῆς ἡ Ἐκκλησία, γιὰ νὰ φωτίξῃ καὶ νὰ διδάσκῃ τοὺς ἀπογόνους, ὅπως τὸ λαχτάρησε ὁ σεμνὸς παπα-Νικόλας Κουκόλης «τῆς χώρας τοῦ Λιμποχόβου».

Β. ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ *

Χρονολογικὸς Πίναξ

1

Δηλοποιεῖ τὰ συμβάντα τοῦ δεκάτου ἐνάτου (19) αἰῶνος τῆς χώρας Λιμποχόβου. Ἐσυντάχθησαν ὑπ' ἐμοῦ, τοῦ ἐλαχίστου ἱερέως Νικολάου Δ. Κουκόλη τῷ 1895, ὅταν ἐχειροτονήθην ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου κ. κ. Ἀθανασίου τοῦ ἀπὸ Κῶου μετατιθέντος. Ἐξελέχθησαν ἀπὸ τὰ ἱερὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἀρχαῖα καὶ ἀπὸ δευτέρια καθὼς φαίνονται γεγραμμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ, διὰ νὰ τὰ γνωρίζουν / καὶ οἱ μεταγενέστεροι / καὶ παρακαλοῦμεν καὶ οἱ μετὰ ταῦτα διάδοχοί μας νὰ τὰ γράφουν λεπτομερῶς.

2

* Οἱ ἀριθμοὶ στὸ περιθώριο δείχνουν τὶς σελίδες τοῦ χειρογράφου. Οἱ ἀγκύλες [] σημαίνουν προσθήκες στὸ κείμενο τοῦ Χρονικοῦ ἀπὸ ἄλλο χέρι. Οἱ γωνίες < > σημαίνουν συμπλήρωση λέξης.

1895 Μαρτίου 18, χειροτονήθη διάκονος εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τῆς Μητροπόλεως καὶ τὴν ἐπιούσαν, τῇ 19, χειροτονήθη ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. κ. Ἀθανασίου τοῦ ἀπὸ Κώου μετατιθέντος, γόνος δὲ ἦν ἐκ Θεραπειῶν Κων/πόλεως. Ἱεροδιάκονος ἦτον ὁ κ. Μαργαρίτης Τουμπαλίδης καὶ ἱεροκήρυξ τῆς Μητροπόλεως, γόνος δὲ ἐξ Ὁζοῦν-Κιοπρού τῆς Ἀδριανουπόλεως. Πνευματικός μου δὲ ὁ Αἰδεσιμώτατος παπὰ-Χατζῆς Βασίλειος, Σιατιστεύς.

Νικόλαος ἱερεὺς Δ. Κουκόλης ἐκ / Λιμποχόβου γράφω δι' ἐνθύμιον.
Δηλοποιῶ.

3

1817 Μαρτίου 25.

Ἐσυμφώνησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προϊστάμενοι ὅλοι τοῦ χωρίου Λιμποχόβου διὰ νὰ κρατοῦμεν ὅλην τὴν ἐβδομάδα τὴν διακαινίσimon, ἥτοι τοῦ Πάσχα, καὶ τὰς Πέμπτας νὰ δουλεύωμεν ὅσον νὰ βρίσκεται τὸ χωρίον νὰ μὴ χαλάσῃ αὐτὸ τὸ κανόνι¹ καὶ ὅποιος τὸ γυρίσῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κοβέντα νὰ ἔχῃ τὸν ἀφορισμὸν ἀπὸ τοὺς 318 πατέρες καὶ ἱερεῖς καὶ πάντων τῶν Ἀγίων

Καλλίνικος Ἱερομόναχος γράφω κατὰ προσταγὴν τῆς χώρας
[ἐκ παλαιοῦ «Πεντηκοσταρίου» κειμένου ἐν τῇ ναφ̄ μας].

1817 Ἀνοιξίς. Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ἐκτίσθη ἡ βρύσις, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὸν πέραν μαχαλὰ τὸν μικρό, ὑπὸ Θεοδώρου Παπαδήμου καὶ ἀπὸ τότε καὶ ἔπειτα ἐκανόνισθη διὰ νὰ πηγαίνωμεν τὰ Θεοφάνεια διὰ νὰ γίνετα ὁ Μέγας Ἀγιασμὸς ἐκεῖ.

4

Καλλίνικος ἱερομόναχος.

1821. Κατὰ Ἀπρίλιον ἐκτίσθη καὶ ἡ βρύσις, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὸ λιβάδι ἄντικρυ καὶ ὠνομάσθη «Μακρυγιάννη», πάλιν ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Παπαδήμου.

Καλλίνικος ἱερομόναχος.

Τὸ 1821, Ἀνοιξίς. Ἐξερράγη ἡ Ἑλληνικὴ γνωστὴ Ἐπανάστασις καὶ διήρκεσεν μέχρι τοῦ 1828. Ὅκτῳ ἔτη κατὰ σειρὰν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔφυγον εἰς τὰ δάση, εἰς σπήλαια· ἐκεῖ ἦτον ἡ κατοικία τῶν. Ἀπερνοῦσαν στρατεύματα ἀλβανικὰ καὶ δὲν εἶχον πειθαρχία, ἦτον ὅλοι ἐθελονταὶ (τουρκιστὶ μπισποζοῦκ) καὶ ἔκαναν μεγάλες καταχρήσεις, ἔκλεβον, ἐφόνευσαν, αἰχμαλώτιζαν, ἐπρόσβαλναν καὶ πολλὰ ἄλλα. Πολλοὶ κάτοικοι ἀπέθνησκον εἰς τὰ δάση καὶ τὰς νύκτας τοὺς ἔφερναν καὶ τοὺς ἔθαπταν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐφημέριος τῆς χώρας ἦτον ὁ Νικόλαος ἱερεὺς Νιτρούγκας.

5

Εἰς τὰ 1828 ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ἡ Πανάγιω, ἀδελφὴ τοῦ παπα-Κώ-

6

1. κανόνι (τὸ)· συνήθεια.

στα Ζήκου καὶ Πούλου Βραμπαῖοι μαζί με τοὺς υἱοὺς τῆς Ἰωάννην καὶ Ζαχαρή καὶ ἐκατοίκησεν εἰς Ἀδριανούπολιν, κώμην Καραγάτζ ἔνεκα τὰ κακουργήματα καὶ τὰ πληρώματα.

Εἰς τὰ 1826 ἐπῆγαν ἀγγάρειαν 7 ἄνθρωποι μετὰ τὴν ζῶα των εἰς τὴν ἐπανάστασιν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἐκάησαν μαζί μετὰ τὴν ζῶα των εἰς Φανάριον Θεσσαλίας, ἐπειδὴ εἶχον φορτώματα πυρίτιν καὶ φυσίγγια.

Τὸ 1829, ἀνοιξιν.

Ἦτον κάποιος ἀρχιληστής Τζώρτζιος ἐκ Ζουπάν¹ καὶ ἐξητοῦσεν τὸ καπιταλίκι, δηλαδὴ νὰ περιφέρῃ τὰ χωριά ὥς Ἀρχηγὸς διὰ πειθαρχία καὶ ἔμασεν τὰ γαλάρια² ἀπὸ τὴν μάντρα ἀπὸ Ντάλα τὸ ἄλῳν ὀπισθεν τοῦ Πρ<ο>φήτη> Ἡλία, 1.600, καὶ τὰ πῆγαν εἰς τὸ Ζουπανότικο τὸ μέρος καὶ τὰ ἐβάσταξαν ἡμέρας πέντε καὶ τοὺς ἔστειλαν γρ<ο>σία χίλια ἑξακόσια (ἀρ. 1.600) ὡς λάφυρα καὶ ἔπειτα τὰ ἄφησαν.

Τότες εἰς τὴν χώραν κεφαλὰς ἦτον ὁ Κων/νος Κοτρώτζιος, Νικόλαος Τζικολός, Γεώργιος Ντελής καὶ Νίκος Φίκας καὶ Γεώργιος Κομπορέλας καὶ Καραγιάννης ἀδελφός του.

Τὸ 1829, καλοκαίριον.

Ἐπὶ τῆς ἐνδόξου βασιλείας τοῦ Σουλτὰν Μαχμουτ τοῦ Β' ἦλθεν νέος σατραζάμης, δηλ. Βαλῆ-πασάς, εἰς Βιτόλια καὶ ἐπροσκάλεσεν τοὺς ἀρχηγοὺς Ἀλβανοὺς Ἀσλὰν βέην, Καπλὰν βέην καὶ Βελίκο Γιάτζον καὶ ἄλλους μικροτέρους βέηδες, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ τὰ μηναιᾶ, ὅπου ἀγωνίσθησαν εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπέρασαν ἀπὸ τὴν χώραν μας καὶ ἀπὸ τὰ πέριξ χωριὰ ἕως τρεῖς χιλιάδες Ἀλβανοὶ (μπασὶ μποζούκ) καὶ ἐκαυχόνταν καὶ ἔλεγαν, «ἐὰν μᾶς πληρώσῃ ὁ σατραζάμης τὰ μηναιᾶ καλῶς, εἶδὲ καὶ δὲν μᾶς τὰ πληρώσῃ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τὰ χωριά θὰ τὰ κάψωμεν ὅλα» καὶ ἐπῆγαν εἰς Βιτόλια καὶ τοὺς ἔκανε συμπόσιον ὁ σατραζάμης· τοὺς ἐβγαλεν διὰ νὰ τοὺς γυμνάσῃ καὶ / τότες ἐκαταρτίσθη καὶ ὁ τακτικὸς στρατὸς (δηλ. τὸ νιζάμ ἀσκέρ) καὶ τοὺς περικύκλωσαν καὶ τοὺς ἐπυροβόλησαν καὶ τοὺς ἐφόνευσαν καὶ ὅσοι ἐπρόκειαν ἔφυγαν. Πολλοὶ ὀλίγοι καὶ διεσκορπίσθησαν καὶ ἔγινε ἡσυχία ἀπὸ καταλύματα καὶ ἀπὸ κακουργήματα καὶ ἄλλα κακά³.

Τὸ 1832, ἀνοιξιν.

Πάλιν ὁ Τζώρτζιος ἀρχιληστής ἐξητοῦσεν τὸ ἀρματολίκι (νερβε-γανλίκι) καὶ ἐξητοῦσεν χαράτσι ἀπὸ τὸ χωρίον μας καὶ ἦλθον καὶ ἐσκότω-

1. Ζοῦ π ἄ ν (ι)· Πεντάλοφον.

2. γ α λ ἄ ρ ι α (τά)· ζῶα θηλυκὰ ποὺ τὰ ἀρμέγουν· ὁ ἐνικὸς σπανιότερος.

3. Αὐτὸ ἔγινε στίς 30 Ἰουλίου τοῦ 1830.

σαν ένα μουλάρι του 'Αδάμου, έκαψαν και τὸ ὀσπίτιον τοῦ Τζουμάδικο εἰς τὴν κορυφὴν τῆς χώρας.

Ἐπειτα ἦλθεν ὁ Ἰσοῦφ βέης ἀπὸ Λιαψίστι καὶ ἐφώναζεν τὸν καπετὰν Γεωργάκη ἀπὸ τοῦ Τζέρον¹ τὸ χωρίον καὶ τὸν ἔδωκεν τὸ καπιτανιλίκι / ἐπειδὴ ἦτον πατρογονικὸς καπιτάνιος καὶ ὁ καπιτὰν Γεωργάκης ἐκ Τζέρου ἐφώναζεν τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Τζώρτζη καὶ τοὺς ἐπῆρεν αὐτοὺς καὶ ὁ Τζώρτζιος ἔμεινε μὲ δυὸ-τρεῖς ἐκλεκτοὺς του. Καὶ ἔπειτα τὸ καλοκαίριον τὸ ἴδιον ἔτος ἐπῆγαν καὶ τὸν ἐφόνευσαν εἰς τὸ Πάππου τὸ πηγάδι εἰς τὸ μέρος τὸ Ζωπανιώτικο. Καὶ ἐλευθερώθησαν τὰ χωρία μας ἀπὸ ἑναν τύραννον.

Τὸ 1833.

Ἐκτίσθη ἡ βρύσις Κούσαβος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Μεγάλου Μαχαλά. Αὐτὸ τὸ ἔτος ἔφυγαν εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κατζανίκου Βλαχοστέργιος καὶ Ἀντώνιος.

1833.

Ἀπερνώντας ὁ καιρὸς, ὁ καπιτὰν Γεωργάκης ἐκ τοῦ χωρίου Τζέρου, βαθμηδὸν ἄρχιζαν καὶ αὐτοὶ / νὰ κάνουν πολλὰς καταχρήσεις, ἀπὸ ντιρβαναγάδες, ἄρχεψαν νὰ κάνουν καὶ τοὺς κλέφτας. Ἐστάλη ἀναφορὰ εἰς Βιτόλια εἰς τὸν πασάν ἀπὸ τὰ χωρία καὶ ἔστειλεν ὁ πασάς τὸν φοβερὸν Καφτάναγα τοῦ 1835, ὁ ὁποῖος ἔκανε καὶ τὸ γεφύρι εἰς Λιαψίστι² καὶ ὀνομάζεται Καφτάναγα γιοφύρι.

Τὸ 1836.

Ἦλθεν εἰς Ζωπάνιον ὁ Καφτάναγας, ἐφώναζεν τοὺς μοχτάρηδες τοῦ κάθε χωρίου καὶ εἶπαν τὰ παράπονά των. Καὶ τοὺς ἔδωξαν τοὺς ἄρματολούς μὲ τὰ ὅπλα καὶ ἔφυγεν ὁ καπετὰν Γεωργάκης μὲ τὴν συμμορίαν του, διὰ νὰ ἀπεράσῃ πέρα κατὰ τὴν Σιάτιστα, ἀλλὰ ὁ ποταμὸς εἰς Λιαψίστι εἶχεν πολὺ νερὸν καὶ δὲν ἀπερνοῦσιν, ἐρρίφθησαν εἰς / μίαν τρύπαν εἰς τὸ χωρίον Κύναμι³, ἐβγῆκαν εἰς τζομπάνον νὰ πάρουν ψωμί, τοὺς ἐπρόδωκεν καὶ ἐπῆγεν ὁ Καφτάναγας καὶ τοὺς ἐπίασεν ζώντας δέκα ἐπτὰ (17) ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς Βιτόλια. Ἐφώναζεν ὁ πασάς πάλιν ἀπὸ τὰ χωρία νὰ κἀν ὁ καθεὶς τὸ παράπονόν του. Ἀπὸ τὸ χωρίον μας ἐπῆγεν ὁ Γεώργης Ντελής· ἔδωκεν ἀνάκριση ὁ Ντελής καὶ εἶπεν καλοὶ εἶναι ἀλλὰ μὲ τὸ χέρι εἶπεν κ' ὁ ψι. Ὁ Βαλῆ-πασάς εἶπεν μὴ φοβῆσθε ἐγὼ κόφι γιαπατζάιμ ὄναρί⁴. Ἐπειτα τοὺς ἔβαλε καὶ ἐχόρεψαν ἕναν καλὸ χορὸ καὶ ἔπειτα τοὺς ἀπεκεφά-

1. Τζέρου· Τσέρος· ἔρειπωμένο παλιὸ χωριὸ κοντὰ στὸ Δίλοφο.

2. Λιαψίστι· Νεάπολις·

3. Κύναμη· Πολύλακκο·

4. γιαπατζάιμ ὄναρί· φράση τούρκικη, ποὺ θὰ πῇ αὐτὸ θὰ γίνῃ.

λισεν ὅλους. Ἀλλὰ ὁ καπετὰν Γεωργάκης ἦτον ἕνας ἄνδρας γενναῖος. Τέλος καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν τυραννίαν ἐλευθερώθησαν τὰ χωρία μας.

Πάλιν τὸ 1836, Ἀπρίλιον.

Εἰς τὸ μανδρὶ Παλαιόκαστρον τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος ἐπῆγαν οἱ λησταὶ καὶ αἰχμαλώτισαν τοὺς δύο συγχωριανοὺς μας Μήλιον Δούβαλην καὶ Κοντοπούλιον Παπακώστα καὶ τοὺς ἐπῆγαν εἰς τὸν Ὀλυμπον τὸ ὄρος καὶ δὲν ἠμπόρῃσαν νὰ συνεννοηθοῦν οἱ λησταὶ μὲ τοὺς χωριανούς μας νὰ στείλουν τὰ λάφυρα καὶ τὸν Μήλιον τὸν ἀπόλυσαν καὶ ἦλθεν ἐλεεινός, τὸν δὲ Κοντοπούλιον ἐμάζευσαν ἕως δύο χιλιάδας γρόσια (2.000) καὶ τὰ ἔστειλαν μὲ ἕναν Μετσοβίτην καὶ τὸν ἄφησαν ἐλεύθερον· τὸν ἔκοψαν δὲ καὶ τὰ ὦτα του, ἀλλὰ ὅταν ἦλθεν καὶ αὐτὸς ἐλεεινός ἦτον, καθὼς ὁμολογοῦσαν οἱ γνωρίσαντες αὐτοὺς.

Τὸ 1837.

Εἰς τὴν Κων/πολιν κατὰ Ὀκτώβριον ἦτον ἡ φοβερὰ νόσος πανώλης (πανούκλα) καὶ οἱ χωριανοὶ μας οἱ εὐρισκόμενοι ἔφυγον καὶ ἦλθον ἐδῶ· ἦτον ὁ Ζαχαρὴς Κωσταβέλης, Ἀντώνιος Κωσταβέλης, Δῆμος Δούβαλης, Δημήτριος Καβέλλας, Γιάννης Σιάκας καὶ ἄλλα ἕως 15 ἄτομα καὶ ἦλθον ἕως τὴν Τζούκαν, εἰς τὸ Σμόλκα, εἰς τοῦ Τζατζαρογιάννη τὴν καλύβα καὶ ἐκάθισαν ἕνα μῆνα σχεδὸν καὶ ὕστερον τοὺς ἐπέτρεψαν καὶ ἦλθον εἰς τὸ χωρίον, οἱ τότες πρόκριτοι, διὰ νὰ μὴ μολύνωσιν.

Τὸ 1839, Ἰουλίου Δ'.

Ἀπέθανεν ὁ Σουλτὰν Μαχμουτ ὁ Β', αὐτοκράτωρ καὶ βασιλεὺς τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους καὶ ἀνηγορεύθη ὁ υἱός του Σουλτὰν Ἀπτούλ Μετζίτ.

Αὐτὸς ἔκοψεν τὰ ἀργυρὰ μετζίτια τῶν εἴκοσι γροσίων καὶ τὴν λίρα τὴν ὀθωμανικὴ τῶν 100 γροσίων. Ἔως τότες ὑπῆρχον φλουριά τῶν εἴκοσι γροσίων ὀνομαζόμενα μαχμουτιέδες καὶ μεταλλικὰ τῶν 5 γροσίων, 1 γροσίου καὶ εἴκοσι παράδων.

Τὸ 1844, Δ' Σεπτεμβρίου.

Ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος καὶ ἀνηγέρθη ἡ ἐκκλησία τῆς χώρας μας ἐπὶ ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὰ δὲ ἔξοδα ἔκανε ἡ Κοινότης καὶ ἀπὸ εἰσπραξίν τῆς ἐκκλησίας.

Τὸ 1845, Ὀκτωβρίου 18.

Ἐγκαινιάσθη ἡ ἐκκλησία ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κ. Κ. Λεοντίου, ἀλλὰ ἔνεκα τοῦ γήρατος εἶχεν τινὰ ἐπίσκοπον ὑπὸ τὸν τίτλον Μακαρίουπόλεως Γρηγόριος· αὐτὸς ἐτέλεσεν τὰ ἐγκαίνια· προϊστάμενος ἱερεὺς ἦτον ὁ Νικόλαος ἱερεὺς Ντρούγκας.

Τὸ 1846.

Μοχτάρης ἦτον ὁ Νικόλαος Τζικλὸς Κατζόγιανος· 400 γρ<όσια> πρόστι-

μον έδωσαν τούς Βέηδες διά τήν έκκλησίαν [είχον γίνει τὰ παράθυρα μεγαλύτερα] 55 γρ. τούς μαμουζάδες, όπου έμέτρησαν τὰ κοσούρια τῆς έκκλησίας (γρ. 455).

Τò 1847 μοχτάρης Κώτας Νούλας.

580 γρ<όσια>, 4 ζῶα πρὸς 145 γρ<όσια> τὸ ζῶον ἀγγάρεια εἶχον στείλει τὸν Κώστα ἀπὸ Κριμίνι,

370 δύο ἔτερα ζῶα πρὸς 185 τὸ ζῶον,

357 ἔτερα δύο ἀλόγατα τὸν Μπρίκα ἔστειλαν,

186 γρ<όσια> βούτυρον τὸν Γιαγιάμπεη Ἀλβανὸν,

306 δύο ἀλόγατα μὲ τὸν Ντελὴν Γεώργην πάησαν εἰς Ἀργυρόκαστρον,

181 ἓνα ποδάρι τοῦ ἀλόγου ἀγγάρεια ἑτερη δηλαδὴ ἓν τέταρτον τοῦ ἀλόγου.

1980

Τò 1848 καλοκαίρι.

Ἦτον ἡ μεγάλη χολέρα εἰς Κων/πολιν καὶ ἀπέθανον ἐκεῖ τρεῖς χωριανοὶ μας.

Τò 1850, Δεκεμβρίου 20.

Οἱ χωριανοὶ ὁμοφώνως ἐβγαλαν ἀφορισμὸν ἐναντίον ἐκείνουσ ὁποὺ λύνουν καὶ δένουν ἀνδρόγυνα (δηλ. ἀποδένουν)· τὸ ἐξέδωκεν ὁ Μητροπολίτης Σισανίου Λεόντιος· εὑρίσκεται τὸ ἐπιτίμιον εἰς τοῦτο τὸ παρὸν χρονογραφικὸν βιβλίον.

Εἰς τὰ 1851 Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κοριτζᾶς χωρίον Κιφεζῆς ἐγένετο μιὰ μεγάλη πλάνη εἰς τὸν λαὸν ἔνεκα τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς βάσεως¹. Ὁ λαὸς ἔτρεχαν σωρηδὸν διὰ τὰ ἰδοῦν· ἔλεγαν ὅτι ἐφανερῶθη ἡ Παναγία καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅτι μεταξωτὰ φορέματα καὶ ἂν εἶχον ἐπάνω τους τὰ ἔρριχναν· ὅποιος δὲν τὰ ἔρριπτεν, ἔλεγον, θὰ ἀνάψουν ἐπάνω του. Καὶ ὅσοι εἶχον σώας τὰς φρένας τὰ ἐμάζευαν. Λοιπὸν τελειώνοντας εἰς τὸ Κιφεζῆς ἐφανερῶθη εἰς τὸ πλῆσιον μας χωρίον Κωνσταντζικόν². Εἰς τὸ Κιφεζῆς ἐπῆγον ἀπὸ τὸ χωρίον μας ἕως 50 ἄνθρωποι, μικροὶ καὶ μεγάλοι. Εἰς τὸ Κωνσταντζικόν ἐπῆγον σχεδὸν ὅλοι ἀπὸ ἐδῶ· ὅσα μαντίλια, ἀλατζάδια, σειρίτια ἀγοραστά, ὅλα τὰ ἔρριξαν καὶ μετὰ ὀλίγον τὰ ἐγύρευον. Ποῦ τὰ εὑρεσκάν!

Εἰς τὰ 1852.

Μοχτάρης ἦτον ὁ Κων/νος Κωτρώτζος [πατὴρ τοῦ Παπαδήμου] γρ<όσια> 3.225 ἔδωσαν ἓνα τζερεμὲν³ τοὺς Βροστανίτες ἀγάδες· διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν εἶχον γραμμένο εἰς τὸ δεφτέρι τὸ χωριανικόν. Τὸ αὐτὸ ἔτος Σεπτέμβριον

1. β ᾱ σ ι ς· καταγωγή, μόρφωση.

2. Κ ω σ τ ᾱ ν τ σ ι κ ὸν· Ἀδερρινός.

3. τ ζ ε ρ ε μ έ ς· πρόστιμο.

ἐπεσεν ὁ γερο-Κολίκας ἀπὸ τὴν Καστανιά εἰς Σμούρδα¹ καὶ ἀπέθανεν [ὁ πατὴρ τῆς Τσιτσιπούλας].

1853 μοχτάρης ἦτον Κώνστας Κωτρότζος.

280 γρ<όσια> ἔδωσαν κριάρια εἰς τοὺς ληστάς.

1854 ἦτον ὁ Ρωσοτουρκικὸς πόλεμος καὶ ἐπῆγεν ἀγγάρεια ὁ Ἀδάμος χωριανὸς μας καὶ ἐκάη εἰς Σούμλαν Βουλγαρίας μὲ τὰ κανόνια.

Εἰς τὰ 1854 Μάιον.

Ἦτον μεγάλη ἐπανάστασις² ἐβγήκεν ὁ ἀρχηγὸς Ζάκας μὲ 300 ἄτομα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικόν. Ἀπὸ τὸ / χωρίον μας ἐπαναστάται ἦτον οἱ ἐξῆς: Νικόλαος Κουκόλης - Κώστας Κάτζου - Στέργιος Κ. Νούλας - Γεώργης Νούλας - Νικόλαος Κομπορέλας - οἱ ἀδελφοὶ δύο Δημήτρης καὶ Βασίλειος Τζουφαῖοι - Χρήστος Τζούβαλης - Κώστας Κωσταβέλ [Λάμπρου πενθερὸς] - καὶ Κώστας Ζαχ. Κωσταβέλ [ὁ ἀντάρτης] ἤλθον εἰς Δεμενίτσα³, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν, καὶ ἔκαναν μία μεγάλη μάχη μὲ τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ Γκέκηδες. Ἐκ τῶν ἐπαναστάτηδων ἐφονεύθησαν 5 καὶ ἐπληγώθησαν 15. Ἀπὸ τοὺς χωριανούς μας ἐπληγώθη ὁ Νικόλας Κουκόλης καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ Μοναστήριον ἐκεῖ πλησίον⁴ ὀνομάζεται Ζιμνάτζι⁵ καὶ ὁ Νικόλαος Κομπορέλας ἦτον φύλαξ τῶν πληγωμένων.

Ἦτεῖτα ἤλθον εἰς τὸ Σπήλαιον καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἓνα μῆνα καὶ μετὰ ταῦτα ἔφυγον. Ἐφυγον δὲ καὶ τὰ γυναικόπαιδα ἀπὸ τὰ βλαχοχώρια⁴ καὶ μετὰ ἓν ἔτος ἐπέστρεψαν αἱ οἰκογένειαι. Ἀρχηγὸς τῶν Τούρκων ἦτον ὁ Αὐδὴ πασάς.

1. Σ μ ο ὑ ρ δ α· τοποθεσία.

2. Εἶναι ἡ ἐπανάστασις ποὺ ξέσπασε στὰ 1854 στὴν Ἥπειρο, στὴ Θεσσαλία καὶ στὴ Μακεδονία μὲ ἀφορμὴ τὸν Κριμαϊκὸ πόλεμο (1853-1856). Γιά τὴν ἐπανάστασις αὐτὴ δὲν ἔχομε ἀκόμα καμιάν ἐξαντλητικὴ μελέτη. Ὁ Μίλτος Παπαϊωάννου, στὴ μελέτῃ του «Ὁ Θεόδωρος Ζιάκας καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1854», Θεσσαλονίκη 1961 (ἀνατύπωσις ἀπ' τὸ 15 τόμο (1961) σ. 15-45, τῶν «Χρονικῶν» τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καὶ σὲ ξεχωριστὸ τεύχος σ. 13-23, ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἐκδήλωσίν της στὴ Δυτικὴ Μακεδονία καὶ πάντοτε, σὲ σχέση μὲ τὸ Ζιάκα. Ἐκεῖ βρίσκει κανεὶς κι ὅλη τὴν πρόσφατη βιβλιογραφία.

3. Δεμενίτσα· ἡ Δεσκάτη.

4. Β λ α χ ο χ ῶ ρ ι α· σχετικὰ μ' αὐτὰ ὁ Μίλτος Παπαϊωάννου γράφει: «Μὲ τὴ λέξιν βλαχοχώρια ἔννοεῖ [δηλαδὴ ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης] τοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν τῆς περιφερείας Γρεβενῶν, ποὺ εἶναι ἀμειγῶς ἐλληνοφῶνοι καὶ μιλοῦσαν ἀνέκαθεν καθαρότατα ἑλληνικὰ καὶ μάλιστα χωρὶς σχεδὸν καθόλου τοὺς ιδιοματισμοὺς τῶν ἄλλων περιοχῶν, ὅπως τῆς Σιάτιστας, τῆς Κοζάνης, τῆς Καστοριάς, ἐκτὸς ἀπ' τὴν κάποια συγκοπὴ τῶν φωνηέντων ποὺ εἶναι κοινὸ χαρακτηριστικὸ τῶν βορειοελλαδικῶν ιδιωμάτων. Μόνο 4 - 5 ὄρεῖνα χωριά τῶν παρυφῶν τῆς Πίνδου καὶ συγκεκριμένα ἡ Σαμαρίνα, ἡ Ἀβδέλλα, τὸ Περιβόλι, ἡ Σμιζή, ἡ Κρανιά μιλοῦν βλάχικα, μὰ κι ἐκεῖ ἀκόμα τὸ βλάχικο

Εἰς τὰ 1855 Ἰούνιον.

Οἱ ληστὰὶ ἤλθον ἓνα ἐσπέρας εἰς τὸ χωρίον μας καὶ ἐγδίασαν¹ τὴν οἰκίαν τοῦ Νικολάου ἱερέως Ντρουγκα καὶ τὸν ἐπῆραν ἕως 7.000 γρόσια. Τὸ αὐτὸ ἐσπέρας ἐπῆγαν καὶ εἰς τοῦ Ἰωάννου Σακαλῆ τὴν οἰκίαν καὶ αὐτὸς ἐβάσταξεν ἀπὸ μέσα μετὰ τὸ ὄπλον του. Ἀλλὰ ἔπειτα ἔφυγεν μαζί μετὰ τὴν γυναῖκα του· δύο παιδιά καὶ ἓνα κορίτσι τὰ ἄφησαν μέσα· κοιμοῦνταν· καὶ οἱ ληστὰὶ ἔθεσαν πῦρ καὶ ἔκαυσαν τὴν οἰκίαν του. Καὶ τὰ ἄθθα τὰ τέκνα του εὗρον τὸν πικρὸν θάνατον ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν.

400 γρ<όσια> ἔδωκεν βοήθεια τὸ χωρίον εἰς τὸν Ἰωάννην Σακαλῆν, ἔπειδὴ τὸν εἶρεν τὸ δυστύχημα. 4.600 γρ<όσια> κονάκια ἀπὸ στρατεύματα εἶχον· αὐτὸ τὸ ἔτος εἰς τὸ χωρίον μας μεγάλως ὑπέφεραν.

Αὐτὸ τὸ ἔτος ἐλήστευσαν καὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Νικολ. Κουκόλη καὶ τὸν ἐπῆραν γρ<όσια> 16.000, ὅλο τάλαρα Αὐστριακά· αὐτὸς ἔφυγεν εἰς τὸ Ἑλληνικόν· τὴν σύζυγόν του τὴν ἐξημάτισαν· ὑπόφερε πολύ.

1857 μοχτάρης Πούλιος Βράμπας.

234 γρ<όσια> ἔδωσαν τὸ Μελέτ Βεκίλ.

Εἰς τὰ 1858 οἱ χωριανοὶ μας ἔγιναν ὀκτὼ (8) ἀδελφοί, καθὼς φαίνονται εἰς τὸ ἱλλάμι² καὶ εἰς τὸ Δευτέριον τοῦ Τζέρου καὶ ἔδωσαν λίρας 300, γρ<όσια> 30.000 καὶ ἀγόρασαν τὸ παλαιὸν χωρίον Τζέρον καὶ 1.600 γρ<όσια> ἔδωσαν τὸν ἱεροδίκην (Κατὴν) καὶ τοὺς ἔδωσεν τὸ ἱλλάμι (δηλ. τὴν ἀπόφασιν) καὶ 400 γρ<όσια> ἔγιναν ἕτερα ἔξοδα καὶ ἔγινεν ὅλον τὸ ποσὸν γρ<όσια> τριάντα-δύο χιλιάδες (ἀριθ. 32.000).

Εἰς τὰ 1859 μοχτάρης Πούλιος Βράμπας.

500 γρ<όσια> τὸν Κουτζούκ Ἀλίβεην λουφέν³,

500 βοήθεια ἔδωσαν εἰς Βιτόλια,

33 γρ<όσια> μία δορκάδα δῶρον τὸν μπέη,
1033.

1861 κατὰ Ἰούνιον.

Ἀπέθανεν ὁ Σουλτάν Ἀπτούλ Μετζιτ Βασιλεὺς καὶ ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ καὶ βασιλεὺς ὁ ἀδελφός του Σουλτάν Ἀπτούλ Ἀζίζ.

1862 μοχτάρης Πούλιος Βράμπας.

ἰδίωμα τείνει νὰ ἐξαφανισθῇ. Πέφτει δηλ. κι ὁ χρονογράφος τοῦ Λιμποχόβου στὸ ἴδιο βασικὸ λάθος μετὰ πολλοὺς ἄλλους ποὺ ἀπὸ ἀγνοία ἀσύγγνωστη ἢ θεληματικὰ παρουσιάζουν τὴν περιφροῦσα Γρεβενῶν νὰ κατοικῆται ἀπὸ βλαχόφωνο πληθυσμό». (δ. π., σ. 34 (22), σημ. 27).

1. ἔγδίασαν· ἔγδυσαν.

2. ἱλλάμι· ἀπόφασιν ἱεροδικείου.

3. λουφές· δῶρον.

250 γρ<ό>σια> κομάρικα¹ διὰ ἓν ἄλογον εἰς Μαυροβοῦνιον.

1863 Μέγας (ἱραδές)².

Διάταγμα ἔδωσεν ὁ Σουλτάν Ἀπτούλ Ἀζίζης καὶ ἐκόπησαν τὰ ντερβένια, διότι ἀπὸ ἐπαρχίαν εἰς ἐπαρχίαν ἄν ἐπήγαιναν ἐπλήρωνεν φόρον / ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ζῶον του. Ἐπλήρωνεν γρ<ό>σια> 2.20, ἄλλοῦ 5, ἄλλοῦ 10 καὶ ὅπως ἤθελαν οἱ ντερβεντζήδες ἔτζι τὸ ἔκαναν καὶ ἐγλύτωσαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν τυραννίαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν δυσκολία.

1863 Δεκεμβρίου 15.

οἱ Ἀδελφοὶ Βασίλειος Κώστα Μπίνγκας καὶ Δημήτριος Κώστα ἐξ ἀπροσεξίας ἔρριχναν ὅπλα εἰς τὰ πουλιά ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ ἐφόνευσαν τὴν Ἀναστασία Ἰωάννου Κατζούλη, σύζυγον τοῦ Ἰωάννου Δήμου Ντούβαλη. Ἀλλὰ οἱ γονεῖς τῆς καὶ ὁ σύζυγός τῆς δὲν ἔκαναν ἀγωγήν ἐναντίον τους· μόνον ἡ Κυβέρνησις τοὺς ἐτιμώρησεν χρηματικῶς.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἔφυγον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν³ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Κατζαῖοι Κων/νος, Φώτιος καὶ Νικόλαος καὶ ἐκατοίκησαν εἰς Θήβας.

Εἰς τὰ 1864 Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον.

Ἦτον εἰς τὰ μικρὰ τὰ παιδιά ἓνας βήχας δυνατός καὶ λαιμὸς καὶ ἀπέθανον ἕως 10 μικρὰ κάτω τῶν πέντε ἐτῶν. Ἀλλὰ ἱατροὶ ἐπιστήμονες ἦτον ἔλλειψη· ὑπῆρχον τότες πολλοὶ πρακτικοὶ ἀγύρται καὶ τοὺς ἔστειλαν ἀναυλα εἰς τὸν Ἀδην.

Εἰς τὰ 1865.

Ἦτον χολέρα εἰς Κων/λιν καὶ ἀπέθανον δύο χωριανοὶ μας, ὁ Στέργιος Κατζογιαννὸς καὶ Ἰωάννης Στεργίου Καραγιαννοῦλης.

1866 Μαῖου 31.

Ἡμέρα Δευτέρα ἔπεσεν πολλὴ χάλαζα καὶ χάλασεν τὰ ἀμπέλια καὶ ὅλα τὰ ὀπωρικά.

Εἰς τὰ 1866.

3.424.20 Τρεῖς χιλιάδες τετρακόσια εἴκοσι-τέσσερα καὶ μισὸ ἔδωσαν βοήθειαν εἰς τὸν Σουλτάνον μας,

3.125 Κονάκια ἀπὸ στρατεύματα,

100 γρ<ό>σια> ἔδωσαν ἓναν ἱατρόν,

6.749.20 τὸ ὅλον ἕξ χιλ. καὶ ἑπτακόσια σαράντα ἐννέα.

1867 μοχτάρης Δ. Πούλιος [ὁ Μίσκος].

Φανερώνομεν πόσα ἔξοδα ἐκάμαμε μὲ τὸν Σιρέτ<η> Στέργιον διὰ τίς κάμαρες τίς βακούφικες εἰς Σουλτάν Μεμετ Κων/λεως.

1. κομάρικα· λέξη ἄγνωστη.

2. ἱραδές· ἀνώτερη διαταγή.

3. Τὸ Ἑλληνικόν· [Βασίλειον]· ἡ ἐλεύθερη Ἑλλάδα.

25

26

27

80	γρ<όσια> τὸν Γεώργ. Κούρναβον	}	Εἰς Λιαψίστι
108	» δῶρον		
112	εἰς Ἰωάννην Σιάκαν		
48	εἰς Δημήτριον Πούλιου		
96	εἰς Κοσμᾶν Ντελῆν		
444			

Τὸ 1867.

444 γρ<όσια> μία ἀγγάρεια εἰς Καλιάρ¹, 9 πράματα² πρὸς 8 γρ<όσια> τὴν ἡμέραν καὶ 4 ἄνθρωποι· 1590 αὐτὸ τὸ ἔτος ἦτον ἔξοδα ἀπὸ καταλύματα τῶν ντερβεναγᾶδων.

Εἰς τὰ 1867 μοχτάρης Δημήτρης Πούλιου.

Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον ἦτον μία ἀσθένεια· τὴν ὠνόμαζαν καρδιάν, δηλαδὴ ἡμιχολέραν καὶ ἀπέθανον μικροὶ μεγάλοι ἕως 20 ἄτομα.

Τὸ 1868 μοχτάρης Δημήτριος Πούλιου.

1.200 γρ<όσια> τοὺς μαστόρους ἐπλήρωσαν διὰ μία ἐργασία Βασιλικὴν ἀγγαρεία εἰς Γενὴ Παζάρ,

295 γρ<όσια> χάρτζια³ διὰ ντερβέναγαν,

1.495

Τῷ αὐτῷ ἔτει ἔγιναν καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Προφήτου Ἠλία ἀρχιερατεύοντος Ἀλεξάνδρου Μητροπολίτου Σιωνίου, Λασκάρεως

115 γρ<όσια> ἔξοδα διὰ τὰ ἐγκαίνια.

1869 Μάιον.

Εἰς θέσιν λεγομένην Τζαπουρνιά ἐμάλωσαν καὶ ἐδάρθησαν οἱ χωριοί μας μὲ τοὺς Μαεργιώτας διὰ τὸν τόπον καὶ ἔφερον ἐπιτοπίως τὸ δικαστήριον τὸν ἱεροδίκην (Κατὴν) καὶ δύο μεμουράδες⁴, καὶ ἔδωσαν / δῶρα καὶ ἔξοδα τέσσαρες χιλιάδες (4.000) ἦτοι λίρας 40.

1869 μοχτάρης ἦτον ὁ Δημήτρης Πούλιου.

967.20 διὰ τὸν δρόμον Ὁστροβον

984.20 ἔτερα διὰ δρόμους

1.951

Τὸ 1870 μοχτάρης Δημ. Πούλιου.

500 γρ. μία βοήθεια εἰς Γενὴ Παζάρ.

1. Καλιάρι· ἡ Πτολεμαῖς.

2. πράμα· ζῶο φορηγόν.

3. χάρτζι· σειρήτι, γαῖτάνι· χρυσαφένια ἢ ἀσημένια κλωστή γιὰ ράψιμο.

4. μεῖμουράς· δικαστικὸς ὑπάλληλος.

Τὸ 1871 μοχ<τάρης> Δημ. Πούλιου.

1.000 χίλια γρ<όσια> κομάρικα.

Τὸ αὐτὸ ἔτος κατὰ Σεπτέμβριον κακόβουλοι τινες εἰσῆλθαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γιάννη Ζαχαρᾶ Σακαλῆ καὶ τὸν ἀφήρσαν ἕως ἑπτὰ χιλιάδας γρ<όσια> (ἀριθ. 7.000)· ὁ ἴδιος ἔλειπεν εἰς Κων/λιν.

1872 κατὰ Σεπτέμβριον.

Ἐξέδωκεν ἐπιτίμιον ὁ Ἰωάννης Ζαχαράς εἰς τοὺς κακόβουλους ὅπου εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸ ἐνὸς ἔτους ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κ. Ἀμβροσίου. Καὶ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐφημερίου τῆς χώρας μας παπᾶ-Ἰωάννου Ντρούγκα.

Εἰς τὰ 1873 Ἰανουαρίου 3.

ἐγράφη ὅτι ὁ χειμὼν οὗτος ἦτον μεγάλη καλοκαιρία· καὶ ἐνόμιζον οἱ ἄνθρωποι ὅτι εὐρίσκοντο εἰς τὸ καλοκαίρι.

Δημήτριος Ζαχ. Κούρναβος

Εἰς τὰ 1873 Σεπτέμβριον.

Ἡ Περιστέρου, θυγάτηρ τοῦ Μπαρπαγιάν<ν> καὶ πρώτη σύζυγος τοῦ Γεωργ. Τζότζολα ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἀμύντελον νὰ τινάξῃ μιὰ καστανιά καὶ ἔπεσεν καὶ ἐφονεύθη.

Τὸ 1873 Αὐγούστον.

Ἐκτίσθη τὸ σχολεῖον· τὰ χρήματα ἐστάλησαν ἐκ Κων/πόλεως ἀπὸ τὰ ἀκαρέτια τῆς ἐκκλησίας. Ἐξοδεύθησαν λίρες 60 (ἑξήκοντα).

Τὸ 1874 καλοκαίριον.

Ὁ Στέργιος Δημητρίου Κατζόγιανος ἡλικίας 16 ἐτῶν ἐργάζονταν εἰς Κων/πολιν καὶ ἔπεσεν ἐν ξύλον ἀπὸ τὴν σκεπὴν, τὸν ἐκτύπησεν καὶ ἐφονεύθη.

Τὸ 1874, ἄνοιξιν.

Ἐφυγεν ἡ Δέσπω Τζιολικά μὲ τὸν υἱὸν τῆς Δημήτριον καὶ ὁ Ἰωάννης Κατζανίκου καὶ ἔμειναν εἰς Φιλιππόπολιν.

Τὸ 1875 Μάϊος.

Ἦλθεν ἡ καταγραφή καὶ κατέγραψαν οἰκίας, χωράφια καὶ ἀμπέλια. Μοχ<τάρης> ἦταν ὁ Νικόλαος Κώστα Κωτρότζου.

Τὸ 1876 κατὰ Μάϊον.

Ἐφονεύθη ὁ Σουλτάν Ἀπουλ Ἀζῖ βασιλεὺς ὑπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν καὶ ἐξελέγη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀνεψιὸς του Σουλτάν Μουράτ καὶ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπαρατήθη καὶ ἐνθρονίσθη ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάν Μουράτ, Σουλτάν Ἀπουλ Χαμίτ Χάν ὁ Β' τῇ 19ῃ Αὐγούστου.

1876, μοχ<τάρης> Νικόλαος Μήλιος.

31

32

33

34

100 μικερέδης¹ ἄλογα εἰς Βιτόλια
 1005 τὸν Ἀλήμβενον μαμούρην ὅπου ἦλθεν πέρυσι εἰς τὴν καταγραφὴν
 300 ἕτερα τοὺς μαμουράδες καταγραφὴ
 620 ἓνα ἄλογον ἀπὸ Παπαλέκου Ντόλου² ἀγγάρεια διὰ Ἐρζεγοβίην
 123 ἓν ἄλογον τὸν Ἀλούσβεην
 205 τὸν Ἀμπιτὴν βέην διὰ ἄλογα
 700 ἓν ἄλογον ἀπὸ Τζοτύλιον διὰ Ἐρζεγοβίην
 675 βοήθεια τὸν Σουλτάν Μουράτ
 800 ἓν ἄλογον ἀπὸ Γεώργ. Βράμπα διὰ Σουφαρίδη
 620 ἕτερον ἄλογον διὰ ἀγγάρεια
 325 Μισὸ ἄλογον
 219 ἔξοδα διὰ τὰ ἄλόγατα
 75 γρ<όσια> πέντε κιλὰ στάρ διὰ στρατὸν
 154 γρ<όσια> βοῦτυρον διὰ τὸν στρατὸν
 211 ξεκλεμές³ ἓν ἄλογον
 6.132 Τὸ ὅλον.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἔτος 1876 ἦταν πόλεμος· εἶχον ἐπαναστατήσει ἡ Βόσνα, ἡ 35
 Ἐρζεγοβίνη καὶ ἡ Σερβία ἐναντίον τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως καὶ
 ἡμεῖς ἐβοηθήσαμεν τὴν Κυβέρνησιν βιαστικῶς.

Κατὰ Σεπτέμβριον τὸ 1876 ὁ Γεώργιος Νικολ. Κατεσοῦλη [υἱὸς τῆς
 Σταμάτας, ἀδελφῆς Κεχαγιᾶ] κατεπλακώθη εἰς τὸ λατομεῖον εἰς χωρίον
 Καλόχι τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν καὶ ἀπέθανεν.

Τὸ 1877 μοχτ<άρης> Κοσμᾶς Ντελής.

Κατὰ Σεπτέμβριον ἀπέρασαν Ἀλβανοὶ ἐθελονταὶ διὰ Θεσσαλίαν ἕως
 90 καὶ διὰ νὰ μὴν κάνουν καταλύματα τοὺς ἔδωσαν λίρ. 4 : γρ<όσια> 400.

Μετὰ 15 ἡμέρας ἀπέρασαν ἄλλοι ἕως 35 ἄτομα καὶ διὰ νὰ μὴ κάνουν
 καταλύματα τοὺς ἔδωσαν λίρ. 2 1/2 : γρ<όσια> 250.

1877 ἔφυγαν ἡ οἰκογένεια Μάγκου καὶ οἰκογένεια Νικόλαος Λέσος εἰς
 Θεσσαλίαν ἐπαρχία Φάρσαλα.

Τὸ αὐτὸ ἔτος 1877

Ἐπλήρωσεν τὸ κάθε νεφούζ⁴ δηλαδὴ στέφανον, βοήθεια γρ<όσια> 13 36
 1.300 βοήθεια τὰ 100 νεφούζια

600 γρ<όσια> ἐπληρώσαμεν ὅπλα διὰ τὴν Κυβέρνησιν.

1877 ἦταν ὁ Μέγας Ρωσοτουρκικὸς πόλεμος.

1. μικερέδες· λ. ἄγνωστη.

2. Ντόλος· Βυθός.

3. ξεκλεμές· λ. ἄγνωστη.

4. νεφούζι· πιστοποιητικὸς ἡλικίας.

Τὸ 1878 Μαΐου 20.¹

Ἐβγήκαν ἐπαναστάται ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς Βορρᾶν· ἐβγήκεν ἓνας ἀρχηγὸς Καραγιώργους ἐκ Βορβοσκó²· εἶχεν ἔως 80 ἐπαναστάτας.

β' φορὰν ὁ Καραμήτζου Κωνσταντζότης μὲ 35 ἐπαναστάτας.

Ἀπὸ αὐγούστου 1878 οἱ ἐπαναστάται ἐγιναν ληστὰι / καὶ ἐφορολογοῦσαν τοὺς κατοίκους.

37

Τὸν Σεπτέμβριον 1878 ἐφορολόγησεν τὸ χωρίον μας ὁ Καραμήτζος καὶ ἐπῆρεν λίρας 35, γρ<όσια> 3.500, φουσανέλλες καὶ τζαρούχια ἰδιαίτερα.

Τὸ 1878 περὶ 20 Σεπτεμβρίου.

Ἐγένονταν γάμοι· ὁ Κώστας Καρακίτζου ἀπὸ Μαέρην³ ἔπαιρνε θυγάτερα τοῦ Νικολάου Μαλτέσου ἐκ τοῦ χωρίου μας καὶ ἦλθον καὶ οἱ ληστὰι συμπεθεροὶ καὶ ὁ Καραμήτζος ὁ καπετάνιος ἦτο καὶ σύντεκνος ἦτοι νουνός.

Καὶ μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἐφθασεν ὁ ντερβέναγας Ντόκος Ἀλβανὸς μὲ 20 Ἀλβανοί, ἐξυλοκόπησαν τὸν γαμβρόν, ἐτζερεμέτισεν⁴ καὶ τὸ Λιμπόχοβο καὶ Μαέρην ἀνὰ 5 ἔως 6 λίρας, 2 κάθε χωρίον.

Τὸ 1878 ἀπὸ καταλύματα, ἀπὸ δῶρα, ἀπὸ ξύλον ὑπόφεραν πολὺ τὰ χωρία αὐτὸ τὸ ἔτος.

38

Αὐτὸ τὸ ἔτος Ἰούλιον ἢ Σούλτου Ἀθανασιάδινα, γριὰ 50 ἐτῶν, ἀνύμφευτη ἐπῆγεν εἰς τὸ ἀμπέλι μὲ δυὸ ἀρνιά μανάρια. Ἀνέβη διὰ νὰ κόψη κλαδιὰ εἰς ἓνα σφεντάκι καὶ ἔπεσεν κάτω καὶ ἐφονεύθη· εἶχε κτυπήσει εἰς τὴν κεφαλὴν.

Τὸ 1878 Ὀκτώβριος.

Ὁ Κώστας Κοσμᾶ Ντελῆς ἐργάζονταν εἰς τὸ μύλον εἰς τὴν Βοχορίνα, ὁ ὅποιος ἦτον ἰδιοκτησία του καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐφόρτωνεν πέτρες / μὲ τὸ μουλάρι του ἐξ ἀπροσεξίας ἔπεσεν μία πέτρα καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἐφονεύθη.

39

Αὐτὸ τὸ ἔτος 1878⁵, καθὼς φαίνονται εἰς Δευτέρια, χωριανικὰ ἐξοδα ἀπὸ καταλύματα τοῦ στρατοῦ καὶ ντερβεναγάδων ἦτον ἔως ἐξ χιλιάδας (ἀρ. 6.000).

1. Γιά τὰ γεγονότα αὐτὰ κοίταξε τὴν παλιά, μὰ πολὺ καλὴ μελέτη τοῦ Μίλτ. Σ. Σεϊζάνη, Ἡ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1878 ἐν Μακεδονίᾳ, Ἡπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ, Ἀθῆναι 1878.

2. Βορβοσκό· Ἐπαχόριον.

3. Μαέρη ἢ Μαγέρη· Δασύλλιον.

4. τζερεμετίζω· προστιμέρω.

5. Γιά τὰ γεγονότα τοῦ 1878 στὴ Μακεδονία βλέπε, Ἀρχεῖον Στεφάνου Νικ. Δραγούμη, Ἀνέκδοτα ἔγγραφα γιὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1878 στὴ Μακεδονία, εἰσαγωγὴ καὶ ἐπιμέλεια Ἰω. Σωτ. Νοτάρη, Θεσσαλονίκη 1966.

1879 'Ιουνίου 24.

Κυριακή ἐσπέρας ἦλθον οἱ ληστὰι ὁ ἀρχηγὸς Καραμητζίος καὶ ἐγδυσαν τὴν οἰκίαν τοῦ παπα-Ἰωάννου Ντρούγκα καὶ τὸν ἀφαίρεσαν ἕως 80 λίρας τουρκικὰς· τὴν θεϊὰν τοῦ Βασίλινα τὴν ἐξεμάτισαν καὶ πολὺ ὑπόφεραν· τὶς νύφες τοῦ ἐξαδελφοῦ τοῦ τὰς ἔλαβεν αἰχμάλωτες καὶ τὶς βάσταξαν πέντε ἡμέρας καὶ ἔστειλαν ἄλλες ἰδι/αίτερες πεντήκοντα λίρας (ἀριθ. 50) καὶ τὰς ἀπόλукαν.

40

παπα-Ἰωάννης γράφω διὰ ἐνθύμισιν.

Τὸ 1879 Σεπτέμβριον.

Μία κόρη τοῦ Κοσμᾶ Καπζέ ὀνομάζονταν Περιστέρου, ἡλικίας 13 ἐτῶν, ἔπεσεν ἀπὸ τὴν καρδιά εἰς τοῦ Μακρυγιάννη τὴ βρύση εἰς τὸν λάκκον καὶ ἐφονεύθη

Τὸ αὐτὸ ἔτος Ὁκτώβριον ἐφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Κων/ντίνος Βασιλείου Ντρούγκας, ἐξαδελφος τοῦ παπα-Ἰωάννου καὶ ἐπῆγεν καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Βουλγαρίαν εἰς ἐπαρχίαν Καβακλή. Ἐφυγεν καὶ ὁ Θωμᾶς Α. Ντιλῆς καὶ ἔμεινεν εἰς Φιλιπούπολιν Βουλγαρίας.

Τὸ 1879 ἦτο δυστυχησμένον ἔτος. Ἀπὸ ἓν μέρος ληστὰι πολλοί· ἐξ ἄλλου τὰ στρατεύματα τοὺς ἐδιώχναν· οἱ ληστὰι ἔφευγον, οἱ Τοῦρκοι ἔρχονταν.

41

Ἐπλήρωσαν ἔξοδα κλέφτικα καὶ καταλύματα τῶν ντερβεναγάδων πρ. 3 γρ. τὸ γρόσι τὸ βεργί¹ 3.200 βεργί· ἔπεσαν ἔξοδα γρόσια 10.500 δέκα χιλιάδες καὶ πεντακόσια καὶ 30 γρόσια τὸ στέφανον.² Ἄλλα ἑκατὸ στέφανα ἕτερα 3.000 χιλιάδες ἦτοι τρεῖς.

Τὸ 1879 Ἄνοιξιν, τὴν Μεγάλην Πέμπτην, ἐσπέρας ἦλθεν ἓνας ντερβέναγας ἀπὸ Βρόστανηκ, Μεχμέτ ὀνομαζόμενος, μὲ δώδεκα ὁπαδοὺς καὶ τοὺς ἔκαναν κατάλυμα εἰς τὸν Μικρὸν Μαχαλά καὶ τὸ ἐσπέρας / ἡ ὥρα δώδεκα ἦλθον καὶ 7 ἕως 8 ληστὰι εἰς τὸν Μεγάλον Μαχαλάν· ζητοῦσαν ψωμί καὶ τοὺς ἔδωσαν· ἔδωσαν εἰδήσιν τὸν ντερβέναγα καὶ ἐβγῆκαν καὶ τοὺς ἐπυροβόλησαν καὶ ἔπειτα εἶπεν ὁ ντερβέναγας «ἐπίτηδες μὲ ἐφέρατε εἰς τοῦτον τὸν μαχαλά, ἐπειδὴ οἱ κλέπται ἦτον εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ μὲ φονεύσουν» καὶ τὸν ἔδωσαν λίρας δέκα (ἀριθ. 10) καὶ ἡσύχασαν.

42

Τὸ 1879 Σεπτέμβριον.

Ἦλθεν ἓνας δερβέναγας Ἀλβανός, Ἀμπετίνας· ἐμάζευνεν ὅπου τὸν ἄρεζεν τραγιά καὶ κριάρια καταδυναστικῶς· ἐξυλοκόπησεν καὶ τὸν Νικολ. Ἀναγνώστου καὶ ἔλαβε δέκα λίρας πρόστιμον, ἄνευ αἰτίας· τοιαύτη ἐποχὴ ἦτον· τί ὑπόφερναν τὰ χωριά μας!

1. βεργί· φόρος τοῦ δημοσίου.

2. στέφανον· ἡ οἰκογένεια.

Ἔδειραν καὶ τὸν Ἰωάννην Καραβαγγέλην, τζομπάνον, καὶ τὸν πῆραν καὶ αὐτὸν λίρας ἑπτὰ (ἀρ. 7).

Εἰς τὰ 1880 Ἰανουαρίου 6, τὸ ἑσπέρας.

43

Ὁ Κώστας Ζαχαρῆς, ἀντάρτης, ἦτον τζομπάνος εἰς Ἀργυρουπούλι¹ καὶ ἐκεῖ διαχείμαζαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ληστῶν Δ. Καραμῆτζος καὶ Νικόλ. Τζέρμας, ἐσυνεννοήθησαν μὲ ἕναν Κωνσταντζιώτην Ζῆκον Κρούταν καὶ τοὺς ἐφόνευσαν διὰ πελέκεως καὶ τοὺς πῆραν ἕως 20 λίρας ὀθωμ. ἀπάνω τους.

Τὴν ἄνοιξη, ἅμα ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα, ἀπαράτησεν ἀπὸ τὰ πρόβατα καὶ ἐπῆγεν μὲ τὸν ντριβέναγα διὰ νὰ τοὺς κυνηγήσουν τοὺς ἐτέρους ληστές.

Κατὰ Ἰούλιον ὁ ντριβέναγας καὶ ὁ ἀρχιληστής Λεωνίδας Σαμαρνέας συνεπλάκησαν καὶ ἐπλήγωσαν τὸν Κώστα Ἀντάρη εἰς τὸ πόδι / καὶ εἰς τὸ χέρι εἰς τὸ δάχτυλον τὸ μικρόν· ἔπειτα ἔφυγεν καὶ ἐπῆγεν εἰς Ρεδαιστόν. Τὸ χινόπωρον ἦλθον οἱ λησταὶ καὶ τὸν ἔκαυσαν τὴν οἰκίαν· τὸν Κώστα Ἀντάρη καὶ αὐτὸν, ἂν τὸν ἐπιαναν, θά τὸν ἐφόνευσαν. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔτος ὑπόφεραν ἀπὸ καταλύματα καὶ ἀπὸ ληστές πάρα πολλὰ καὶ ἀπὸ ξύλον· Αὐτὸ τὸ ἔτος ἦταν ἕως ἑπτὰ χιλιάδες ἔξοδα (7.000 ἀρθ).

44

Ποτὲς νὰ μὴ ἔλθῃ τοιαύτη ἐποχή !

Τὸ 1881 τὰ Θεοφάνεια ξημερώνοντας

45

ἦλθεν ἕνας ἀρχηγὸς ληστής Ἀθανάσιος Ρουμελιώτης καὶ ἐπῆραν τὰς οἰκίας μὲ τὴν σειράν καὶ ἐμάζευσαν ἕως 80 λίρας ὀθωμανικὰς (ἀρ. 8.000 γρόσια). Καὶ μετὰ 15 ἡμέρας ἔπειτα γάμος ἐγίνονταν εἰς Λούντζι² καὶ αὐτὸς ἐτοιμάζονταν διὰ νὰ γενῇ σύντεκνος, ἦτοι νουνός, καὶ ἕνας Μιραλιώτης ἐπῆγεν καὶ ἐπῆρεν τὸν στρατὸ καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐκύκλωσαν τὸ Λούντζι· οἱ ἄλλοι λησταὶ ἐπρόκαναν καὶ ἔφυγαν. Αὐτὸς μὲ τὸν ψυχογιό του δὲν ἐπρόκαναν καὶ τὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸν πῆραν ἐπάνου του λίρες ὀθωμ. 150 καὶ ὁ γιούσμπασης τοὺς διεμοίρασεν στὸ στρατό. Ἦτον καὶ χιόνι ἕως δύο πιθαμές.

Τὸ 1881 Φεβρουαρίου 10.

46

Ὁ Ζήσης Γεωργίου Νούλας εἶχεν ὑπάγει εἰς τὰ Γρεβενὰ εἰς τὸ παζάρ καὶ ἐπιστρέφοντας ἄντικρυ εἰς τὴν Μιραλῆ³ εἰς τοῦ παπα-Ζαχαρῆ τὴν καλύβα εἰς τὸν μάρμαρο τὸν μεγάλο ἐγλύστηρσεν τὸ μουλάρι του καὶ ἔκαθεν νὰ τὸ βαστάξῃ καὶ τὸν ἄμπωξεν κάτω καὶ ἐφονεύθη καὶ τὸν ἤφερεν ἀποθαμένον ἐδῶ καὶ τὸν ἔθαψαν.

1. Ἀργυροπούλι· χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας Τυρνάβου.

2. Λούντζι· Καλλονή.

3. Μιραλῆ· Χρυσανγή· ὁ κάτοικος Μιραλιώτης.

Τὸ αὐτὸ ἔτος Μαΐου 23.

Πόλεμος ἔγινεν εἰς Παλομάγερον¹ μὲ τὸν στρατὸν καὶ μὲ τὸν ἀρχι-
ληστήν Νταβέλην καὶ ἐφονεύθη εἰς ἀδελφὸς τοῦ Ντάβελι· Ἡλίας ὀνομά-
ζονταν· ἐφονεύθη καὶ εἰς Κωνσταντζιώτης Γεώργιος, ὁ ὁποῖος / ἦτον μὲ τὸν
στρατὸν· ἐφονεύθησαν καὶ ἕως 6 στρατιῶται, τὰ δὲ χωρία μας ὑπόφεραν ἀπὸ
ξύλον, ἀπὸ καταλύματα καὶ ἀπὸ δωροδοκίες πάρα πολύ. Ἦτον δὲ καὶ ἀκρί-
βεια μεγάλη ἀπὸ ἔτος 1880 ἕως 81. Τὸ σῆμα τὸ κιλὸ εἶχεν γρόσια 70, τὸ
καλαμπόκι εἶχεν ἀπὸ 40 ἕως 45. Τὰ καταλύματα δὲν ἔλειπαν. Εἴχαμε δὲ καὶ
ἕναν γύφτον Φώτιον, ὁ ὁποῖος ἦτον λησταποδόχος· αὐτὸς ἔκανε τὰ κινήμα-
τα ὅλα· ἐπρόδωκεν τοὺς χωριανοὺς μας, τοὺς ὑποχρέωνεν ἀλλουνοὺς, ψωμί,
πανιά, φορέματα καὶ ὅ,τι ἤθελεν· ἔπειτα ἔκαναν ἀναφορά οἱ χωριανοὶ μας
οἱ εὐρισκόμενοι εἰς Κων/λην Ν. Βράμπας, Εὐθύμιος Κατζόγιαννος, Στέρ-
γιος Τζότζολας, Βασίλειος Κωσταβέλ / καὶ ἄλλοι εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν
στρατιωτικῶν καὶ ἐτελεγράφησεν καὶ τὸν ἐσύλλαβαν καὶ ἐπῆγεν ἐξορία
καὶ οὔτε ἀκούσθη καὶ ἡσύχασεν τὸ χωρίον μας ὀλίγον. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔτος
ἀπὸ καταλύματα ἔξοδα ἦταν ἕως ἑξ χιλιάδες γρόσια (ἀρ. 6.000).

Τὸ 1881 Ὀκτώβριος.

Ἦλθεν ἕνας μπίνμπασης (χιλιάρχος) καὶ τοὺς ἐκυνήγησεν τοὺς ληστές.
Ἀπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ χωρίον μας καὶ οἱ λησταὶ ἦταν εἰς Μαέρην καὶ ἐφο-
βοῦνταν νὰ προδώσουν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐξύλισεν τὸν Κοσμάν Ντιλήν·
ἦτον Μοχτάρης· καὶ τὸν Μπαρμπαγιάν καὶ ἔπανσαν / πλέον οἱ λησταὶ·
ἐπειδὴ ἦτον φανερά· δὲν φοβοῦνταν ἕως τότες· καὶ ἔγινεν ἡσυχία πλέον.

Τὸ 1882.

Ἦγενεν τὸ Μουδουρλούκι εἰς τὸ Ζουπάνιον καὶ διωρίσθη Μουδίρης ὁ
Σαφεντὴν μπέης ἐκ Λιαψίστι.

Τὸ 1882 Μαΐου 20.

Ἦλθαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν μαμούρης καὶ κιατίπης (γραμματεὺς)
καὶ ἐκατέγραψαν πόσαι οἰκογένειαι καὶ πόσες ψυχὲς ἀρσενικὲς καὶ θήλειες
εὐρίσκονται εἰς τὸ χωρίον μας καὶ διέταξαν τοὺς ἱερεῖς διὰ μέσου Μητρο-
πόλεως νὰ βάζουν Ληξιαρχικὸν Κατάστιχον νὰ φανερώνουσι τὰς γεννή-
σεις, τοὺς θανάτους / καὶ τοὺς γάμους καὶ ἀπὸ τότες ἐβγῆκαν αἱ χαμιτιέδες².
Ἐφημέριος ἦτον ὁ παπα-Ἰωάννης Ντρούγκας.

Ἀπὸ τὸ 1882 Αὐγούστον.

Τὸ σχολεῖον ἐτακτοποιήθη καὶ διηρέθησαν εἰς τάξεις· ἕως τότες ἦτον
ἀνάμαλον· διδάσκαλος πρῶτος ἐδιορίσθη ὁ Ζήσης Φωτιάδης ἐκ Ζουπάν.

1. Παλομάγερο· τοποθεσία.

2. χαμιντιές· νόμισμα τουρκικό.

Τὸ 1883 Ἰανουάριον.

Οἱ ἀδελφοὶ Γεώργιος καὶ Γρηγόριος Νικολάου Κοσέρα ἔφυγον κρυφίως καὶ ἐπῆγαν εἰς Θεσσαλίαν, ἐπαρχία Τυρνόβου, χωρίον Καζακλάριον¹.

Τὸ αὐτὸ ἔτος Ἀπρίλιον ὁ Κώστας Ἀντάρης Κωσταβέλης μὲ δύο υἱοὺς του καὶ μὲ τὴν γυναῖκα του ἔφυγαν εἰς Καζακλάριον.

Τὸ 1883 Σεπτεμβρίου 30.

51

Ὁ Ἰωάννης Ζήσους Ντρούγκας ἔφυγεν οἰκογενειακῶς εἰς Καζακλάριον.

Ὁκτωβρίου 30.

Ἐφυγεν καὶ ὁ Θωμᾶς Κοσέρας οἰκογενειακῶς εἰς Καζακλάριον.

Τὸ 1883 Ἰούλιος, μοχτάρης ἦτον ὁ Στέργιος Μήλιος.

Ἐπῆγαιναν εἰς τὴν ἀγοράν Τζοτυλίου οἱ χωρικοὶ μας καὶ κάτωθεν εἰς τὴν Μιρασάν² τοὺς ἐγδυσαν οἱ ληστὰι καὶ τοὺς πῆραν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχον· τὸν δὲ Κώσταν Νούλην Σακαλὴν τὸν ἐπῆραν αἰχμάλωτον καὶ Κοσμάν Τζακνάκην ἀπὸ Ζουπάν καὶ Κοσμάν Πάρτην τοὺς Ζουπανιώτας τοὺς ἔκοψαν καὶ τὰ ὄντα. / Ἀρχηγὸς τῶν ληστῶν ἦτον ὁ Ἀθανάσιος Ζβάρναρης, Ἀρβαντόβλαχος, καὶ ἐπῆγεν ὁ στρατὸς κατόπιν καὶ τοὺς ἐκυνήγησαν καὶ οἱ αἰχμάλωτοι ἔφυγαν. Ἀφοῦ ἐπιάσθησαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ μία ἐβδομάδα ἔπειτα ἐπῆγαν εἰς τὸ ποτάμι τὸ δικό μας ἀντικρὺ εἰς τοῦ Παπαγῆν τὴν καλύβα καὶ τοὺς ἐπῆγαν ψωμί καὶ κρασί οἱ Ζουπανιώτες καὶ ἀπὸ κατόπιν τὸ στρατὸ τοὺς περικύκλωσαν καὶ ἐφόνευσαν ἐκ τῶν ληστῶν ὀκτὼ καὶ ἕνας ἐπιάσθη ζωντανὸς καὶ ἕνας ἔφυγεν· ἐπληρώθη καὶ ὁ Μελαζίμης εἰς τὸ ἀριστερόν χερί· ὁδηγὸς ἦταν ὁ Χρήστος Κατζίκας, τὰ δὲ πτώματα τῶν ληστῶν δὲν ἄφησαν νὰ τὰ θάψουν καὶ τὰ ἔφαγαν τὰ ὄρνεα.

52

Τὸ 1883 Ὁκτώβριον.

53

Ἐφυγαν κρυφίως ὁ Γεώργης Τζούφας μὲ τὰ παιδιά του Πασχαλὴν καὶ Ἀθανάσιον, μὲ τὲς γυναῖκες των καὶ ἐπῆγαν εἰς Καζακλάριον, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Τυρνόβου Θεσσαλίας.

Τὸ 1884 μοχτάρης Ἀθανάσιος Ζήκου.

54

Διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου διὰ νὰ γένωσιν οἱ δρόμοι καὶ ἐφορολόγησεν φόρον βαρὺν τὸ στέφανον μία λίρα καὶ μισή: 1 ½.

Γρ. 19.536 δέκα-ἐννέα χιλιάδες καὶ πεντακόσια τριανταεξ γρόσια

1.920 καὶ χίλια ἐνεακόσια εἴκοσιν ἕτερα διὰ γεφύρας πρ. 15 τὸ στέφανον (δηλ. τὸ νιφούζ) τὸ ὅλον

21.456 τὸ ὅλον 21 χιλιάδας καὶ τετρακόσια πεντήκοντα ἕξ

1.110 κονάκια ἀπὸ στρατεύματα,

22.536

1. Καζακλάριον (Τυρνάβου)· Ἀμπελών.

2. Μιρασάνη· Μόρφη.

Τὸ 1884 ἄνοιξιν.

55

Ἐφυγεν ὁ Ἰωάννης Δήμου Ντρούγκας διὰ Καζακλάριον οἰκογενειακῶς. Τὸ αὐτὸ ἔτος, κατ' Αὐγουστον, ὁ Εὐάγγελος Ἰωάννου Μουλογιάννης ἐφο- νεύθη μόνος του εἰς Ἑλευσίνα ἔξω ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἕως δύο ὥρες· τὸ αἷτιον κανεῖς δὲν ἐγνώρισεν· ἔδωσεν ἀνάκρισιν καὶ εἶπεν ὅτι ἐβαρέθηκεν τὴν ζωὴν του.

Τὸ 1885 Ἀπρίλιον.

Οἱ ἀδελφοὶ Παναγιώτης καὶ Εὐάγγελος Κουλοσάκη καὶ Ζήσος Ν. Σπέλας ἔμειναν εἰς Χαλκίδα καὶ ἐνυμφεύθησαν ἐκεῖ.

Τὸ 1885 Ἰούλιον.

56

Ἐφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Χαρίζης Νικολάου Σπανός· ἐκατοίκησεν εἰς Θήβας, εἰς τὸ Ἑλληνικόν.

Τὸ 1885 Μοχτάρης πάλιν ὁ Ἀθανάσιος Ζήκου.

Κατὰ Σεπτέμβριον ἐγένεν ἐπιστρατεία Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες (δηλ. πόλεμος)

350 ζῶα ἀγγάρεια

570 ἕτερα· 3 Ἀλόγατα

624 χαρκάδες¹ καὶ τζιράπια² διὰ τὸν στρατὸν

300 βοήθεια τὸν Σαφεντίνμπεη μουδέρην

150 ἕτερα ἀγγάρεια

120 ὁ Γεώργιος Τζούβαλης ἐπῆγεν ἀγγάρεια

50 μιὰ ἀγγάρεια εἰς τὸ Καλιάρι³

1400 τὸν Καϊμακάμην διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἀδάμινας· φαίνεται γεγραμμένον κάτωθεν

50 ἀγγάρεια ἕτερη

3336 Κονάκια διὰ τὰ στρατεύματα

6.250

Τὸ 1885 περὶ τὰ μέσα Δεκεμβρίου.

57

Λησταὶ εἰσῆλθον εἰς τῆς Ἀδάμαινας τὴν οἰκίαν καὶ ἐξημάτησαν τὴν θυγατέρα τῆς Δέσπω καὶ τὴν ἐπῆραν χρήματα καὶ ἀσήμια ἕως τρεῖς χιλιά- δες γρόσια καὶ ὁ Νικόλαος Κουμπορέλας ἐβγήκεν, διὰ νὰ ἴδῃ τί εἶναι καὶ ἐπυροβόλησαν οἱ λησταὶ καὶ τὸν ἔσπασαν τὸ δεξιὸν χέρι εἰς τὸν ὦμον καὶ ἔμεινε κουλός, ἡ δὲ θυγατέρα τῆς Δέσπως, σύζυγος Στέρργιου Πρίτζου, Ἀγό-

1. χαρκάς· λ. ἄγνωστη

2. τζιράπι· τσουράπι, κάλτσα.

3. Βλ. σ. 270, σημ. 1.

ρου ὀνομαζόμενη, ἀπὸ τὸν φόβον καὶ ἀπὸ τὰς ἀνακρίσεις τῶν Τούρκων ἐτρελλάθη καὶ ἔμεινε τρελλή καὶ περιφέρεται ἐδῶ κι ἐκεῖ.

Ὁ Καϊμακάμης (δηλ. ἑπαρχος) διὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔλαβε τὸ ἄντικρυ ποσὸν 1.400

Τὸ 1885 Νοεμβρίου 5, Ἑσπέρας.

Οἱ ἀστέρες ἐπιπτον ὡς ραγδαία βροχὴ καὶ ἀποροῦσαν οἱ ἄνθρωποι διὰ τὸ συμβεβηκός.

1886.

Ἐπειδὴ ἦτον ἡ ἐκστρατεία ἀπὸ τὸ πρῶν ἔτος πάλιν εἶχαμε ἀγγαρεῖς.

250 Κομάρικα

200 Εἰς Λιαψίστι ὁ Γούλας Φίκας ἔδωσεν

242 Τὸν Κώσταν Τζούφαν μὲ 5 ζῶα

90 Κώστας Γκούπης μὲ ἓνα ζῶον

120 ἕτερα τὸν Κώστα Γκούπη

90 τὸν ἴδιον ἕτερα

150 τὸν Γεώργην ἀπὸ Μαέρην

90 τὸν Κώστα Νούλην Σακαλὴν

Γρόσια 630

Τὸ αὐτὸ ἔτος Σεπτέμβριον ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Ἀνδρέας Κατζόγιαννος καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Λάρισαν Θεσσαλίας. Ἐφυγεν καὶ ὁ Βασίλειος Ντιλῆς οἰκογενειακῶς ἐγκατεστάθη εἰς Καζακλάριον.

Τὸ 1887 μοχτάρης Κώστας Τζούφας.

Ἐκτίσθη τὸ χοκιμάτι (ὑποδιοικητήριον) εἰς Ζωπάνιον καὶ ἐδώσαμεν βοήθεια γρόσια 200 ἥτοι διακόσια.

1888 μοχτάρης Ἀθανάσιος Ζήκος.

1.110 χίλια ἑκατὸν δέκα κονάκια ἀπὸ στρατεύματα.

Κατ' Αὐγουστον ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Ζήσος Ἀντωνίου Σούτας εἰς Κων/λιν καὶ ἐκατοίκησεν εἰς Τατάουλα, ἐνορία τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου.

Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Ἀθανασίου Μητροπολίτου γέννημα ἦτον Ἀδριανουπολίτης.

1889 Σεπτέμβριον.

Περιοδεύοντος τοῦ Ἀρχιερέως ἦτον Συνοδικὸς εἰς Κων/λιν καὶ ὁ ἀντιπρόσωπός του ὁ αἰδέσιμος Χατζηπαπα-Βασίλειος ἐδιορίσθη ἐπίτροπος τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ὁ Ἀθανάσιος Ζήκου καὶ ἀπὸ τότε ἐτακτοποιήθησαν τὰ κατὰστιχα τῆς ἐκκλησίας καὶ θεωροῦνται καὶ κατ' ἔτος οἱ λογαριαμοὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ κατὰ καιροῦ. Ἐως τότε ὑπῆρχεν μεγάλη ἀνωμαλία καὶ ἀκαταστασία. Τὸ θεωροῦσαν μικροπρέπεια οἱ ἐπίτροποι νὰ δίδωσι λογαριασμὸν ἕνεκα τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος.

Τὸ 1890 Μοχτάρης Καραγιώργος Δημάκη.

61

Ἐξεδόθη (ἱραδές) διάταγμα διὰ τὴν ὁδοποιῖαν νὰ πληρώνη τὸ κάθε στέφανον γρόσια 16, διὰ νὰ γίνωνται οἱ δρόμοι καὶ ἐξακολουθεῖ ἀπὸ 20 ἐτῶν μέχρι τῶν 60 καὶ δίδονται κατ' ἔτος.

Τὸ 1890 Ὁκτωβρίου 18.

62

Ὁ Παναγιώτης Δημητ. Κατζόγιαννος εἰς τὰ λατομεῖα εἰς Τρίκαλα, ὅπου ἐργαζόταν, ἐφονεύθη. Ἦτον ἀδελφὸς τοῦ Στέργιου Δ. Κατζόγιαννου, ὁ ὁποῖος ἐφονεύθη εἰς Κων/λιν τὸ 1874 καὶ μάλιστα δίδυμοι.

Τὸ 1890 20 Ὁκτωβρίου.

Κατ' ἐντολὴν πατριαρχικὴν ἔπαυσαν τὰς ἱεροπραξίας ἱερεῖς ἐντὸς τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους μέχρι τῆς 25 Δεκεμβρίου ἕνεκα τοῦ μεγάλου ζητήματος τῆς ἡμέρας, ἦτοι τοῦ προνομιακοῦ. Ἐπινεύσει τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἀνακτος Σουλτάν Ἀβτοῦλ Χαμίτ ἐλύθη αἰσίως καὶ ἔδωκεν τὴν ἀδειαν ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε' καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ λειτουργοῦν οἱ ἱερεῖς ¹. Ἐφημέριος τῆς χώρας ἦτον ὁ παπα-Ἰωάννης Δ. Ντρούγκας.

Εἰς τὰ 1892 Ὁκτωβρίου 5.

Ὁ Δημήτριος Κων/νου Μπίνγκας ἦτον ταχυδρόμος καὶ τὸν ἐφόνευσαν οἱ λησταὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος εἰς τὴν νῆσον Εὐβοίαν, τὸν ἐπῆραν καὶ ἔως 2 χιλιάδες δραχμὰς. Ἐφημέριος ἦτο ὁ παπα-Ἰωάννης Δ. Ντρούγκας.

Τὸ 1893 Ἰανουαρίου 6 (τοῦ Φωτός).

63

Ἐρχονταν ἀπὸ τὸ Ζουπάνιον ὁ Θωμᾶς Γ. Κούρναβος· ἐπειδὴ ἐργάζονταν ἐκεῖ, ἦτον ὑποδηματοποιός, καὶ δὲν ἠμπόρεσεν νὰ σχίσῃ τὸν δρόμον ἕνεκα τοῦ πολλῶν χιῶν καὶ τοῦ ἀέρος καὶ εὗρέθη νεκρὸς ὀπισθεν τῆς καστανιάς τῆς Δημακάδικας καὶ ἐπλήρωσεν τὸ χωρίον γρ. 60 εἰς τὸ χοκιμάτι Ζουπάνιον καὶ τὸν ἔθαψαν. Ἐφημέριος ἦτον ὁ παπα-Ζήσης Δ. Μπικιάρης ἐκ Ζιουπάν.

Τὸ 1894, Ἰουνίου 28.

64

Μέγας σεισμὸς ἔγινε εἰς Κων/λιν καὶ ἐκρημνίσθησαν πολλὰ κτήρια καὶ οἱ χωριανοὶ μας, ὅσοι ἐργάζονταν ἐκεῖ, ἤλθον πολλὴ εὐτυχισμένοι.

Κατὰ τὴν 24 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεγνώσθη ἐπιτίμιον ἐναντίον ἐκείνων τῶν διαδωσάντων διὰ τὴν ὑπόληψιν τῆς Ἀλεξάνδρας Καραγεώργου, συζύγου τοῦ Ἀθανασίου Θ. Ντρούγκα. Ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου τοῦ τμήματος Ζιουπανίου αἰδεσμι. οἰκονόμου κ. Παπακων/τίνου Βακάλη. Ἐφημέριος ἦτον ὁ παπα-Ζήσης Φ. Μπικιάρης.

1. Φιλᾶρετου Βαφείδη, Μητροπολίτου, Ἑκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμ. Γ' Μέρος Β', Ἀλεξάνδρεια 1928, σ. 22-51, § 255.

Τὸ 1895 Ἰούλιον.

Ἐφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Ζαχαρ. Μπαρμπαγιάννης καὶ κατοίκησε εἰς Χαλκίδα. Ἐφημέριος παπα-Νικόλαος Κοκόλης.

Τὸ 1895 καλοκαίριον.

Ἐβγῆκαν λησταντάρτες ἐκ Βουλγαρίας καὶ ἐπερίφεραν τὰ μέρη τῆς Μακεδονίας καὶ εἶχον δώσει φόβον εἰς τοὺς κατοίκους καὶ προπάντων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Τὸ 1896 κατὰ Ἰούλιον.

Ἐβγῆκαν λησταντάρται ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἀρχηγοὶ ἦτον Ἀθαν. Μπρούφας καὶ Τάκης καὶ ἐπολέμησαν εἰς τὸ Ξηρολίβαδον μὲ τὸν Ὀθωμ. στρατὸν καὶ πάλιν ἔφυγον.

Τὸ 1896 Σεπτεμβρίου 15.

Ἐβγῆκαν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ λησταντάρται. Ἀρχηγοὶ ἦτον ὁ Γούλας Κρούτας ἐκ Κωνσταντίνικου μὲ 40 ἄτομα καὶ ἐπολέμησαν γενναίως μὲ 400 νιζάμηδες εἰς Νιτρούζι¹ καὶ ἐφονεύθη ὁ ἀρχηγὸς Γούλας.

Ἐφημέριος παπα-Νικόλαος Δ. Κοκόλης.

Τῇ δὲ 14ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἐπολέμησαν 17 λησταντάρται εἰς τὸ Παλαιομάγειρον μὲ 30 στρατιώτας ὀθωμανοὺς. Ὁδηγὸς τοῦ στρατοῦ ἦτον ὁ Χρῆστος Κατζίκας ἀπὸ Ζιοπάνιον καὶ ὁ Κώστας Τζούφας ἀπὸ Λιμπόχοβον καὶ ἐφόνευσαν ἕναν ἀντάρτην ὀνομαζόμενον Γεώργιον· ἦτον ἀπὸ Τζεσμέ ἀντίκρυ τῆς Χίου· ἐσύλλαβον καὶ ἕναν ζωντανὸν Μιχαὴλ ὀνομαζόμενον Ἡπειρώτην· ἐπῆραν ἕξ ὅπλα γκαρὰ καὶ ἑξακόσια φυσίγγια ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτας.

Ἐφημερεύοντος τοῦ Αἰδεσιμ. Νικολάου Δ. Κοκόλη

Τὸ αὐτὸ ἔτος 1896 ἐδώσαμεν βοήθειαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν γρόσια 600

Τὸ 1897.

Ὁ Ἰανουάριος καὶ Φεβρουάριος ἦτον καλοκαιρία, ὥστε οἱ παλαιοὶ δὲ ἐνθυμοῦνταν ἄλλοτες.

Τὸ αὐτὸ ἔτος Μάρτιον ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Στέργιος Σιώπης καὶ ἐκατοίκησεν εἰς Καλαμπάκα. Καὶ τὸ ἴδιον ἔτος, Ἀπριλίου 7, ἐκηρύχθη ὁ Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος. Ἰδοὺ ὅπισθεν καὶ τὰ ἔξοδα καὶ βοήθειες, ὅπου ἐδώσαμεν :

1897 ἀπὸ Ἀπρίλιον ἔξοδα τοῦ πολέμου ὅσα ἔδωσε ἡ χώρα,

Βοήθεια διὰ πληγωμένους Γρόσια	75
εἰς Μοναστήριον » »	20
	95

¹ Νιτρούζι· παλιὸ ἐρειπωμένο χωριὸ τῆς Καλλονῆς.

			95
	ἔτερα διὰ πληγωμένους	γρόσια	100
	διὰ Κρητικούς »	»	150
	εἰς Κρητικούς ἔτερα		130
	ἄρνια δῶρα εἰς Ζιοπάνιον	»	80
	3 ζῶα εἰς Λάρισαν	»	320
Μαΐου 6, 3	» » » »		240
Μαΐου 8, 3	» » ἔτερα		228
Μαΐου 9, 4	» » » »		340
	ἐν ἑτερον		60
	Εἰς Ζιοπάνιον		100
	3 ζῶα ἔτερα		210
	1 ζῶον ἐπῆγεν ὁ Βελῆς ἀπὸ Πλάζομη ¹		65
	ἔτερα 5 ζῶα		350
	εἰς ζαπτιέν ²		40
	ζῶα ἔτερα		195
	Ἐξοδα διὰ τὰ ζῶα		165
	Εἰς Μουδίρην		60
	μερομίσθια τοῦ Μοχτάρ μαζί με ζῶον του		254
	εἰς ἄλλα ὀνόματα ἡμερομίσθια γρόσια		84
	ἔτερες ἀγγάρειες ἕως Λιαψίστι καὶ ἡμερομίσθια		195
	ἀγγάρεια τὸ ὅλον γρόσια		3.433
	ἔτερα ἔξοδα 110 στέφανα πρὸς 40 γρόσια		4.400
	τὸ στέφανον ἀγγάρεια τὸ ὅλον		8.833

Τὸ 1899 Μαρτίου 13.

70

Ἐφύσησεν ἕνας ἀέρας δυνατὸς καὶ ἔπεσαν οἱ καπνοδόχοι σχεδὸν ὅλοι ἀπὸ τὰς οἰκίας· ἐκρήμνισεν καὶ ἕως 40 δένδρα εἰς τὸ Ἀνήλιον τὸ Μιγάλο καὶ εἰς τὸν Σιόποτον καὶ κάμποσες καστανιές. Ἐφημ. παπα-Κ. Δ.

Τὸ 1900, Μάρτιον.

Ἀπέθανεν ὁ Μητροπολίτης Ἀθανάσιος καὶ ἐξελέγη Μητροπολίτης Σιανίου ὁ Σεραφεὶμ Σκαρούλης, γέννημα Λέρου καὶ Καλύμνου.

Τὸ 1900 ἀπὸ Ἰανουάριον ἕως Μάρτιον ἦτον μία ἀσθένεια εἰς τὰ μικρά·

71

1. Π λ ά ζ ο μ η· Ὁμαλή.

2. ζ α π τ ι έ ς· χωροφύλακας.

ἐβηχοῦσαν· ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ἱατρικὴ τὴν ὀνόμαζεν κοκκίτην· ἀπέθανον ἕως 5 μικρά· ἀλλὰ ὅλα τὰ μικρὰ ὑπόφεραν ἀπὸ τὸν κοκκίτην.

*Ἐγραψε δι' ἐνθύμιον ὁ ἐφημέριος παπα - Νικόλαος Δημ.

Τὸ 1900, Σεπτέμβριος 9 ἡ Κονδύλω Ζαχαρῆ Κωσταβέλη, σύζυγος Νικολ. Π. Βράμπα, ἐπῆγεν διὰ νὰ κλαρίση κλαδί μετὴν νύφη της Χριστίνα εἰς Τσοῦκαν καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ δένδρον καὶ ἐφονεύθη· ἔζησεν ἕως 4 ὥρας καὶ ἀφοῦ ἤλθεν ὁ ἱατρός καὶ τὸ δικαστήριον καὶ τὴν ἐπιθεώρησεν ἔλαβον ἀμοιβὴν 5 (πέντε) λίρας ὀθωμανικὰς καὶ ἔδωσαν ἄδειαν καὶ τὴν ἐθάψαμεν.

*Εφημέριος παπα-Νικόλ. Δ. μοχτάρης Κώστας Τζούφας.

Τὸ 1901· ἀπὸ Ἰανουάριον ἕως Ὀκτώβριον.

72

*Ἐπαρουσιάσθησαν κάτι ἀσθένειες φοβερὲς εἰς διάφορα ὀνόματα· 3 (τρεῖς) ἀπέθανον ἐκ φθίσεως· δύο γυναῖκες εἶχον λευκὸν ὄγκον εἰς τὰ γόνατα τῶν ποδῶν καὶ ἄλλα εἶχαν νεφρίτιδα. Οἱ ἐπιστήμονες ἱατροὶ καὶ ἄλλοι ἀγύρται, δηλ. μασκαρέοι ἔλαβον ἕως 50 (πεντήκοντα) λίρας ὀθωμανικὰς ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὀνόματα ὅπου ἔπασχον. Γράφω διὰ ἐνθύμιον.

*Ὁ Ἐφημέριος παπα-Νικόλας Δ. Κουκόλης.

Τὸ 1901 Ὀκτώβριος 14.

*Ἡ Ἀναστασία θυγάτηρ τοῦ Πούλιου Δ. Φίκα καὶ σύζυγος τοῦ Βασιλ. Λάμπρου Κωσταβέλ ἔπασχεν ἀπὸ τὰς φρένας καὶ ἐπῆγεν καὶ ἐπνίγη εἰς τὸν ποταμὸν εἰς θέσιν Κόκκινη Μπιστιργιά καὶ ἀφοῦ τὴν ἐπιθεώρησεν / ὁ ἱατρός καὶ τὸ Δικαστήριον ἔλαβον λίρας δύο ὀθωμανικὰς καὶ ἔδωσαν ἄδειαν καὶ τὴν ἐθάψαμεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου εὐρέθη.

73

Γράφω διὰ ἐνθύμιον παπα - Νικολ. Δ.

Τὸ 1903, Ἰουνίου 24.

74

Αὐτοκτόνησεν ὁ Στέργιος Ν. Βράμπας εἰς Ἀθήνας, φοιτητὴς τριετὴς τῆς ἱατρικῆς, καὶ εὐρέθη ἐπιστολὴ ἐπάνω του· ἔγραψεν :

«Εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις με εὔρη :

Νὰ μὴ ἐνοχοποιηθῇ κανεῖς. Αὐτοκτονῶ, διότι ἔχω δύο ἐρωμένας. Τὴν πατρίδα μου . . . ζητήσατε ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος . . . καὶ Δευτέραν τὴν Α. Τ. ἐν Χαλκίδι διατί; . . .

Στέργιος Βράμπας τριτοετὴς φοιτητὴς τῆς Ἱατρικῆς»

*Ἡ κηδεὶα του ἐγένετο ἄνευ ἱερέως.

Τὸ 1904 Ἀπριλίου 30.

75

*Ἐγένετο πρακτικὸν καὶ ἐξέλεξαν ἐπιτροπὴν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Ἀμελικοῦ¹ καὶ διώρισεν ἡ Κοινότης ἐπιτροπὴν παπα-Νικόλ. Κοκόλην, Κώ-

1. Ἀμελικόν· ξενώνας τοῦ Δίλοφου.

στην Β. Τζούφαν, Ιωάννην Γ. Κούρναβον, Βασίλειον Ζ. Κωσταβέλην, Ιωάννην Γ. Σαμαράν, Ιωάννην Β. Τζούφαν, Βασίλειον Παπαδημήτρη γραμματεὺς καὶ Εὐάγγελος Ἰω. Τζούφας ταμίας καὶ (ἐσυνάξαμεν) ποσὸν ἀπὸ τὴν Κοινότητα, καθὼς φαίνεται εἰς ἰδιαίτερον Κατάστιχον γρόσια 4.647, ἦτοι τέσσαρας χιλιάδας καὶ ἑξακόσια τεσσαράκοντα ἐπτὰ. Τὴν 30ὴν Ἀπριλίου ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος. Ἀρχιτέκτων ἦτον ὁ Ἡλίας Α. Μαλτέσιος.

Τὸ 1904 Μαΐου 3.

Δύο ληστὰι ὀνομαζόμενοι Γιάννηδες ἀπὸ χωρίον Ραδοσίνιστα ἐπαρ. Γρεβενῶν ἐπεριφέρονταν εἰς τὰ χωριά μας καὶ ἐφορολογοῦσαν τοὺς κατοικοὺς· ἐβγῆκεν χωροφυλακὴ καὶ τοὺς ἐπυροβόλησεν καὶ τὸν ἓνα ἐφόνευσαν εἰς Παλιομάγερο καὶ τὸν ἀπέρασαν ἀπὸ ἐδῶ νεκρὸν καὶ ἐπῆγαν καὶ τὸν ἔθαψαν εἰς Ζιοπάνιον καὶ ὁ ἄλλος συνελήφθη καὶ ἐπῆγεν εἰς φυλακὴν εἰς Σέρβια.

Τὸ 1904 Μαΐου 17.

Ἐκεραυνοβολήθη ὁ Ἰωάννης Γ. Σαμαρᾶς ἐντὸς τῆς οἰκίας του, ὅπου ἐκάθονταν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἔμεινεν νεκρὸς καὶ ἤλθαν ἀπὸ Ζουπάνιον ἱατρὸς καὶ χωροφυλακὴ καὶ τὸν ἐπιθεώρησαν καὶ ἔδωσαν διαταγὴ καὶ τὸν ἐθάψαμεν.

παπα - Νικόλαος Ἐφημέριος.

Τὸ 1905, Ἰούλιον, ἐφάνησαν τρεῖς ληστὰι ἄγνωστοι καὶ ἐχαράτζωσαν τὸν Λάμπρον Κωσταβέλη καὶ Γεώργιον Βράμπαν ἀπὸ 6 (ἕξ) λίρας τὸν ἓνα καὶ ὥρολόγια καὶ κάλτζαι καὶ φανέλλες καὶ καπνὰ καὶ λουκούμα καὶ ρακὶ καὶ λοιπά.

παπα - Νικόλαος Δ.

Τὸ 1905 Ἀπριλίου 17¹.

Ἐστάλησαν ἀπὸ Ἀρχηγὸν Βάρδα Γ. ἀποδείξεις πληρωμῆς διὰ ἱερὸν σκοπόν.

Ἀπὸ Λιμπόχοβον λίρες ὀθωμανικῆς ἕξ (6)

Λίρας διὰ τὸν Γ. Βάρδα

ἀπὸ Μαγέρην διὰ χειρὸς Χρ. Γαλάν δύο (2)

Ἀπὸ Λούντζι διὰ χειρὸς Παπα - Στεργίου τρεῖς (3)

Ἀπὸ Τριτσκό² διὰ χειρὸς Παπα - Ἰωάννου μία (1)

Ἀπὸ Μιραλὴν διὰ χειρὸς Ἰωάννου Κάλφα τρεῖς (3)

1. Ἀπ' τὴν ἡμερομηνία αὕτῃ ἔχομε τὴν πρώτη πληροφορία γιὰ τὸ ρόλο τοῦ Λιμπόχοβου στὸ Μακεδονικὸ Ἀγῶνα (1904 - 1908).

2. Τ ρ ι τ σ κ ὸ. Τρίκορφο.

Ἐκ τῆς Σβόλιαν¹ διὰ χειρὸς Ἀντων. Τζάτζου δύο (2)

Ἐκ τῆς Μιρασάν διὰ χειρὸς Ἰωάννου Τζέπου τέσσαρας (4)

Τὸ ὅλον εἴκοσι μία 21

Ἐστάλησαν εἰς Τζοτούλιον.

Τὸ 1905 Σεπτεμβρίου 12.

Ὁ Παναγιώτης Κ. Τζούφας ἐφύλαξεν εἰς θέσιν Κουτζομύτην καὶ γυρίζοντας ὁ Νούλας Θεοδόσης ἀπὸ τὸ χωράφι τὸν ἐξυλοκόπησεν δυνατὰ καὶ ἦλθεν ἀπὸ Λιαψίσι καὶ Ζιοπάνη τὸ χοκίματι καὶ τὸν ἐπιθεώρησεν καὶ ἐδικάσθη ὁ Παναγιώτης φυλάκισιν δύο μῆνας καὶ ἔξοδα γρόσια τετρακόσια ἑβδομήντα (470).

Τὸ 1905 Ἰουλίου 10.

78

Ἦλθον δύο ἐπαναστάται Ἀνδρέας καὶ Ἀχιλλεὺς μετὰ δύο φορτώματα πολεμοφόδια καὶ τὰ ἐστείλαμεν εἰς Βορβοσκὸν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἀρχηγοῦ Μάλλιου Στεφάνου.

Ἀρχ. Ν. Δ.

Τὸ 1905, Αὐγούστου 29, ἀπέρασαν τρεῖς Κρητικοὶ ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Βέργα μετὰ ἓνα μουλάρι καὶ τοὺς ἐπῆγεν ὁ Καραγιώργος διὰ νυκτὸς εἰς Μπόρσιαν².

Τὸ 1905 Σεπτέμβριος 10.

Ἦλθεν ὁ ὀπλαρχηγὸς Κωτζίος Μπουρανιώτης μετὰ 8 ἄτομα· ἐφιλοξενήθησαν 24 ὥρες καὶ ἔφυγον διὰ Βορβοσκόν.

Εἰς τὰς 13 Ὀκτωβρίου ἦλθεν ὁ Τζάρας μετὰ ὀκτὼ ἄτομα καὶ ἐφιλοξενήθη ὥρας τρεῖς (3) καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Τὸ 1905 Δεκεμβρίου 4 ἦλθον οἱ ὀπλαρχηγοὶ Λούκας³, Πάππος καὶ Διαμάντης⁴ καὶ ἔβαλαν ἐπιτροπὴν Παπα - Νικόλαν, Κώσταν Τζούφαν, Κώστα Σπανόν, Ἀθ. Τζούφαν, Κώστα Νίκου, Γεώργιον Μαλτέσιον, Κυριαζήν Ντελήν καὶ ἀγγελιαφόρον Ἠλίαν Α. Μαλτέσιον· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας τριάντα ἕξ (36) καὶ ἔφυγον διὰ Σβόλιανη. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ἠλίας Μαλτέσιος.

79

παπα - Ν. Δ.

Τὸ 1905 Δεκεμβρίου 25 ἦλθον οἱ ὀπλαρχηγοὶ Ν. Μπέλιος ἀπὸ Ζουπάνιον καὶ Ἀρκοῦδας μετὰ 13 ἄτομα, ἐφιλοξενήθησαν 24 ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Μιραλήν· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Νικόλαος Γουσίας.

1. Ζβόλιανη· Ἀγία Σωτήρα

2. Μπόρσι· Κορυφή.

3. Λούκας (Λουκάς Κόκκινος ἢ Ρουμελιώτης).

4. Διαμάντης (Τσιάπρας).

Τὸ 1906 Ἰανουαρίου 24 ἦλθεν ὁ ὄπλαρχηγὸς Κώστας Μαυρομάτης· ἐφιλοξενήθη ὥρας τριάντα ἕξ (36) καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

παπα - Νικόλαος Δ.

1906 τῇ 27 Ἰανουαρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Ἀντωνάκης Λίτζας¹ με 80
πενήντα ἄτομα καὶ ἐφιλοξενήθη ὥρας εἴκοσι τέσσαρας καὶ ὁ ἀρχηγὸς
Λίτζας ἔφυγεν διὰ Τρισκόν.

Ἔνας ὄπλαρχηγὸς Γεωργάκης (Κρητικὸς) με ἕνδεκα (11) ὁπαδοὺς
ἔφυγεν διὰ Μερίχοβο εἰς Βιτόλια· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Δημ. Κωσταβέλης ἕως
Μιρασάν.

Τῇ 12ῃ Φεβρουαρίου Κυριακῇ τῆς Τυρινῆς ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Α. Λίτζας
με τοὺς ὄπλαρχηγούς Βαγγέλην, Λούκαν, Μπέλον καὶ Κῶτζον καὶ ἐφιλοξε-
νήθησαν ὥρας εἴκοσι τέσσαρας. Ὁ Λίτζας ἀρχηγὸς ἔφυγεν διὰ Λούντζι με
τὸν Λούκα. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ἡλίας Μαλτέσιος. Ὁ Μπέλιος καὶ ὁ Βαγγέλης
ἔφυγον διὰ Σβόλιανη με εἴκοσι τέσσαρας ὁπαδούς· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Κώστας
Κομπορέλας

παπα - Νικολ. Δ. Κουκόλης.

1906.

Εἰς τὰς 8 Μαρτίου ἦλθαν οἱ ὄπλαρχηγοὶ Μπέλιος καὶ Γεώργης Σού-
λιος με δέκα ὀκτὼ ὁπαδούς· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας εἴκοσι τέσσαρας. Ὁ
Μπέλιος ἐπῆγεν εἰς Ντόλο με ὁδηγὸν τὸν Ἡλία Μαλτέσιον, ὁ δὲ Γεωρ-
γάκης ἐπῆγεν εἰς Κωστάντζικον με ὁδηγὸν τὸν Δημ. Κωσταβέλη.

Εἰς τὰς 17 Μαρτίου ἦλθεν ὁ ὄπλαρχηγὸς Λούκας με εἴκοσι ὁπαδούς·
ἐφιλοξενήθη ὥρας εἴκοσι τέσσαρας καὶ ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς Σβόλιανη με
ὁδηγὸν Ἀναστάσην Κούρναβον.

Εἰσπράξαμεν ἀπὸ πέντε γρόσια τὸ στέφανον διὰ νὰ καλύψωμεν τὰ ἔξο-
δα τὰ ὁδοιπορικὰ διὰ τοὺς ὄπλαρχηγούς.

παπα - Ν. Δ.

Τῇ 1906, Μάρτιος 26.

Ἐφερον οἱ ἀγγελιαφόροι ἕνδεκα ὅπλα γκρά καὶ ἐξήκοντα φυσίγγια
τὸν καθένα· εἶχεν δώσει ἀπόδειξιν ὁ ἀρχηγὸς Λίτζας προηγουμένως καὶ ἐπῆ-
ραν ἓν ὁ παπα-Νικόλ. Δ. Κοκόλη, ἓν ὁ Νικόλαος Γούσιας, ἓν ὁ Ἀθα-
νάσιος Τζούφας, ἓν ὁ Νικόλαος Διαμαντῆς, ἓν ὁ Βασίλειος Παπαδημήτρης,
ἓν ὁ Ἀλέξανδρος Παπαϊωάννου, ἓν ὁ Ζαχαρῆς Καρανίκας, ἓν ὁ Ἡλίας
Μαλτέσιος, δύο ὁ Κυριτζῆς Ντελής, ἓν ὁ Νικόλαος ράφτης Δούβαλης
καὶ ἓνα ὁ Βαγγ. Μήλιος. Καὶ ἐδώσαμεν ἀπὸ μιστὴ λίρα Τουρκίας τὸν καθένα
διὰ ἔξοδα ὁδοιπορικὰ. Γράφω δι' ἐνθύμιον παπα-Νικόλ. Δημ. Κοκόλης.

1. Ἀντωνάκης Λίτζας (Ἀντώνης Βλαχόπουλος).

Ἐν ὁ Ἀντώνιος Τζημοτζέλας, ἐν ὁ Δημ. Β. Κωσταβέλης, ἐν ὁ Ἀπόστολος Δημ. Μήλιος, τὸ ὄλον 15 ὄπλα ἔγιναν.

Αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ἐνομφεῦθη ὁ Βασίλειος Εὐθυμίου Κατζόγιαννος εἰς τὸ Ἑλληνικόν, ἐπαρχία Θῆβαι, χωρίον Βάγια καὶ ἐγκατέλειπεν τὴν πατρίδα. Ἦτον παραγιὸς τοῦ Λάμπρου Κωσταβέλη.

παπα-Νικόλ. Δ. Κοκόλης.

1906 Ἀπριλίου 4, τρίτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα.

83

Ἦλθεν ὁ Λοχίας Ἀθανάσιος καὶ ἐκατέγραψεν τὰ ὄπλα μαζὶ με ἀγγε-
λιαφόρους Νικόλ. Γκάραν καὶ Ἰωάννην Καλόγηρον ἀπὸ χωρίον Βιβίστι¹
καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 10 καὶ ἔφυγον διὰ Δέλνον².

Εἰς τὰς 5 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐπῆγεν ὁ Ἀναστάσιος Ἰωάν. Κούρναβος
εἰς Ζιοπάνιον εἰς τὸν μουδίρην Μεμετ Ἀλῆ Μπέην καὶ ἐπρόδωσεν τὰ
ὄπλα καθὼς καὶ τὸν λοχίαν ὅπου ἦλθεν καὶ τὰ κατέγραψεν.

Εἰς τὰς 7 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ἓνας ἀντάρτης, Βασίλειος ὀνομαζόμενος, ἀπὸ Κωστάντζικο καὶ
ἔφυγεν διὰ Μαγιέρι τὴν νύκτα.

Εἰς τὰς 10 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ἓνας ἀντάρτης, Νίκος ὀνομαζόμενος, ἀπὸ χωρίον Μπλίσια³
ἐπαρχ. Κονίτζης, ἀπὸ μέσον Ζοπανίου καὶ ἔφυγεν διὰ νυκτὸς διὰ Μαγιέρι.

παπα-Νικόλ. Δ. Κοκόλης.

1906 Ἀπριλίου 2.

84

Ὁ Ἀναστάσιος Ἰωάν. Κούρναβος ἀνεχώρησεν μυστικῶς διὰ νὰ φύγῃ
εἰς Ἑλληνικὸν κράτος ἔνεκα ἐπρόδωσεν τὸ μυστικὸν καὶ εἰς τὰς 14 τοῦ
ἰδίου μηνός τὸν ἐσύλλαβεν ὁ ἀρχηγὸς Ἀντώνιος Βλαχόπουλος ὑπὸ τὸ
ψευδώνυμον Λίτζας εἰς τὰ σύνορα χωρίον Ρίγκλαβον⁴ καὶ τὸν ἐφόνευσαν διὰ
μαχαίρας. Τοιοῦτον θάνατον λαμβάνουν οἱ προδότες.

Εἰς τὰς 15 τοῦ ἰδίου.

Ἀπέρασαν δύο ἀντάρτες Μπλαχάβας καὶ Τζικούρας ἐκ τοῦ σῶμα τοῦ
καπιτὰν Μπέλου· ἐφιλοξενήθησαν 10 ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Λούντζι.

Εἰς τὰς 14 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ὁ ὄπλαρχηγὸς Λουκάς Κόκκινος με εἴκοσι τέσσαρας ὁπαδοῦς·
ἐφιλοξενήθησαν 24 ὥρας καὶ ἀνεχώρησαν διὰ χωρίον Ντοσκόν.

Εἰς τὰς 19 τρέχοντος ἔφυγεν ὁ Πούλιος Φίκας οἰκογενειακῶς διὰ
Ἀθήνας, ἐπειδὴ ἔπασχεν ἡ θυγάτηρ του.

1. Βιβίστι· Ἑκκλησιά.

2. Δέλνον· Πρόσβορρον.

3. Μπλίσια· Μελίσσια (Γρεβενών).

4. Ρίγκλαβον· χωριὸ ἀγνωστο.

1906. Εἰς τὰς 22 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἦλθον τρεῖς ἀντάρται· ὁ εἰς ὀνομάζονταν Ζουρμπᾶς καὶ ἕτεροι δύο καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὥρας δέκα καὶ ἀνεχώρησαν διὰ Γρεβενά.

85

Εἰς τὰς 25 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ἓνας Καπιτάνιος Γεώργ. Σούλιος μὲ 15 ἄτομα ἄμισθοι ἀπὸ Κομιτᾶτον καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὰς 26 ἦλθον καὶ ὁ Νικόλ. Γκάρας καὶ Ἰωάννης Καλόγηρος ἀπὸ Βιβίστι καὶ εἰς Ἀναστάσιος, Ζιοπανιώτης καὶ ἡ ὥρα εἰς τὰς 8 ἦλθον μέσα εἰς τὸ χωρίον μας, ἐσύλλαβαν τὸν Ἰωάννην Κούρναβον νὰ τὸν φονεύσουν, ἐπειδὴ ἐπρόδωσεν ὁ υἱὸς του. Καὶ δὲν τοὺς ἄφησαν οἱ χωριανοί· τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐσύλλαβον ἓνα Τοῦρκο Σαλῆ· εἶχε φέρεи ἀλεύρι· ἐσύλλαβον καὶ τὸν Σουλιμάνη τὸν Ὁμάρ ἀπὸ Πιλάζομη μὲ 5 ζῶα· ἔρχονταν νὰ πάρῃ ξενιτεμένους διὰ Βέροιαν καὶ τοὺς ἐπῆραν μαζί μὲ τὰ ζῶα τοὺς καὶ τοὺς ἔκαναν ¹/ κατὰ τὸν Ντοσκὸν καὶ τοὺς Ἀγάδες τοὺς ἐφόνευσαν οἱ αἰμοβόροι ἄδικα καὶ τὰ ζῶα τὰ ἐπῆγαν εἰς Τρίκαλα καὶ τὰ ἐπούλησαν.

86

Εἰς τὰς 5 Μαΐου 1906.

Ἦλθεν ὁ ἐκατόνταρχος ἀπὸ Λιαψίστι, ὁ μουδῖρης ἀπὸ Ζιοπάν, ὁ γραμματεὺς του ὁ Μηλιαζίμης ἀπὸ Ζιοπάν καὶ 50 στρατιῶται καὶ ἐκάθισαν ὥρας 24· ἔκαναν ἀνακρίσεις· ἐδῶσαμεν καὶ πέντε λίρας ὀθωμ. δῶρα καὶ ἔφυγον. Διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἀγᾶδων ἐδόθησαν ἕτερες 3 ¹/₃ λίρες.

Εἰς τὰς 8 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἀπέρασαν ἀπὸ μέσα τοῦ χωρίου ἡ ὥρα 8 τῆς ἡμέρας ὁ Γεώργ. Σούλιος καὶ Ἀναστάσιος Ζιοπανιώτης καὶ ἕτεροι δέκα καὶ ἔφυγον διὰ τὸ Κλάδιο ² τὸ Ζιοπανιώτικον.

Γράφω παπα-Ν. Δ. Κ. δι' ἐνθύμισιν.

Εἰς τὰς 7 τοῦ ἰδίου ἔγινεν μάχη εἰς χωρίον Ὁσνιτza ³, ἐπαρχ. Καστορίας, καὶ ἐφονεύθη ὁ ἀρχηγὸς Λίτζας μόνος ἐξ ἀπροσεξίας μὲ τὴν μπόμπαν καὶ ὁ ὀπλαρχηγὸς Λεωνίδας Πετροπουλάκης καὶ 14 ἀντάρται καὶ 4 συνελήφθησαν ζῶντες ὑπὸ Τουρκικοῦ στρατοῦ.

87

Εἰς τὰς 11 τοῦ ἰδίου ἔφυγον δύο οἰκογένειες τῶν ἀδελφῶν Γκούπη Στεφάνου καὶ Γεώργη διὰ Λάρισαν.

Εἰς τὰς 18 ἔφυγεν ἡ οἰκογένεια Στέργιου Ἰωάν. Κουρνάβου διὰ Κων/ λιν. Ἐπέστρεψεν ὀπίσω τὸ 1909 Σεπτέμβριον.

1. τοὺς ἔκαναν· τοὺς ὀδήγησαν, τοὺς πῆγαν.

2. Κλάδιο· τοποθεσία.

3. Ὁσνιτza· ἢ Ὁσνίτσαν· Καστανόφυτον.

18 Μαΐου.

Ἀπέρασεν καὶ ἓνας ἀντάρτης, Νίκος ὀνομαζόμενος, ἐκ Μοναστηρίου καὶ ἐπήγαινε εἰς τὸ σῶμα τοῦ καπιτὰν Λούκα.

Εἰς τὰς 20 τοῦ ἰδίου ἤλθεν ὁ Μπέλιος καπιτάνιος μὲ 17 ἄτομα· ἐφιλοξενήθη ὥρας 10 καὶ ἔφυγεν διὰ Ντόλον.

Εἰς τὰς 28 τοῦ ἰδίου ἤλθον οἱ ὀπλαρχηγοὶ Λούκας καὶ Βαγγέλης μὲ 40 ἄτομα καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 15 καὶ ἔφυγον διὰ χωρίον Ντόλον.

Π. Ν.

1906, Μαΐου 29.

88

Ἀπέρασαν τρεῖς ἀντάρται· ἔρχονταν ἀπὸ Ἑλληνικὸν διὰ τὸ Σῶμα τοῦ καπιτὰν Μπέλιου καὶ ἔφυγον διὰ Σβόλιανη μαζί μὲ ντραγάτην Τζομοτζέλαν.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 13 Ἰουνίου ἔγινε πόλεμος μεταξὺ τοῦ Αἰ. Στρατοῦ καὶ ἀρχηγοῦ Ζιάκα εἰς τὸν σύνορον Μαγιέρης καὶ Λούντζι καὶ ἐφονεύθη εἰς ζαπιτῆς, Ἀπτουλᾶς ὀνομαζόμενος.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 20 Ἰουνίου ἀπέρασεν ἓνας ἀντάρτης Εὐάγγελος Παπαμήλιου ἀπὸ Ζιουπάν, ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ καπιτὰν Λούκα.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 21 Ἰουνίου ὁ Ἀρχηγὸς Γ. Βάρδας μὲ ἐξήκοντα τρεῖς (63) ἄνδρας ἐκάθισεν εἰς Σμούρδα ὥρας 18 (δέκα ὀκτώ) καὶ ἔφυγεν διὰ Κορέστια. Τὸν ἐπῆγεν ὁ Δημ. Κωσταβέλλης ἕως Σβόλιανη.

Εἰς τὰς 21 τοῦ ἰδίου ἔφυγεν ἡ σύζυγος Στέργιου Καραγιώργου Βαγγελῆ μὲ τὴν κόρην της Σοφίαν διὰ Χαλκίδα.

Π. Ν.

Ἔτος 1906.

89

Εἰς τὰς 14 Ἰουλίου ἐπῆγαν εἰς Λιαψίστι ὁ μοχτ. Καραγιώργος Κωστ. Σπανός, Νικόλ. Ράφτης, Γ. Γάτζος, Βασίλ. Χατζούλης, Κώστας καὶ Παπα-Νικόλαος καὶ τοὺς ἀνέκριναν διὰ τοὺς ἀγάδες Πλαζομίτας, ὅπου ἐχάθησαν.

Εἰς τὰς 19 Ἰουλίου ἀπέρασαν δύο ἀντάρται πληγωμένοι ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ αἰμοβόρου Γ. Σούλια καὶ τοὺς ἐπῆγαν εἰς Μαγιέρην. Τὴν ἴδια νύκτα ἀπέρασαν ἄλλοι τέσσαρες (4) καὶ ἐπῆγαν διὰ Ντοσκόν.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 27 Ἰουλίου ἤλθεν ὁ ἀρχηγὸς Γρ. Ζιάκας μὲ 23 ἄνδρας καὶ ἐκάθισεν εἰς Σμούρδαν ὥρας 48 καὶ ἔφυγεν διὰ Καστανόχωρια.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 23 Αὐγούστου ἤλθεν ὁ ἀρχηγὸς Γρ. Ζιάκας μὲ τοὺς ὀπλαρχη-

γούς Λούκαν, Σάββαν, Θεοδόσιον και Σπύρον, τὸ ὅλον ἄνδρες 45, ἐκάθισαν εἰς Κατελάνην¹ ὥρας 24 καὶ ἔφυγον πρὸς Βορράν.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 24 τοῦ ἰδίου ἤλθον δύο ἀντάρται ἐκ τῆς συμμορίας τῶν ἄνω καὶ ἐκάθισαν ὥρας 10 καὶ ἔφυγον διὰ Μερίχοβα.

Εἰς τὰς 27 τοῦ ἰδίου ἀπέρασεν ἓνας ἀντάρτης ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Κ. Μπέλιου, ἐκάθισεν ὥρας 3 καὶ ἔφυγεν διὰ Ἑλληνικόν. Εἶχεν ἐπιστολάς.

Π. Ν.

1906.

90

Εἰς τὰς 1 Σεπτεμβρίου ἤλθον δύο ἀντάρται· ὁ εἰς ἦτον ἀσθενὴς ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ καπ. Θεοδόση καὶ ἐκάθισαν ὥρας 72 καὶ τοὺς ἐπῆγεν εἰς Σβόλιανη ὁ Δημήτριος Κωσταβέλης καὶ Νικ. Μπολογιάννης.

Εἰς τὰς 7 Σεπτεμβρίου ἀπέρασεν ἓνας ἀντάρτης ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ καπιτάν Σπύρου, Γεώργιος, καὶ ἐπῆγεν εἰς Τρίκαλα.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 4 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν εἰς ἀντάρτης, ὁ Εὐάγγελος Παπαμήλιου, Ζιοπανιώτης, ἐκάθισεν ἐδῶ ὥρας 12 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγιέρην.

Εἰς τὰς 6 τοῦ ἰδίου πάλιν ἐπέστρεψεν ὁ ἴδιος καὶ ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγε διὰ Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς 12 τοῦ ἰδίου ἀπέρασαν 4 ἀντάρται, οἱ δύο ἀσθενεῖς, καὶ ἐκάθισαν ὥρας 5 καὶ τοὺς ἐπῆγαν εἰς Μαγιέρην μετὰ δύο ζῶα ὁ Καραγιώργος καὶ ὁ Κώστας Σπανός.

Εἰς τὰς 12 Ὀκτωβρίου μᾶς ἤλθεν καὶ ἀπὸ τὸ Κέντρον τοῦ Κομιτάτου ἐγκύκλιος διαταγὴ πῶς νὰ φέρονται τὰ σώματα καὶ πῶς νὰ τοὺς δέχωνται τὰ χωρία· εἶναι γεγραμμένη ἀπὸ 28 Αὐγούστου.

Π. Ν. Δ.

1906.

91

Εἰς τὰς 24 Ὀκτωβρίου ἀπέρασαν δύο ἀντάρται· ἔρχονταν ἀπὸ Τρίκαλα καὶ ἐπῆγιναν εἰς τὸν ἀρχηγὸν Ζιάκαν· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 καὶ τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ζῆσος Μπολογιάν εἰς Ζουπάν.

Νοεμβρίου 19.

Ἀπέρασεν ὁ ὄπλαρχηγὸς Λούκας Κόκκινος μετὰ δώδεκα ὁπαδούς· ἐφιλοξενήθη ὥρας 24 καὶ ἔφυγε διὰ Ζβόλιανη.

Εἰς τὰς 13 Δεκεμβρίου ἀπέρασεν ὁ ὄπλαρχηγὸς Λούκας μετὰ δύο ὁπαδούς, ἐφιλοξενήθη ὥρας 8 καὶ ἔφυγε διὰ Μαέρην τὸν ἐπῆγεν ὁ Κώστας Κομπορέλας.

Εἰς τὰς 30 Δεκεμβρίου ἤλθον οἱ ὄπλαρχηγοὶ Λούκας καὶ Φλῶρος μετὰ

1. Κατελάνη· τοποθεσία.

15 ἄνδρας· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Μαέρην. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ζῆσος Μπολογιάννης.

Διὰ τὸ ἔτος 1906 ἔγιναν οἱ λογαριασμοὶ καὶ ἐπλήρωσαν τὸ στέφανον ἀνὰ 12 γρόσια ἀνταρτικά.

Π. Ν. Δ.

1907 Ἰανουαρίου 3.

92

Ἦλθον 4 ἀντάρται, ὁ Φλῶρος Κάρας, Καλόγηρος, καὶ εἰς Χρῖστος Ἀλβανός, ἄνευ ὀπλαραχιοῦ· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ χωρίον Ντόλον· τοὺς ἐπῆγαν ὁ Ζῆσος Μπολογιάννης καὶ Κώστας Κομπουρέλας.

Εἰς τὰς 14 Ἰανουαρίου ἦλθεν εἰς ἀντάρτης, ὁ Εὐάγγελος Παπαμήλιου, ἀπὸ Ζουπάν· ἐφιλοξενήθη ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Μαέρην.

Εἰς τὰς 24 Ἰανουαρίου ἦλθον δύο ἀντάρται, ὁ Εὐάγγελος Παπαμήλιου καὶ Γεώργιος ἐκ Τζιράκι· ἐφιλοξενήθησαν ἡμέρας 5 καὶ ἔφυγον πάλιν διὰ Μαέρην.

Εἰς τὰς 3 Μαρτίου ἦλθον 5 ἀντάρται, Καλόγηρος ἀπὸ Βιβίστι, Καλύβας ἀπὸ Ζουπάν, Μιχαὴλ Μονόφθαλμος ἐκ Βοχορίνας καὶ Παναγιώτης ἐκ Βραβόνιστας καὶ Ἀλέξης ἐκ Τίστας¹ ἄμισθοι, χωρὶς πειθορχίαν, καὶ ἐφιλοξενήθησαν δύο ἡμέρας καὶ ἔφυγον καὶ ἐπῆγαν εἰς Ζουπάν.

Π. Ν. Δ.

1907.

93

Μαρτίου 7· μᾶς ἦλθεν κανονισμός ἀπὸ ἀρχηγὸν Γρηγ. Ζιάκαν πῶς νὰ φέρονται τὰ σώματα καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς. Ἰδὲ καὶ ἀνάγνωθι. Ἀρθ. 7.

Εἰς τὰς 16 Μαρτίου ἦλθον δύο ἀντάρτηδες, Εὐάγγελος Παπαμήλιου, ἀπὸ Ζουπάν καὶ Γεώργιος Ἀναγνώστου ἀπὸ Τζιράκι²· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάν.

Εἰς τὰς 2 Ἀπριλίου ἦλθεν ὁ Νικόλαος Γκάρας, ἀντάρτης, μὲ πυρίτιδα· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζουπάνιον.

Εἰς τὰς 11 Ἀπριλίου ἦλθον 4 ἀντάρται ἀπειθεῖς· Ἀν. Καλύβας καὶ Εὐάγγελος Παπαμήλιου, Ζουπανιώται, Μιχαὴλ Μονόφθαλμος ἐκ Βοχορίνας καὶ Ἀλέξης ἀπὸ Σπήλαιον· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον.

1907.

94

Εἰς τὰς 17 Ἀπριλίου εἰς χωρίον Κριμίνιον ἐφόνευσαν οἱ Κριμινιώτα

1. Τί σ τ α· Ζιάκα, χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας Γρεβενῶν.

2. Τ ζ ι ρ ά κ ι· Ἅγιος Κοσμάς, χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας Γρεβενῶν.

τὸν Νικ. Γκάραν ἐκ Βιβίστι, Ἀναστάσιον Καλύβαν ἀπὸ Ζουπάν και Ἀλέξην ἀπὸ Σπήλαιον· ὁ δὲ Μιχαὴλ Μονόφθαλμος ἐπληγώθη και ἔφυγεν μαζί με τὸν Βαγγέλη Παπαμήλιου. Ἐζητοῦσαν φόρον.

Εἰς τὰς 22 Ἀπριλίου, ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἤλθεν τὸ σῶμα τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Λούκα, ἄνδρες 12, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δημ. Τζάρα¹, ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 και ἔφυγον διὰ Μαέρην.

Ἀπριλίου 28 ἤλθον οἱ δύο ἀναρχικοί, ἦτοι λησται, Μονόφθαλμος Μιχαὴλ και Εὐάγγελος Παπαμήλιου· ἐκάθισαν ὥρας 24 ἔξωθεν τοῦ χωρίου και ἔφυγον διὰ Μιραλήν.

Εἰς τὰς 29 Ἀπριλίου ἤλθεν ὁ Νάκας ἐκ Γρεβενά, Καλόγηρος ἐκ Βιβίστι και Παναγιώτης ἐκ Βραβόνιστα, ἀντάρται· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 12 και ἔφυγον διὰ Ντοσκόν.

1907.

Εἰς τὰς 21 Μαΐου ἀπέρασαν πάλιν οἱ ἴδιοι λησταντάρται Μιχαὴλ Μονόφθαλμος και Εὐάγγελος Παπαμήλιου, ἐστάθησαν ὥρας ἑξ και ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον.

Εἰς τὰς 1 Ἰουνίου ἤλθον τρεῖς ἀντάρτηδες, Νάκας ἐκ Γρεβενῶν και ἔτεροι δύο, ἐκάθισαν ὥρας 12· ὁ Νάκας ἦτον ἀσθενής· ἐπῆγεν εἰς Ζουπάν, οἱ δὲ δύο ἐπῆγαν εἰς Μαέρην.

Εἰς τὰς 4 Ἰουνίου ἀπέρασεν ὁ ἀρχηγὸς Νικολ. Λαχτάρας με εἴκοσιν ὁπαδοὺς και ψυχογὶὸν εἶχεν ἐκ τοῦ χωρίου μας τὸν Δημ. Κωσταβέλην· ἐλημέριασαν εἰς Σεντούκι εἰς τὸ Παλαιόκαστρον ὥρας 12 και ἔπειτα ἔφυγον διὰ Κωνσταντζικόν.

Εἰς τὰς 11 Ἰουνίου ἤλθον οἱ τρεῖς λησταντάρται Μιχαὴλ Μονόφθαλμος και Εὐάγγελος Παπαμήλιου και ἕνας Ζῆσος ἀπὸ Παλαιοχώριον Γρεβενῶν· ἐκάθισαν ὥρας 24 ἔξωθεν τοῦ χωρίου και ἔφυγον διὰ Ντοσκόν.

1907.

Εἰς τὰς 19 Ἰουνίου ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Βασίλειος Τζάικα, γυνή του, ἔν κοράσιον και ἔν υἱὸν και ἐπῆγεν εἰς Ἑλληνικόν, ἐπαρχία Θήβαι, εἰς κωμόπολιν Δόβραινα². Ἐπέστρεψεν τὸ 1910 Νοέμβριον.

Ἰουλίου 8· ἀπέρασεν ὁ Δημ. Κωσταβέλης, ἀντάρτης, συγχωριανὸς με γράμματα· ἐπῆγαινε εἰς Τρίκαλα· ἐκάθισεν ὥρας 24 και ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 15 Ἰουλίου ἐστείλαμεν ψωμί δκ. 60 εἰς ἀρχηγὸν Ν. Λαχτάραν εἰς Ψηλόραχη.

Εἰς τὰς 16 Ἰουλίου μᾶς ἤλθεν ὁ ἀρχηγὸς Γεώργ. Στιμονερὴς ὑπὸ τὸ

1. Δημ. Τζάρας (Γεώργιος Στενομερής).

2. Δόβραινα (Θηβών)· Κορίνη.

ψευδώνυμον Τζάρας με εἴκοσι ἕξ ὁπαδούς· ἐφιλοξενήθη ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ντοσκόν. Τὸς ἐπῆγεν ὁ Γεώργιος Τζούβαλης, ντραγάτης.

Εἰς τὰς 19 Ἰουλίου μᾶς ἦλθεν ὁ καπιτάν Κώστας Μαυρομάτης με 5 ὁπαδούς· ἐκάθισεν ὥρας 18 καὶ ἔφυγον διὰ Βορβοσκόν.

Εἰς τὰς 23 Ἰουλίου μᾶς ἦλθεν ὁ Δημ. Κωσταβέλης συγχωριανός μας με τρεῖς χιλιάδες φυσίγγια συνάουερ καὶ 400 φυσίγγια μάλινχερ καὶ τὰ ἄφησαν ἐδῶ· ἐκάθισεν αὐτὸς δύο ἡμέρας καὶ ἔφυγεν· ἐπῆγεν εἰς ἀρχηγὸν Λαχτάραν διὰ μέσου Ζβόλιανης.

1907.

97

Εἰς τὰς 24 Ἰουλίου ἦλθεν γράμμα ἀπὸ Χαλκίδα καὶ μᾶς ἔγραφαν εἰς τὰς 13 τοῦ τρέχοντος αὐτοκτόνησεν ὁ Πέτρος Μπαρμπαγιάννης, χωριανός μας, ἐτῶν 22.

Τῇ 9ῃ Αὐγούστου ἦλθον ἀπὸ ἀρχηγὸν Λαχτάραν ὁ Δημ. Κωσταβέλης, Ἰωάν. Καλόγηρος καὶ Παναγιώτης ἀπὸ Βραβόνιστα. Περίλαβον τὰ πολεμοφόδια καὶ τὰ ἐπῆγαν εἰς Βορβοσκόν. Ὁ δὲ Δημ. Κωσταβέλης ἔφυγεν διὰ Ἀμερικὴν· Ἐκάθισαν ἐδῶ ὥρας 24.

Εἰς τὰς 14 Αὐγούστου ἦλθον 2 ἀντάρται, Παναγιώτης καὶ Ἡλίας, ἀπὸ Φετόκ¹ καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρι. Ἐκάθισαν ὥρας 18. Ἀπέρασεν καὶ ὁ Καλόγηρος· με βίαν ἐκάθισεν μόνον δύο ὥρας.

Σεπτεμβρίου 6. Ἀπέρασαν δύο ὀπλίται ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀρχ. Λαχτάρ· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζβόλιανη· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Βαγγέλης Τζιμοτζέλας.

1907.

98

Εἰς τὰς 10 Σεπτεμβρίου ἔφυγεν ἡ οἰκογένεια Δημήτρη Ντελῆ εἰς Καζακλάριον Θεσσαλίας.

Εἰς τὰς 19 Σεπτεμβρίου ἀπέρασαν τρεῖς ὀπλίται τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρ· καὶ τοὺς ἐπῆγεν ὁ Βάσος γύφτος εἰς Μαέρην.

Εἰς τὰς 20 Σεπτεμβρίου ἦλθον ὁ ἀρχηγὸς Γ. Τζάρας με 4 ἄνδρας καὶ ἐκάθισεν εἰς Σμούρδα ὥρας 48· οἱ 24 ὥρας ἐτροφοδοτήθη ἀπὸ ἡμᾶς καὶ οἱ 24 ὥρας ἀπὸ Μαέρην καὶ ἔπειτα ἔφυγε διὰ Λούντζι.

Εἰς τὰς 1 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν εἰς ὀπλίτης τοῦ ἀρχηγοῦ Γ. Τζάρα· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔπειτα τὸν ἐπῆγεν εἰς Μαέρην ὁ Βαγγέλης Τζιμοτζέλας, ντραγάτης.

Εἰς τὰς 2 Ὀκτωβρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Νικ. Λαχτάρ· με εἴκοσιν ὁπαδούς καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ Σιόποτο ὥρας 24 καὶ ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς Σμούρδα καὶ ἀπὸ κεῖ εἰς Ζβόλιανη.

1. Φυτόκ· Φυτώκιον· χωριὸ ἄγνωστο.

1907.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἦλθεν καὶ ἡ καταγραφή καὶ ἐκανόνισεν τὰ μπιτίλια, δηλ. τὸν στρατιωτικὸν φόρον.

Εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου πρῶτ' ἦλθον δύο ἀρχηγοί, ὁ Γ. Τζάρας καὶ Εὐάγγελος Κουρουπούλης, μὲ 34 ἄνδρας. Ἐκάθισαν ὥρας 14 καὶ ὁ μὲν ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης ἔφυγεν διὰ Ντόλον μὲ ἄνδρας 20 καὶ ὁδηγὸν ἐκ Ζουπὰν Ἰω. Βαμπακιά, ὁ δὲ Γ. Τζάρας μὲ 14 ἄνδρας ἔφυγεν διὰ Μιραλὴ μὲ ὁδηγὸν Κωστ. Κομπορέλαν.

1907.

Εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου ἐκτύπησαν καὶ τὸν Νικ. Λότζον, χωριανὸν μας, μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν κεφαλὴν εἰς Χαλκίδα· ἔζησεν ἡμέρας 11 καὶ ἀπέθανεν.

Εἰς τὰς 18 Νοεμβρίου ἦλθον οἱ ὀπλίται τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα, Καλόγηρος καὶ Ἡλίας Μαλτέζος, μὲ 3 φορτώματα ὅπλα καὶ δύο φορτώματα φυσίγγια καὶ ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ντόλον. Ἦλθεν καὶ ὁ Παναγιώτης ἐκ Βραβόνιστας¹ μὲ 2 φορτώματα πυρίτιδα. Ἐκάθισεν μίαν ἐβδομάδα καὶ ἔφυγεν διὰ Ζουπάνιον.

1907.

Εἰς τὰς 24 Νοεμβρίου ἦλθον τρεῖς ὀπλίται ἀπὸ Τρίκαλα ἀπὸ τὸ σῶμα ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Σβόλιανη.

Εἰς τὰς 29 Νοεμβρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Νικ. Λαχτάρας μὲ 15 ὀπλίτας καὶ ἔκανε κατάλογον νὰ πληρώνουμε γρόσια 300 κατὰ μῆνα. Ἐκάθισεν ὥρας 36 καὶ ἔφυγεν διὰ Μπόρσια. Τὸν ἐπῆγεν ὁ Γεώργιος Τζούβαλης.

Εἰς τὰς 9 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν εἰς ὀπλίτης τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα· ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέριν· ὁδηγὸς Χρῖστος Ντρούγκας.

Εἰς τὰς 10 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν ὁ ὀπλίτης Καλόγηρος· ἐκάθισεν ὥρας 4 καὶ ἔφυγεν διὰ Λούντζι.

1908.

Ἰανουαρίου 1 ἦλθον τρεῖς ὀπλίται τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα καὶ ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον.

Εἰς τὰς 20 Ἰανουαρίου ἀπέρασεν ὁ ὀπλίτης Τ. Καλόγηρος, ἐκάθισεν ὥρας 2 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζουπάνιον.

1908.

Εἰς τὰς 30 Ἰανουαρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Ν. Λαχτάρας μὲ 15 ὁπαδοῦς· ἐκάθισεν ὥρας 48, ἐξυλοκόπησεν τὸν Κυριαζὴ Ντελὴ καὶ Ζῆσον Κάβουραν, ἐπειδὴ παρήκουσαν τὰς διαταγὰς του καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγιέρην. Ἦλθον καὶ δύο ἑτεροὶ ὀπλίται ἀπὸ Ζβόλιανη.

1. Βραβόνιστας· Καλὴ Ράχη (Γρεβενῶν).

Εἰς τὰς 1 Φεβρουαρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρόπουλος μετὰ 15 ὁπαδοὺς· ἐκάθισεν ὥρας δυὸ καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέριν.

5 Φεβρουαρίου ἀπέρασεν εἰς ὀπλίτης τοῦ ἀρχηγοῦ Λαχτάρᾳ καὶ ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέριν.

16 Φεβρουαρίου ἦλθεν ὁ καπιτὰν Ἰω. Φλωρός· ἐκάθισεν ἡμέρας 4 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζβόλιανη.

Μαρτίου 13 ἀπέρασεν δυὸ ὀπλίται τοῦ ἀρχηγοῦ Λαχτάρᾳ· ἐκάθισαν ὥρας 4 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέριν.

1908.

Μαρτίου 15 ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης μετὰ δυὸ ὀπλαρχηγούς, Σούλιον καὶ Δέρπελην, καὶ 18 ὀπλίτας.

Εἰς τὰς 16 ἦλθεν ὁ ὀπλαρχηγὸς Λαχτάρᾳ μετὰ δύο ὀπλαρχηγούς Μπελον καὶ Μανόλην, καὶ 15 ὀπλίτας. Ἐφωτογραφήθησαν ἐδῶ καὶ ἔφυγον εἰς τὰς 17 ὅλοι μαζὶ διὰ Μαγέριν.

Εἰς τὰς 23 ἀπέρασεν ὁ ὀπλαρχηγὸς Ἡλίας Δεληγιαννάκης μετὰ 4 ὁπαδοὺς καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέριν· ὁδηγὸς Ν. Γούσιας. [Ἐφονεύθη ὁ Ἡλίας στὸ Σκρᾶ τὸ 1918 Μάϊον· ἦτον ἀνθυπολοχαγός]¹.

Εἰς τὰς 30 ἦλθεν ὁ ὀπλαρχηγὸς Ἰω. Δέρμπελης μετὰ 8 ἄνδρας· ἐκάθισεν ὥρας 10 καὶ τὴν ἡμέραν ἐβγήκεν εἰς Σμούρδα.

Εἰς τὰς 1 Ἀπριλίου ἦλθον οἱ δύο ἀρχηγοί, Εὐάγγελος Κουρουπούλης καὶ Λουκάς Ρουμελιώτης, μετὰ 42 ὁπαδοὺς καὶ ἐκάθισαν ὥρας 12 εἰς τὸ χωρίον καὶ 12 εἰς Σμούρδα. Εἰς τὸ λημέρι ἐπληρώσαμεν καὶ 4 μηναιὰ πρὸς γρόσια 140 εἰς Ζουπάνιον, διότι / ἐκεῖ ἐκλέχθη τὸ ταμεῖον τῆς περιφερείας μας εἰς ταμίαν Μολοσσόν, ἦτον ἱατρὸν Μ. Π. Θεοδώρου. Ὁ ἀρχηγὸς Λαχτάρᾳ μᾶς εἶχεν ρίξει νὰ πληρώνουμεν γρόσια 300 κατὰ μῆνα, ἀλλὰ ὁ Κουρουπούλης τὰ ἐλάττωσεν εἰς ἑκατὸν σαράντα (140).

Εἰς τὰς 3 Ἀπριλίου ἦλθεν ὁ ὀπλίτης Δημ. Τζάρας ἐκ Μιραλῆς ἀσθενής· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζιοπάνιον. Ὁ Κουρουπούλης ἀρχηγὸς μᾶς ἔθεσεν καὶ ψευδώνυμον τοῦ χωρίου μας· ἀρθ. 32.

Εἰς τὰς 13 Ἀπριλίου ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἦλθον δέκα ὀπλίτες τοῦ ἀρχηγοῦ Κουρουπούλη καὶ ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέριν.

Εἰς τὰς 16 ἦλθεν ὁ Δημ. Τζάρας ὀπλίτης ἀσθενής· ἐκάθισεν ἡμέρας 7 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέριν.

Εἰς τὰς 19 ἀπέρασεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης μετὰ τέσσαρας ἄνδρας· ἐκάθισεν μίαν ὥραν καὶ ἔφυγεν διὰ Ζιοπάνιον.

1908.

Εἰς τὰς 21 Ἀπριλίου ἦλθεν πάλιν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης· ἐκάθισεν ὥρας 24 μετὰ τέσσαρες ὀπλίτας καὶ ἔφυγεν διὰ Μπόρσια.

1. Προσθήκη τοῦ παπα-Νικόλα κατοπινῇ.

Εἰς τὰς 28 Ἀπριλίου ἦλθον δύο ὀπλίται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ καπετὰν Μπέλιου. Ἐκάθισαν δύο ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάν.

Εἰς τὰς 30 ἦλθον οἱ ὀπλαρχηγοὶ Γ. Σούλιος καὶ Ἰωάννης Δέρμπελης· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ τὸ πρωῒ ἐπῆγαν εἰς Σμούρδας λημέρι· ἄνδρες ἦτον 22.

Μαΐου 1 ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγ. Κουροπούλης καὶ οἱ ὀπλαρχηγοὶ Γ. Σούλιος καὶ Ἰω. Δέρμπελης, τὸ ὅλον ἄνδρες 32· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔγινε πληρωμὴ καὶ διάλυσεν τὸ σῶμα. Ὁ Ἀρχηγὸς μὲ 8 ἄνδρες ἔφυγαν διὰ Μπόρσια. Ὁ Σούλιος μὲ 12 ὀπλίτας ἔφυγεν διὰ Ζβόλιανη καὶ 5 ὀπλίται ἐπῆγαν εἰς Ἀρχηγὸν Λ. Ρουμελιώτην. Ὁ δὲ Ἰωάννης Δέρμπελης μὲ 7 ἄνδρας ἔφυγεν διὰ Λούντζι.

Εἰς τὰς 22 Μαΐου ἀπέρασεν εἰς ὀπλίτης ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

1908.

Εἰς τὰς 23 ἀπέρασεν ἄλλος ὀπλίτης τοῦ ἰδίου σώματος, ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 24 ἦλθον δύο ὀπλίται ἐκ Μαγέρη· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάν.

Εἰς τὰς 26 ἀπέρασεν ἕνας ὀπλίτης τοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπέρασαν ἀπὸ τῆς μάνδρας τοῦ Σιόλιου εἰς ποτάμι τρεῖς Ἀλβανοὶ Τοῦρκοι καὶ ἐπῆγαν εἰς Ντοσκὸν εἰς ἀρχηγὸν Λουκᾶν Ρουμελιώτην· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Νικ. Γούστας, πιστῶς ὑπηρετῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σώματα.

Εἰς τὰς 26 Μαΐου ἀπέρασαν τρεῖς ὀπλίται τοῦ ἀρχηγοῦ Λουκᾶ Ρουμελιώτη· ἐκάθισαν ὥραι 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς 28 Μαΐου ἀπέρασεν ὁ ἀρχηγὸς Λ. Ρουμελιώτης μὲ 30 ἄνδρας· ἐκάθισεν ὥρας 12 εἰς Σμούρδα λημέρι καὶ ἔφυγεν διὰ τὴν μονὴν τῆς Ἀγ. Τριάδος.

1908.

Εἰς τὰς 2 Ἰουνίου ἀπέρασαν 4 ὀπλίται· ὁ εἰς πληγωμένος, τὸν συνώδευον· ἐκάθισαν δύο ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην. Ἦτον ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀρχηγοῦ Λ. Ρουμελιώτη.

Εἰς τὰς 8 Ἰουνίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Λούκας Ρουμελιώτης μὲ 17 ὀπλίτας· ἐκάθισεν ὥρας 12 εἰς Σιόπουτον καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 19 Ἰουνίου ἀπέρασεν ὁ Ἰω. Καλόγηρος μὲ 4 ὀπλίτας· ἐκάθισαν ὥρας 2 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 29 Ἰουνίου ἀπέρασεν εἰς ὀπλίτης Ζουπανιώτης Στέργιος Σύρου. Ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς 8 Ἰουλίου ἀπέρασεν εἰς ὀπλίτης Κωτζὸς Δημάκης ἐκ Μπούρας,

χωρίον τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν, ἐκ τοῦ ἀρχηγοῦ Λουκά Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Ἰουλίου 14· ἀπέρασαν δύο ὀπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον

1908.

107

Εἰς τὰς 17 Ἰουλίου ἀπέρασαν τρεῖς ὀπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Λ. Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 18 Ἰουλίου μᾶς ἦλθεν χαροποιὸς ἀγγελία, διότι ἐκηρύχθη τὸ σύνταγμα ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Μοναστήριον τῇ ἐνδεκάτῃ Ἰουλίου, Τουρκιστὶ ἐστῖσι κανὼν (σύνταγμα) Ἀδαλέτι, Χουριγέτι, Μουσαβαὰτ (δικαιοσύνη, ἐλευθερία, ἰσότης). Ἐτυχον καὶ ἐξ ὀπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 24, ἐπυροβολοῦσαν ἀδιακόπως μαζὶ μὲ τοὺς χωριανούς· ἐχόρευσαν, ἐδιασκέδασαν, ἔπεσαν χίλια ὄπλα χάριν τῆς ἐλευθερίας καὶ ἔφυγον· ἐπῆγαν νὰ παραδώσουν τὰ ὄπλα καὶ νὰ ἡσυχάσουν· ἐδόθη ἀμνηστία γενικὴ.

1908.

108

Εἰς τὰς 21 Ἰουλίου ἀπέρασαν 7 ἀντάρται τοῦ ἀρχηγοῦ Λ. Ρουμελιώτου, ἐντόπιοι, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν καὶ ἐπῆγαν εἰς Γρεβενὰ νὰ παραδώσουν τὰ ὄπλα.

1908.

Εἰς τὰς 21 μᾶς ἦλθαν καὶ 5 διαταγαί, δύο ἐκ τοῦ Καϊμακάμ, μία τοῦ Ἀρχιερέως καὶ δύο ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ὄθωμανικῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως. Διατάζουν νὰ ὑπάγουν οἱ ἀντάρται νὰ παραδώσουν τὰ ὄπλα, καθὼς φαίνονται αἱ διαταγαί.

Εἰς τὰς 22 Ἰουλίου ἦλθεν ἀγγελία ἐκ τῆς Ὄθωμανικῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως καὶ ἐτελέσαμεν δοξολογίαν εἰς τὸν Ὑψιστον τὸ ἐσπέρας, ἡ ὥρα δύο τῆς νυκτός, καὶ ἐπυροβολήσαμεν καὶ ἐχαιρετίσαμεν τὴν νέαν Κυβέρνησιν.

Ἀρχιμανδρίτης παπα-Νικόλαος
γράφω διὰ ἐνθύμιον.

[Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα εἶναι καθαρῶς Τουρκικὸν - Γιανιταρικόν, θέλουν νὰ ἐκτουρκίσουν τοὺς Χριστιανοὺς - 1910 γράφω]¹

1908 εἰς τὰς 25 Ἰουλίου ἀπέρασαν δύο ὀπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ρουμελιώτου φανερά· ἐκάθισαν 12 ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 26 ἀπέρασαν ὁ Ἀρχηγὸς Ρουμελιώτης μὲ 16 ἄνδρας φανερά· ἔρχονταν ἀπὸ Ζουπάν / ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸ χουκιμάτι καὶ τοῦ ἐδανεί- 109

1. Προσθήκη τοῦ παπα-Νικόλα κατοπινῇ.

σαμεν λίρας 5 διὰ ὁδοιορικά· ἐκάθισεν ἕως μία ὥρα καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 29 ἀπέρασεν ἕνας ὀπλίτης τοῦ καπιτάν Λούκα Κόκκινου· ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 6 Αὐγούστου ἀπέρασεν ὁ καπιτάν Λούκας Κόκκινος μὲ ἕναν ὀπλίτην, ἐκάθισεν ὥρας 32 καὶ ἔφυγε διὰ Ζβόλιανη.

Εἰς τὰς 11 Αὐγούστου ἦλθεν ὁ Μουδύρης ἐκ Ζουπάν καὶ Κ. Κοσμάς Τσακνάκης καὶ δύο ἀξιωματικοὶ καὶ μᾶς ὥρκισαν εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἐκάναμι καὶ κατάλογον τὰ ὀνόματα διὰ τὴν γενὴ ἢ ψηφοφορίᾳ τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὰς 28 Σεπτεμβρίου ἐπῆγαμεν εἰς Ζιοπάνιον ἄνδρες 35 ἄνω τῶν 25 ἐτῶν ἡλικίας καὶ ἐψηφίσαμεν ἐκλέκτορα τὸν κυρ-Κοσμά Τσακνάκη ὡς ἀντιπρόσωπον ἐκ μέρους 4 χωρίων: Ζουπάν, Ντόλος, Κωνσταντζικὸν καὶ Λιμπόχοβον καὶ αὐτὸς ἔδωκε ψῆφον διὰ βουλευτὴν τὸν κ. Γεώργιον Μπούσιον ἐκ Γρεβενῶν / καὶ Κωνσταντῖνον Δρίζην, ἐκ Κοζάνης. Αὐτοὶ οἱ δύο βουλευταὶ ἐξέλεξαν οἱ ἐκλέκτορες διὰ τὸ Μουτσαριφλίκιον Σερβίων. Ὁ Κωνσταντῖνος Δρίζης ἀπαιτήθη καὶ ἐξέλεξαν τὸν Χαρίσιον Βαμβακάν. 110

Εἰς τὰς 4 Δεκεμβρίου συνῆλθεν ἡ Βουλὴ καὶ ἐξέλεξε Προέδρον τὸν Ἀχμέτ Ριζᾶ βέην, χριστιανομάχον.

1909.

Εἰς τὰς 31 Μαρτίου ἐπανεστάτησαν οἱ ἀντιδραστικοὶ καὶ ἐσυνάχθησαν τὰ Μακεδονικὰ τάγματα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κων/πολιν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατάρχου Σεφκέτ Μαμουτ πασᾶ καὶ τοὺς ὑπόταξεν.

Καὶ εἰς τὰς 14 Ἀπριλίου, ἡμέρα Τρίτη, ἐξεθρόνισαν τὸν Σουλτάν Χαμίτ καὶ ἐθρόνισαν τὸν Σουλτάν Μεμέτ Ἐφένδην Ε΄ (Πέμπτον).

1909.

Εἰς τὰς 15 Μαΐου ἔφυγεν ὁ Μητροπολίτης, ἐπῆγεν Γάνου καὶ Χώρας καὶ Σισανίου ἐξελέγη ὁ Παραμυθίας Ἱερόθεος. 111

Εἰς τὰς 2 Σεπτεμβρίου ἦλθεν ὁ ὀπλαρχηγὸς Νικόλ. Μπέλιος μὲ 5 ἄνδρας μὲ σκοπὸν νὰ κτυπήσῃ ἕναν Ρουμάνον Ζῆσον εἰς Ζιοπάνιον καὶ ἐφιλοξενήθη ἡμέρας 8 (ὀκτῶ) καὶ ἔφυγεν.

Εἰς τὰς 5 Ὀκτωβρίου πάλιν ἦλθεν καὶ ἐκάθισεν ἕνα ἑσπέρας ἐδῶ καὶ πάλιν ἔφυγεν.

Εἰς τὰς 7 Ὀκτωβρίου τὸν ἐπερίμεναν εἰς τὸ φυλάχτη τὴν γέφυραν καὶ τὸν ἐπυροβόλησαν, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὸν φονεύσουν καὶ ἔφυγεν διὰ Τρίκαλα.

Τὸ 1910 Φεβρουαρίου 11 ἐπῆγαμεν εἰς Λιαψίστι καὶ ἔγινε ἡ καταγραφὴ διὰ τὴν στρατολογία ἀπὸ 21 ἐτῶν μέχρι 26, τὸ ὅλον παιδιὰ (36) τριάντα - ἑξ τὸν ἀριθμόν.

Τὸ 1910 Μαρτίου 9 ἔως 13 ἐγένεν ἡ κλήρωσις τῶν στρατευσίμων. 112

Τὸ 1910 Ἰουλίου 13 ἤλθον καὶ ζητοῦν τρεῖς νέους τοῦ 21, ἀλλὰ οἱ νέοι εὐρίσκονται ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ.

Τὸ 1911 Μαρτίου 25 ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἀγίου Νικολάου εἰς ποτάμι. Τὰ ἔξοδα ἐσυνάχθησαν εἰς Ἀμερικὴν ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ εὐρισκομένου χωριανοῦ μας· ἐδαπανήθησαν γρόσια τουρκικὰ 2.600 (ἦτοι δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσια).

Τὸ 1911 Μαρτίου 29 ἐγινε παρανάλωμα τοῦ πυρὸς ἐν κοράσιον τριετῆς, τοῦ Τούλια Καραθάνου, Σαρμανιώτου, ἐξ ἀπροσεξίας.

Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος.

1911 ἐπέστρεψεν ἡ θυγάτηρ Πούλιου Φίκα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅπου εἶχεν φύγει τὸ 1906, καὶ μάλιστα ἦλθεν ὑπανδρευμένη με ἓνα Δολάτικον νέον Γεώργιον. 113

1911 Ἰουνίου 6 ἀπέρασαν δύο ὄπλαρχηγοί, Ν. Μπέλιος καὶ Γεώργης Σούλιος, με 13 ὁπαδοὺς ὑπὸ τὸ πρόσχημα ληστές· ἐκάθισαν εἰς ποτάμι ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ν. Διαμαντῆς.

Εἰς τὰς 30 Ἰουλίου ἀπέρασαν δύο ἀντάρται καὶ ἐπῆραν ψωμί καὶ καπνὰ.

Εἰς τὰς 1 Αὐγούστου ἀπέρασεν ὁ ὄπλαρχηγὸς Θωμᾶς Βιτζ καὶ Κώστας Κρούντας Κωνσταντιζιώτης με 17 ὁπαδοὺς· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24, μᾶς ἐφορολόγησαν καὶ ἑξ λίρας Τουρκικὰς καὶ καπνὰ καὶ ἄλλα ψώνια γρόσια 50.

Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος.

Τὸ 1911 Σεπτεμβρίου 21 ἐπῆραν ἀγγάρεια ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις 114
ζῶα πέντε καὶ τὰ ἐβάσταξεν καὶ τὰ ἐργάσθησαν ἔως 12 Ὀκτωβρίου καὶ πάλιν τὰ ἐπέστρεψεν ἐλεεινά, τοῦ δὲ Γεώργη Καπζὲ τὸ μουλάρι τὸ ἐβάσταξεν καὶ τὸ ἐπλήρωσεν γρόσια χίλια ἑκατόν (1.100).

Τὸ 1912 πάλιν ἐγινε ψηφοφορία εἰς Ζουπάν διὰ ἐκλέκτορας δύο καὶ ἐξελέξαμεν Σεραφεῖμ, Ἡγούμενον τῆς Ἀγ. Τριάδος, καὶ Κοσμὰν Γάρον.

Τὸ 1912 Μαρτίου 27 ἐπληρώσαμεν λίρας Τουρκικὰς (ἀρ. 6) ἑξ ἡ Κοινοῦ τῆς διὰ τηλεφώνων καὶ οὕτε ἔκαναν· τὰ κατεγράσθη τὸ Κομιτάτον Ἐνωσις καὶ Πρόδοσις.

Τὸ 1912 Αὐγούστου 8 οἱ λησται ἐπῆραν αἰχμάλωτον τὸν Ἀθανάσιον 115
Κουλοσάκην καὶ ἐπλήρωσεν ἡ Μάνδρα τοῦ Γεωργίου Πούλιου ἡ Σιόλου λίρας ὄθωμ. τριάκοντα (30). Τοιουτοτρόπως τὸ ἐκανόνισαν οἱ λησται καὶ τὸν ἐξυλοκόπησαν καὶ δυνατὰ τὸν Ἀθ. Κουλοσάκην.

Γράφω δι' ἐνθύμιον Ἀρχιμανδρίτης Νικόλ. Δ. Κοκόλης.

Τὸ 1912 Σεπτεμβρίου 16 οἱ ὄπλαρχηγοί Κ. Κρούντας καὶ Γεώρ. Σούλιος μᾶς ἐφορολόγησαν καὶ ἐδώσαμεν λίρας τεσσαράκοντα (40) καὶ φανέλ-
λας τέσσαρας καὶ ἐσώβρακα τέσσαρα.

Εἰς τὰς 23 τοῦ ἰδίου ἐξήτησαν ἀγγάρεια ζῶα ἀπὸ τὸ χωρίον μας. Ἐδώσαμεν 100 γρόσια δῶρον εἰς τοὺς ζαπτιέδες καὶ ἀπηλλάχθημεν.

1912 Ὁκτωβρίου εἰς τὰς ἀρχάς ἐκηρύχθη πόλεμος μεταξὺ Τουρκίας καὶ Μαυροβουνίου. Μετὰ δύο ἡμέρας ἐκηρύχθη πόλεμος Σερβίας καὶ Τουρκίας. 116

Εἰς τὰς 5 τοῦ Ὁκτωβρίου ἐκηρύχθη πόλεμος Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἐναντίον τῆς Τουρκίας.

Εἰς τὰς 7 Ὁκτωβρίου ἦλθον Ζαπτιέδες διαταγὴ φρικτὴ. Ζητοῦσαν ἄλογα, μουλάρια, βόδια. Ἐδώσαμεν γρόσια 200 εἰς τοὺς ζαπτιέδες καὶ ἀπηλλάχθημεν.

Εἰς τὰς 13 τοῦ ἰδίου κατελήφθησαν τὰ Γρεβενὰ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν.

Εἰς τὰς 19 τοῦ ἰδίου ἀπέρασεν ὁ ὄπλαρχηγὸς Ν. Μπέλιος μὲ / 25 ὁπαδοὺς καὶ ἐκήρυξαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ χωρίου μας. Ἐτελέσαμεν δοξολογίαν καὶ ἐξητωκραυγάσαμεν ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α' καὶ ἀπ' ἐδῶ ἐμετέβη εἰς Ζιοπάνιον. 117

Εἰς τὰς 20 τοῦ ἰδίου κατελήφθη καὶ τὸ Λιαψίστι, ἔδρα τῆς ἐπαρχίας μας, ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων.

Μετὰ 10 ἡμέρας ἐπέστρεψεν ὀπίσω ὁ περιβόητος Μπεκίρ ἀγᾶ μὲ 150 ὁπαδοὺς καὶ ἐκατέλαβεν τὰ Λιαψίστι καὶ Γρεβενὰ, ἐπειδὴ ἦτον εὐκαιρα ἀπὸ Ἑλληνικὰ στρατεύματα· ἐκάθισεν ἐν ἐσπέρας εἰς Γρεβενὰ καὶ ἀνεχώρησεν καὶ πάλιν κατελήφθησαν ἀπὸ Ἑλληνικὸν στρατόν. Εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα / ἐπυρπολήθησαν πολλὰ χωρία Ἑλληνικὰ καὶ Τουρκικά. Ἐκ τοῦ χωρίου μας ἔκαναν λάφυρα Κώστας Τζούφας, Ν. Γούσιας, Κώστας Κομπουρέλας, Δημ. Κωσταβέλης, Ἡλίας Μαλτέσας, Νικόλ. Μπολογιάν καὶ Κώστας Σακαλῆς, δηλαδὴ σιτάρι, καλαμπόκι καὶ βόδια καὶ ἄλογα. 118

30 Νοεμβρίου ἦλθεν ἡ ἀστυνομία εἰς Ζιοπάνιον.

1913.

Ἰανουαρίου 1 ἦλθεν εἰς ἐνωματάρχης καὶ μὲ τέσσαρας χωροφύλακας καὶ εἰσέπραξαν ἀπὸ τὰ λάφυρα :

Ἀπὸ Κώσταν Τζούφαν γρόσια 216

Ἀπὸ Ἡλίαν Μαλτέσον » 150

Ἀπὸ Νικόλ. Μπολογιάν » 150

Ἀπὸ Σακαλῆν Κώσταν » 108

καὶ ἕτερες λίρ. ὀθωμ. πέντε, γρόσια 540 / ὅπου εἶχεν πάρει ἀπὸ ἑνα Τοῦρκον Πλαζομίτη, ὁ ὅποιος ἔκανε ἀγωγὴ εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὸν Ἡλίαν Μαλτέσον καὶ Νικόλ. Μπολογιάν, τοὺς ἔδεσαν ἕως μισθὴ ὥρα ὅπου ἐναντιώθησαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν. 119

Ἐπῆραν καὶ ἀπὸ Κώστα Κομπουρέλ. ἀγελάδα	1
καὶ ἀπὸ Νικόλ. Γούσιαν ἀγελάδια	3
καὶ ἀπὸ Δ. Κωσταβέλη ἀγελάδια	2

Τὸ 1913 Ἰανουαρίου 18, ἐσπέρας μᾶς ἦλθον ἀπὸ χωρίον Κεράσοβον¹ τῆς ἐπαρχίας Κονίτζης 40 οἰκογένειες πρόσφυγες, ψυχαὶ ἕως 165 μὲ μοσχάρια, βόδια, γίδια καὶ πρόβατα καὶ τοὺς ἐφιλοξενήσαμεν ὥρας 36 καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησαν διὰ Γρεβενά. Στὸ χωρίον τοὺς ἐμβῆκεν στρατὸς Τουρκικὸς καὶ πολῖται βασιβοζούκηδες καὶ τὸ ἐλαφυραγωγῶνσαν.

1913 Ἰανουαρίου 20 ἔφεραν ἀπὸ Γρεβενά ὅπλα καὶ φυσίγγια καὶ τὰ 120 διεμοίρασαν ὡς ἑξῆς:

Ἵνόματα	Ὅπλα	Φυσ.	Ἵνόματα	Ὅπλα	Φυσ.
1. Γεώργ. Καπζές	1	150	14. Στέργ. Μπίγκας	1	150
2. Γεώργ. Σαμαράς	1	150	15. Κοσμᾶς Τζουμάκος	1	150
3. Στέργιος Μπίμπος	1	150	16. Στέργ. Κωσταβέλης	1	150
4. Ἀθαν. Νούλας	1	150	17. Κοσμᾶς Δραγατσούλης	1	150
5. Βασ. Καραγιώργος	1	150	18. Γρηγ. Τασοῦλας	1	150
6. Θωμᾶς Σπανός	1	150	19. Χρ. Σουλτζῆς	1	150
7. Δημ. Μπαρμπαγιάν	1	150	20. Στ. Ντάλας	1	150
8. Δημ. Σπανός	1	150	21. Κλ. Κολουσάκης	1	150
9. Ἀπόσ. Ν. Βλάχος	1	150	22. Γεώργ. Δελῆς	1	150
10. Ἀθαν. Τρίσκος	1	150	23. Φίλιπ. Μαλτέσος	1	150
11. Δημ. Λότζος	1	150	24. Γεώργ. Κούρναβος	1	150
12. Στέρ. Καραγιώργος	1	150	25. Ζῆσος Μπολογιάννης	1	150
13. Βασ. Τζάικας	1	150			

Ἐδόθησαν καὶ εἰς τὰ ἄλλα ὅπλα ὅπου εἵχαμεν ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας ἀπὸ 150 φυσίγγια τὸ ἓν καὶ συνεπληρώθησαν τὸ ὅλον φυσίγγια ὀκτὼ χιλιάδες.

1913.

121

Ἰανουαρίου 28 ἐδώσαμεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν ἀλεύρι ὀκ. 350 πρὸς 5 ὀκ. ἡ οἰκία καὶ 20 ὀκ. φασόλια, διότι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ φέρουν ἔνεκα τοῦ χειμῶνος καὶ τὸ ἐπῆγαμεν εἰς Βορβοσκόν.

Τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου ἐσυνάξαμεν πρὸς 5 ὀκ. χορτάρια διὰ τὰ ζῶα τὰ κυβερνητικά καὶ τὸ ἐπῆγαμεν εἰς Βορβοσκόν ὀκ. 400 καὶ δύο φορές ἐπῆγαν ἀγαρεῖα ἀπὸ 7 ζῶα· ἐφόρτωναν εἰς Δοσκόν² καὶ τὰ ἐπῆγαιναν εἰς Φούρκα.

Εἰς τὰς 25 Φεβρουαρίου ἐσυνάξαμεν βοήθειαν διὰ τοὺς παθόντας ἐκ τοῦ πολέμου κατὰ διαταγὴν τοῦ διοικητοῦ ἐπιτρόπου γρόσια 400 καὶ τὰ

1. Κεράσοβο· Κερασών· χωριὸ τῆς Ἡπείρου.

2. Δοσκὸ ἢ Ντοτσκό· Δοστικόν.

εμβάσαμεν εἰς τὸν Ἀστυνομικὸν Σταθμάρχην Ζουπανίου καὶ ἐστάλησαν.
Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Κοκόλης.

Τὸ 1913, Ἰουλίου 14 ἦλθεν ὁ διερμηνεὺς τοῦ διοικητικοῦ ἐπιτρόπου Κυρ. Πρόδρομος καὶ ἐκάναμεν ἔρανον διὰ τοὺς πληγωμένους ἀδελφοὺς μας στρατιώτας καὶ διὰ τὰ ὀρφανά, τὰ ὁποῖα ἔμειναν ἄνευ προστασίας· δραχμὰς χίλιας τετρακοσίας ὀγδοήκοντα-ἑπτὰ (1487). 122

Εἰς τὰς 18 Αὐγούστου ἦλθεν διαταγὴ καὶ ἐσύναξαν ὅπλα τὰ δημόσια γκρά καὶ ἐκεῖνα ὅπου μᾶς ἔδωσαν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐκεῖνα ὅπου εἶχαμεν ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας. Ἔως 40 τὸν ἀριθμὸν.

Τὸ 1914. Φεβρουαρίου 5.

Πρώτῃ φορὰ ἐπῆγαν κληρωτοὶ οἱ γεννηθέντες 1892 καὶ 1893: Δ. Ντρούγκας, Φίλιππος Μαλτέσος, Βασ. Τζούφας, Βασ. Καραβαγγέλης, Γρηγόρ. Διαμαντῆς, Κων/νος Τζούβαλης, Ἀπόστ. Ν. Γιολτάς· ὁ Γρηγ. Α. Φίκας ἦτον κουλὸς ἀπὸ τὸ χέρι τὸ ἀριστερόν καὶ ἐπλήρωσεν δρ. 350, ὁ Σωτήριος Δ. Μηλιόπουλος ἔκανε ἀναβολὴ νὰ τελειώσῃ τὰς σπουδὰς εἰς Λύκειον Θεσσαλονίκης καὶ οἱ δύο εἶναι ἀνυπότακτοι εἰς Ἀμερικὴν Νικ. Κούρναβος καὶ Δημ. Λότζανος. 123

Μαΐου 5 ἔφεδροι ἐκατατάχθησαν τὸ 1890 καὶ 91: Εὐάγγελος Ἰω. Κατζόγιαννος, Στέργιος Β. Μηλιόπουλος, Ἀντώνιος Κ. Κεχαγιᾶς, Κων. Στέργ. Κούπης, Ἰω. Χ. Γιάνκου καὶ ὁ Στέργ. Διαμαντῆς εὐρίσκονταν εἰς Ἀμερικὴν.

1915 Ἰανουαρίου 8.

Ἐκατατάχθησαν τὸ 1889 καὶ 1888: Νικόλαος Π. Κατζόγιαννος, Γεώργιος Ἰω. Σαμαράς, Κοσμᾶς Κων. Ντραγατούλης, Θωμᾶς Γ. Μαλτέσος. Ὁ Δημήτριος Ε. Κούρναβος καὶ Κων/νος Μπίγκας ἀπόντες εἰς Ἀμερικὴν, ὁ Στέργιος Β. Κωσταβέλης εἰς Σέρρας ἀπών.

Τὸ 1914 ἐκλήθη καὶ ἡ ἡλικία οἱ γεννηθέντες τὸ 1894.

Σεπτεμβρίου 8 ἐφυγον Χριστόδουλος Κατζόγιαννος, Βασίλειος Ντάλας καὶ Εὐάγγελος Γκούπης. 124

Τὸ 1915, Σεπτεμβρίου 8 ἐκλήθησαν αἱ ἡλικίαι οἱ γεννηθέντες τὸ 1886 καὶ 1887 διὰ Γυμνάσια: Στέργιος Μπίμπος, Γεώργ. Νουλόπουλος, Χρίστος Φήκας, Δ. Τζούβαλης, Εὐάγγελος Τσουμάκος καὶ ἱατρός Ζάχου.

Τὸ 1915, Σεπτεμβρίου 12 ἐκηρύχθη Γενικὴ Ἐπιστράτευσις καὶ ἐπῆγαν αἱ ἡλικίαι ἀπὸ 1886 ἕως 1893 τὸ ὅλον 26 παιδιὰ ἀπὸ τὸ χωρίον μας. Ἐπῆραν καὶ 7 ζῶα καὶ τὰ δύο τὰ ἐπῆραν ὀπίσω.

Τὸ 1916, Ἰούνιος, ἐγινεν ἀποστράτευσις καὶ ἀπελύθησαν καὶ ἔμειναν ὑπὸ τὰ ὅπλα δύο ἡλικίαι.

Τὸν Σεπτέμβριον ἦλθον Βενιζελικοὶ εἰς Ζιοπάνιον καὶ ἔπαλλαν ἀγία- 125

σμόν, κήρυξαν ἐπανάστασιν ἐναντίον τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς κυβερνήσεώς του.

Τὸ 1916, Αὐγούστου 20.

Ἐπῆγαν οἱ γεννηθέντες τῷ 1895 Ἀλέξανδρος Τσουμάκος, Βασίλ. Παπαδόπουλος καὶ Δημοσθένης Φήκας.

Τῇ 23ῃ Αὐγούστου ἀπέραςεν ἓν ἀερόπλανον ἐκ τοῦ χωρίου μας καὶ ἐθαύμασαν οἱ ἄνθρωποι πρώτη φοράν ὅπου εἶδον.

28 Ὀκτωβρίου 1916 ἦλθεν ἀπόσπασμα ὁ καπιτάν Ἀνδρέας ἐκ Κλει-
σοῦρας μὲ 12 ἄτομα καὶ ἐβάδισαν διὰ Μαέριν καὶ ἐκεῖ ἦτον Γουναρικός
στρατὸς ἕως 35 ἄτομα καὶ ἐπολέμησαν ἕως 10 λεπτά τῆς ὥρας καὶ ἔφυγον
ἔπειτα διὰ Ζιοπάνιον καὶ εἰς τὰ Κουτσομίλια τοὺς ἐπυροβόλησαν οἱ ἐπί-
στρατοι Ζουπανίου καὶ ἔφυγον διὰ Ζβόλιανη, ἐσύλλαβον καὶ ἓν αἰχμάλωτον
οἱ Γουναρικοί.

Τὸ 1916, Δεκέμβριον, ἦλθον εἰς Ζουπάν ἀποικιακὰ Γαλλικὰ στρατεύμα- 126
᾿Αραβες, ᾿Αλγερινοὶ καὶ ἔγινεν οὐδετέρα ζώνη.

1917, Ἰανουαρίου 15, ἐπῆγαν ἀγγάρεια εἰς Πρασόγιαννη¹, τοὺς ἐπῆραν
οἱ ᾿Αραβες ζῶα 8, 6 γαῖδουρία καὶ δύο μουλάρια· ἐπῆγαν ὁ Νικόλ. Γούσιας,
Θωμᾶς Μαλτέσιος, Εὐάγγελος Κούρναβος καὶ Στέργιος Ντάλας καὶ μὲ μία
ἐβδομάδα ἐπέστρεψαν.

Φεβρουαρίου 10 ἐπῆγεν καὶ ὁ Κώστας Τσοῦφας ἀγγάρεια εἰς Βορβο-
σκὸν μὲ ἓν ζῶον,

Ἰανουαρίου 25 ἦλθεν ἀπόσπασμα ᾿Αραβες καὶ ἐπῆραν τὸν Βασίλειον
Τσοῦφα καὶ ἐκάθισεν 12 ἡμέρας κράτησιν· ἀνεκρίθη καὶ ἀθωώθη.

Ἐνθῦμιον τῆς Πείνης.

127

Τὸ 1915 Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον τὸ σιτάρι εἶχεν ἡ ὁκά λεπτά
75 ἕως 80, τὸ καλαμπόκι εἶχεν 40 ἕως 50 τὴν ἄνοιξιν, Ἀπρίλιον καὶ Μάιον.
Τὸ 1916 ἔφθασεν ἕως 1 δραχμὴ καὶ 10 λεπτά ἡ ὁκά καὶ ὁ ἀραβόσιτος λεπτά
70. Τὸ 1916 Αὐγούστου, Σεπτέμβριον εἶχεν τὸ σιτάρι 1 δρχ. ἕως 20 λεπτά, ὁ
ἀραβόσιτος 80 ἕως 90 λεπτά ἡ ὁκά. Τὸ 1917 ἀπὸ Ἰανουάριον, Φεβρουάριον
καὶ Μάρτιον τὸ σιτάρι ἔφθασεν 3 δρχ. καὶ 4 ἡ ὁκά, ὁ ἀραβόσιτος 3 δρχ. ἡ
ὁκά· ἔπειτα ἀνέλαβεν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις καὶ ἐπρομήθευεν ἄλευρα ἀπὸ
Κοζάνη καὶ Βέροια καὶ τὸ ἐπουλοῦσεν 1 δρχ. καὶ 60 λεπτά καὶ κάθε ἐβδο-
μάδα ἐπῆγαιναν ἀπὸ τὸ χωρίον μας ἀπὸ 10 ἕως 20 ζῶα καὶ ἔφερναν καὶ διε-
μοιράζονταν κάθε ἄτομον ἀπὸ μία ἕως μία καὶ μισὴ ὁκά καθ' ἐβδομάδα.

27 Μαρτίου 1917. Γράφω δι' ἐνθῦμιον Ἀρχιμ. Νικόλαος

1. Πρασόγιαννη· Πυρσόγιαννη.

Ἡ ζάχαρη ἔφθασεν δρχ. 8 χρυσᾶς, ὁ καφὲς δρχ. 8, τὸ ἔλαιον δρχ. 4 καὶ 128
ὄλα ἐν γένει τὰ εἶδη.

1917 Φεβρουαρίου 28.

Ἦλθεν ὁ Γαλλικὸς στρατὸς καὶ ἔκανε ἔρευνα διὰ ὅπλα· εἶχον δώσει
αὐστηράς διαταγὰς νὰ τὰ παρουσιάσωμεν καὶ εὗρηκαν εἰς Ἀθανάσιον Νού-
λα ἓν ὅπλον καὶ φυσίγγια καὶ ἤθελαν τουφεκισθῇ, ἀλλὰ ἀπεδείχθη δὲν ἦτο
ιδικόν του τὸ ὅπλο καὶ ἀθωώθη. [Ἦτον ὅπλον τοῦ Λάμπρου, γύφτου ἀπόν-
τος].

Τὰ στεῖρα γιδοπρόβατα τὰ ἐπίταξαν ὅλα εἰς τὸ χωρίον μας, ἕως 30, καὶ
τὰ ἐπλήρωσαν ἀπὸ 9 δρχ. τὸ ἐν· ἐπίταξαν καὶ 3 ἀγελάδας καὶ ἐπλήρωσαν τὸ
κρέας πρ. 1,30 δρχ. γαλλικῆς.

Τὸ 1917 Μάιον. Πεῖνα. Τὸ σιτάρι τὸ κιλὸ 75 ἕως 80 δραχμᾶς [χρυσᾶς].
Τὸ καλαμπόκι τὸ κιλὸ 50 ἕως 60 δραχμᾶς [χρυσᾶς]. Εἰς τὴν ἀγορὰν Τσοτυλί-
ου :

1917.

Μαΐου 1η ἐπῆραν σφάγια δέκα ἀπὸ Ἀθ. Κουλοσακὴν καὶ Τοῦλαν
Καραθάνου καὶ τὰ ἐπλήρωσαν τὴν ὁκά πρ. 14,50 ἑλληνικᾶς.

1917.

Ἀπριλίου 7 — ἐπῆραμεν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἐκ Ζουπανίου
ἀλεύρι 200 πρὸς μισθὸν ὁκά τὸ ἄτομον πρὸς δρχ. 1,60. Διοικητὴς ἦτον ὁ
λοχαγὸς Μανγκώ.

Τῇ 18ῃ Ἀπριλίου ἐπῆραμεν ἕτερες ὁκάδες 400 καλαμποκίου πρὸς 2
καὶ 20 τὴν ὁκά ἐστοίχισεν· λοχαγὸς Κοσέν.

Τῇ 11ῃ Μαΐου ἐπῆραμεν ὁκάδες 450 πρὸς 2,25 λεπτὰ σιτάρι καὶ καλα-
μπόκι ἀναμειγμένα καὶ ἐτρέχαμεν ὅλοι μὲ τὰς σακκούλας καὶ ἐπῆραμεν
τὴν ὁκά· Δυστυχία! Φρίκη!

1917. Ἰουνίου 10 εἰς τὴν ἀγορὰν Τσοτυλίου τὸ σιτάρι ἔφθασε τὸ κιλὸ 130
δρχ. 100, δηλ. ἡ ὁκά δρχ. 5 [χρυσᾶ], τὸ καλαμπόκι δρχ. 80, ἡ ὁκά δρχ. 4.

Μαΐου 25 ἀπέρασεν ἕτερον ἀερόπλανον ἐκ τοῦ χωρίου μας.

Τῇ 14 Ἰουλίου ἐσηκώθησαν τὰ ἀποικιακὰ Γαλλικὰ στρατεύματα καὶ
ἔγινεν οὐδετέρα ζώνη πέραν τοῦ Κωνσταντῆζικου καὶ ἦλθεν ἡ ἑλληνικὴ
ἀστυνομία εἰς Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου τὰ γεννήματα τὰ ἐπιτάζει ἡ Κυβέρνησις καὶ
ἐπῆγαιναν εἰς Κοζάνην καὶ ἔπαιρναν τὸ σιτάρι πρὸς 1 δρχ. καὶ 5 λεπτὰ τὴν
ὁκά καὶ τὸ κριθάρι λεπτὰ 85 καὶ ἐστοίχιζεν ἕως ἐδῶ 1,53 δρχ. καὶ παραχω-
ροῦν τὸ κάθε ἄτομον 150 δράμια τὴν ἡμέραν· τὸν μῆνα ὁκάδες 11 καὶ 100
καὶ παίρνουν οἱ ἄνθρωποι νὰ διαχειμάσουν.

Ὁ ἀραβόσιτος ἐστοίχιζεν ἕως 1 δρχ. καὶ 0,43 λεπτὰ.

Τὸ 1918, Ἰανουάριον.

Τὸ κρέας τὸ χοιρινὸν ἔφθασεν δρχ. 10 - 12,

Τὸ κρέας τὸ πρόβειον καὶ γίδειον δρχ. 7,

Τὸ βούτυρον δρχ. 15 - 18,

Ἡ λίγδα χοίρινη δρχ. 12 - 15,

Τὸ ἐλαιόλαδον δρχ. 7 - 10,

Τὸ τυρὶ δρχ. 8,

Τὸ τυρὶ μπάτζος δρχ. 6,

Ζάχαρι ἀπὸ 8 - 15 - 18,

ρύζι 8 - 10.

Καὶ ἔλλειψις μεγάλη.

Γίδα καὶ κατσίκι δρχ. 100 - 120,

Προβατο μὲ ἀρνὶ 95 - 105.

Ἀπριλίου 27, ὁ Ἡλίας Ἀθ. Μαλτέσος ἔπese εἰς δυσμένεια τῶν Γάλλων καὶ ἐφυλακίσθη ἕως δέκα ἡμέρες εἰς Τσοτύλιον καὶ ἔπειτα ἐδραπέτευsen καὶ ἔφυγεν δι' Ἡπειρον.

1918, Ἰουνίου 17, ἀπέρασαν δύο ἀερόπλana καὶ εἰς τὰς 28 ἀπέραsen ἔτε- 132
ρον ἀερόπλανον.

Τὸ 1922 Αὐγouστος.

Ἐγινε μεγάλη ἥττα εἰς τὸν στρατόν μας ἀπὸ τὸν Μουσταφὰ Κεμάλη.

Αἰχμάλωτοι χιλιάδες 55,

Τραυματαῖαι » 40,

Νεκροὶ » 10.

Ἀπὸ τὸ χωρίον μας δύο αἰχμάλωτοι: Χρήστος Κομπορέας καὶ Β. Παπαδόπουλος. [Ὁ Χρήστος ἀπέθανεν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ].

Τὸ 1925 πείνα μεγάλη

Τὸ σιτάρι ἡ ὁκὰ δρχ. 8 ἕως 10,

Τὸ βούτυρον ἡ ὁκὰ δρχ. 40,

Τὸ ἔλαιον ἡ ὁκὰ δρχ. 30,

Τὸ λίπος χοιρινὸν ἡ ὁκὰ 40,

Ζάχαρη 30,

φασούλια 14.

Γράφω διὰ ἐνθύμιον Ἀρχιμ. Νικόλ. Κοκόλης.

Δι' ἐνθύμιον.

1923 Μάρτιος· Λίρα Ἀγγλίας δρχ. 415,

Τουρκίας δρχ. 370,

Δολλάριον Ἀμερικῆς δρχ. 100.

133

[Τὸ 1923 κατὰ μῆνα.

Ἄνηγέρθη τὸ κωδωνοστάσιον δοθὲν κατ' ἀποκοπὴν 12 χιλ. δραχμῶν διὰ τὴν κτιστικὴν μόνον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Τασιοῦλα Φήκα καὶ Ν. Γκαπζέν τὸ ὅλον ἐστοίχισεν ἕως 17.000 δι' ἐράνων τῶν ἐν τῷ χωρίῳ διαμενόντων καὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ, Κωνσταντινουπόλει, Θεσσαλονίκῃ, Ἀδριανουπόλει, Λαρίσῃ, Χαλκίδι καὶ λοιπῇ ἀλλοδαπῇ Λιμποχοβιτῶν καὶ τινων ξενοχωριτῶν.

Κατάλογος τῶν συνδραμόντων εἰς δραχμάς (45 τὸ δολλάριον)

Δημ. Τζούβαλης	(833,30 + 100)	933,30
Γεώργ. Τζότζολας		833,30
Δημ. Λότσιος		833,30
Ἀδελφοὶ Νικολαΐδη		500
Βασίλ. Κουρναβίδης	(279 + 100)	379
Κων. Κατζόγιαννος	(174,40 + 100)	274,40
Ἀδελφοὶ Κ. Κεχαγιᾶ	(277 + 50)	329
Νικ. Μπουλογιάννης		250
		<hr/>
		α. 4.332,30

Παναγιώτης Τζούφας		174,40
Κωνσταντίνος Τζούφας		75
Εὐάγγ. Τσομάκος		104,65
Στέργιος Μπίμπος		104,65
Θεόδωρος Μπίμπος		50
Νικόλ. Κατσαρὸς		100
Ἰωάν. Ζάχος (ιατρός)		100
Δημ. Κοκόλης		100
παπα - Νικόλαος		75
Στέργιος Καραγιώργος		100
Νικόλ. Γκαπζές		100
Ζάχος Μπαρμπαγιάννης		200
Νικόλ. Σαμαρόπουλος		200
Ἀθαν. Λότσιος		200
Στέργιος Κομπορέλας	(174,40 + 25)	199,40
Ἀλέξ. Παπαδόπουλος	(174,40 + 25)	199,40
Ἀθαν. Παπᾶ		
Δημ. Κουρναβίδης		174,40
Εὐάγγελος Κουρναβίδης	50	224,40
		<hr/>
		β. 1.223,20

Νικόλ. Γούσιας	100
Ἡλίας Μαλτέσιος	100
Βασίλ. Τζιμοτζέλας	100
Ἀνδρέας Κυρατζῆς (Μιραλῆ)	100
Βασίλειος Καραγιώργος	100
Δημ. Σπανός	100
Κωνστ. Σακαλῆς	100
Δημ. Σαμαρινίδης	100
Δημ. Ζ. Τζούφας	100
Κων. Τσούβαλης	100
<hr/>	
γ.	2.083.70.

Γρηγόριος Διαμαντῆς	(69,75 + 50)	119,75
Δημ. Ἀλεξόπουλος		75
Νικόλ. Καραθάνος		62,50
Τζήμας Καραθάνος		50
Γιάνινα Ἀλεξόνυμφη		50
Νούλας Κυρατζῆ (Μιραλῆ)		50
Στέργιος Δρούγκας		50
Ἄθαν. Νούλας		50
Ἀντών. Τζιμοτζέλας		50
Κοσμάς Δραγατούλης		50
Γρηγ. Φήκας		50
Ἰωάννης Βράμπας		50
Γεώργ. Κατσόγιαννας		50
Γεώργ. Τζούφας		50
Κων. Κολοσάκης		50
Θωμάς Σπανός		50
Γεώργ. Σαμαράς		50
Γεώργ. Τσαρνός		50
Στέργ. Κωσταβέλης		40
Δῆμος Νικολαΐδης		50
Ἡλίας Στεργιάδης		30
<hr/>		
δ.	1.127,25.	

Βασίλ. Τσαΐκας	30
Χριστόδ. Ζήκου	30
Ἰωάν. Στεργ. Τζούφας	30
Χρίστος Φήκας	30

Δημ. Μπαρμπαγιάννης	25
Γεώργ. Μπουλογιάννης	25
Ζήσης Τζούφας	25
Κώτσινα Ζαχαριάδου	25
Γλυκερία Κουριαβίδου	25
Νικόλαος Κατζόγιαννης	25
Όλγα Κατσόγιαννη	25
Κοσμάς Τσομάκος	25
Χρίστος Καραβαγγέλης	25
Ζήσης Μπουλογιάννης	25
Φίλιππος Μαλτέσιος	25
Νικ. Γιάγκος	25
Ήλίας Παπανικολάου (Μαγέρι)	25
Δημοσθ. Φήκας	25
Γεώργ. Φήκας	25
Χρήστος Συλιτζής	25
Γεώργ. Δελής	25
ε.	<u>505</u>
Νικ. Τσαρνός	25
Άθαν. Φήκας	25
Γεώργ. Καρανίκος	20
Στέργιος Δάλας	15,50
Ζήσινα Τριανταφύλλου	7
Πανάγω Νουλοπούλου	5
στ.	<u>97,50</u>

Μεταφορά τῶν ἄνω ποσῶν :

α	4331,30
β	1223,20
γ	2083,70
δ	1127,25
ε	505
στ	<u>97,50</u>
	<u>9368,95</u> δρχ.
	<u><u>10868,95</u></u>]

Έκ Κ/λεως σταλείσαι 1500

[Ἔτος 1925 τῇ 22 Ὀκτωβρίου, ἡμέραν Πέμπτην, ὁ συγχωριανός μας Κώστας Κατσόγιαννης ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωΐας εἰς κυνήγιον μὲ τὸ σκυλί τοῦ Γ. Τζότζολα μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ μεσημέρι στὸ σπίτι του. Τῇ 8ῃ ὥρᾳ τὸν εἶδεν ὁ Ἀθανάσιος Σαμαρᾶς εἰς τῆς Κωστάκως τὰ κάστανα κυνηγῶντα καὶ διευθυνόμενον ἄνω πρὸς τὸν Σμόλικαν. Τῇ 11ῃ ὥρᾳ τὸ σκυλί ἐπέστρεψεν στὸ χωριὸ (ἀπὸ τὸν δρόμον ἄνω Μπλαντόρας) μόνον, μὲ τὴν ἄλυσον στὸν λαιμό του. Ὁ Κώστας δὲν ἐπέστρεψεν καὶ τὸ βράδυ ἀκόμη. Διὸ ἀνησύχησεν ἡ οἰκογένειά του καὶ ἐπῆγεν ὁ Βαγγέλης γαμβρὸς του (Καραθάνος) εἰς τὴν Μαέρην μήπως ἐπῆγεν ἐκεῖ ἢ μήπως τὸν εἶδεν τις εἰς τὸ Σιντούκι ἀπὸ τοὺς τσολνῶντας τὰς καστανέας Μαγιερώτας. Ἐπέστρεψεν ἄπρακτος· καὶ μετὰ, ὁ Βαγγέλης μὲ Κώσταν Μπίγγαν καὶ Ἰωάννην Σακαλὴν ἐπῆγαν κατὰ τὸν μύλον, τῆς Γκάτσινας τὰ δένδρα καὶ Παλιόκαστρον ἐρευνῶντες καὶ καλοῦντες μήπως ἦτο πεσμένος που καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ σηκωθῇ, ἀλλὰ ματαίως, καὶ τῇ 11ῃ ἐπέστρεψαν. Τὸ πρωῒ τῆς ἐπιούσης Παρασκευῆς πάλιν ἐξῆλθον εἰς ἐρευναν περὶ τοὺς δέκα διερευνήσαντες μέχρι τῆς μεσημβρίας ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ τῆς Κωστάκως τὰ κάστανα μέχρι τοῦ Παλιοκάστρου ἄνω, κάτω, δεξιὰ, ἀριστερά, ἀλλὰ πάλιν ματαίως. Ἦλθεν ἐκ Ζουπανίου καὶ ὁ ἀστυνόμος, ὅστις ἄφησεν ἐδῶ ἓνα χωροφύλακα συστήσας νὰ ἐρευνήσουν πάλιν. / Διὸ μετὰ μεσημβρίαν ὁμᾶς ἐκ 10 ἀτόμων (Βασίλ. Τζιμοτζέλας, Γ. Τζότζολας, ὁ χωροφύλαξ, Β. Κουρναβίδης, Χριστοδ. Ζῆκος, Δημ. Τζάμας, Εὐάγγ. Καραθάνος, Δημ. Σακαλῆς καὶ 2 ἄλλοι) ἐκίνησαν πρὸς τοῦτο. Οἱ 4 τελευταῖοι ἐχώρησαν ἀπὸ τὸ Κάλφα πηγᾶδι πρὸς τὰ κάτω. Οἱ 6 πρῶτοι ἀπὸ τὸ Μαυραδάκι ἐβάδισαν (εἰς μέτωπον 40 - 50 μέτρων) πρὸς τὴν Σμούρδαν, ἔγυραν πρὸς Σεντούκι, διῆλθον τὸ δάσος τὸ Μαγιερώτικον καὶ ἀνῆλθον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Παλιοκάστρου, οὐδὲν ὅμως ἵχνος ἀνεύρον καὶ κατήλθον εἰς τὸ Πηγᾶδι τοῦ Καρακώστα. Ἐκεῖ ἐκάθισαν περὶ τὰ 20 - 30 λεπτά, συνομιλοῦντες καὶ γνωματεύοντες καὶ καταλήξαντες εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἐνέπεσαν εἰς ἐνέδρα ληστῶν τυχαίως, οἵτινες, κρατήσαντες αὐτὸν τὴν ἡμέραν, τὴν νύκτα τὸν ἐσυμπαρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν, ἢ διὰ νὰ τοῖς δείξῃ τὸν δρόμον ἢ ἐκ φόβου μὴ τοὺς προδώσῃ, καὶ βεβαίως ἀπόψε ἢ αὖριον τὸ πρωῒ ἢ αὐτὸς θὰ ἐπέστρεφεν ἢ εἰδησις θὰ ἦρχετο. Ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ταύτῃ ἀναπαυθέντες καὶ μὲ ἐλαφρυνθεῖσαν καρδίαν ἐσηκώθησαν, ἵνα ἐπιστρέψωσι στὸ χωριό. Πρῶτος ὁ Β. Τζιμοτζέλας, μόλις ὅμως ἐπροχώρησε 2 - 3 βήματα, βλέπων πρὸς τὰ κάτω ἤρχισε κραυγάζων : Νά τος! ὁ μπάρμπας μου! ἐδῶ εἶναι! νά τος! καὶ ὤρμησε πρὸς τὸ 4 - 5 μέτρα ἀπέχον ἐκ τῆς βρύσεως κάτωθι μέρος κλαίων: Ἀχ! μπάρμπα μου! μπάρμπα μ'! μπάρμπα! / Κατήλθομεν καὶ οἱ 4 ἄλλοι (τοῦ Δ. Τζάρου χωρισθέντος ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Παλιοκάστρου). Ἐκεῖ ἐδρέθημεν πρὸ φρικαλέου θεάματος. Ὁ Κ. Κατζόγιαν-

136

137

138

νης ἔκειτο ἀκίνητος, πλαγιασμένος εἰς τὸ ἔδαφος (πράσινον καὶ ὀλίγον κατωφερές), τὴν δεξιὰν πλευράν, τὸν δεξιὸν πόδα τετωμένον, τὸν ἀριστερὸν ὀλίγον ἀνασηκωμένον (τὴν ἄκραν τοῦ ὑποδήματός του τσακισμένην ὀλίγον, ὥς ἀκουμβήσασαν εἰς ἐξέχον ὀλίγον χῶμα) τὴν δεξιὰν χεῖρα τετωμένην ὀριζοντίως καὶ μεταξύ τῶν δακτύλων κρατῶσαν τὸ μικρὸν τσιγαρέττου του (καὶ παρ' αὐτὸ πεσμένον τὸ τσιγάρον σθὼν κατὰ τὰ 3/4), τὴν ἀριστεράν χεῖρα ἐναγκαλιζομένην τὸ δίκανόν του (ἔχον σηκωμένους καὶ τοὺς δύο πετεινοὺς καὶ σῶα τὰ ἐντὸς φυσίγγια), τὴν δὲ κεφαλὴν ὑπτίαν (μπρούμυτα, χωμένην) εἰς τὸ ἔδαφος. Ἀφελόντες τὸ τουφέκιον ἐγυρίσαμεν τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν. Ἦτο πτώμα! Τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ὄψιν φρικτὴν καὶ ἀγρίαν! Ἔνεκα τοῦ βάρους τοῦ σώματος εἰς τὸ ἐπικλινές ἔδαφος ὥθουντος αὐτὸ πρὸς τὰ κάτω) καὶ τοῦ προσώπου χωμένου εἰς τὰ χόρτα τοῦ ἐδάφους (περισσότερον τοῦ ἀριστεροῦ μέρους), τοῦ ἀριστεροῦ προσώπου τὸ ἄνω χεῖλος ἦτο συμπεπιεσμένον πρὸς τὰ ἄνω, ὥστε ἐφαίνοντο οἱ ὀδόντες, τὸ ἄκρον τῆς μύτης ἦτο συμπεπιεσμένον καὶ λευκόν, τὸ ἄνω βλέφαρον καὶ τὰ φρύδια ἀνασηκωμένα πρὸς τὸ μέτωπον καὶ ἀνοικτὸν τὸν ὀφθαλμὸν (προβλέποντα ἀγρίως)! / Εἰς ὅλον δὲ τὸ πρόσωπον ἦσαν τὰ ἀποτυπώματα 139 τῶν χόρτων. Ἐμείναμεν ἀναυδοὶ καὶ τρέμοντες ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν εἶχεν εὐρεθῇ πρὸ τοιοῦτου θανάτου. Ὡς φαίνεται, ἀφοῦ ἐκυνήγησεν μέχρι τῆς 10ης ὥρας ἦλθεν ἐκεῖ (ἐπιστρέφων διὰ τὸ σπίτι καὶ ἐκάθισεν διὰ νὰ ἀναπαυθῇ καὶ ἔπειτα ν' ἀρχίσῃ καταβαίνων πρὸς τὴν Μπλαδόρην. Ἔδεσε τὸν ἄλυσον στὸ σκυλί, καὶ ἐκάπνισε 3-4 ἐκεῖ τσιγάρα καὶ παρεδόθη εἰς σκέψεις καὶ στενοχωρίας, (εἶχε τοιαύτας ἔνεκα ἐπιταγῶν τινων σταματηθεῖσων καὶ ἐπιστρεφομένων ἔνεκα ἀπωλείας 4 ἐν τῇ ταχυδρομείῳ καὶ λάθους τινὸς γινομένου) καὶ ἐκεῖ τῷ ἦλθεν ἐγκεφαλικὴ συμφορησις (ὥς εἶπεν ὁ τὴν ἐπαύριον ἑλθὼν ἰατρός) καὶ στρέψας τὴν κεφαλὴν ἐξεψύχησεν. — Μολονότι δὲ εἶχον περάσει 30 ὥραι ἀπὸ τοῦ θανάτου οὐδεμίαν ὁσμὴν εἶχεν. — Τότε ὁ Δ. Τζιμοτζέλας ἔφυγε δρομαίως στὸ χωριὸ (ἡμεῖς δὲ ἐκαλέσαμε καὶ τοὺς ἄλλους 4) καὶ μετ' ὀλίγον ἐλθόντων ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ πολλῶν ἄλλων μετεφέραμε στὸ σάισμα τὸν νεκρὸν, τὴν δὲ αὐριον Σάββατον ἔγινεν ἡ κηδεία του.

1925 Δεκεμβρίου 24. Ἐκρεμάσθη εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Ναοῦ μας ἡ 140 νέα μεγάλη καμπάνα, ὠρηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐν Λαρίσῃ μενόντων συγχωριανῶν μας Στεφάνου καὶ Γεωργίου (Γούλα) Κων. Γκιουκαίων (στοιχίσασα αὐτοῖς περὶ τὰς 6 χιλ. δραχμάς χαρτίνας). Χρυσᾶς περὶ 360. Τὸ δολλάριον 70 - 75].

Τὸ 1925 καὶ 1926 ἕως Ἰουλίου ἡ λίρα Ἀγγλικὴ ὑψώθη δρχ. ἕως 395, Τουρκικὴ ὑψώθη δρχ. ἕως 360, εἰκοσόφραγκον ὑψώθη δρχ. ἕως 300.

Ἔνεκα τῆς ὑψώσεως τοῦ συναλλάγματος τὸ σιτάρι ἡ δὲ δρχ.	10,
	ἀραβόσιτος 7,
	ζάχαρι 22,
	καφές 85,
	ἐλαιον 36,
	δρυζα 18.

Καὶ ὅλα τὰ εἶδη ὑψωμένα.

Γράφω δι' ἐνθύμιον Ἀρχ. Νικόλαος.

Θεσσαλονίκη

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τὸ Πάσχα τοῦ 1966 ἡ νέα διαλεχτὴ φιλόλογος δ. Δέσποινα Κουκόλη, ἐγγονὴ τοῦ παπα-Νικόλα Κοκόλη, πῆγε νὰ μείνῃ γιὰ λίγες μέρες στὸ Δίλοφο. Ἐκεῖ, καθὼς ἐρευνοῦσε ὅ,τι ἔμεινε ἀπ' τὸ ἀρχεῖο τοῦ παποῦ τῆς παπα - Νικόλα, ποὺ βρίσκεται τώρα στὸ σπῖτι τῆς θείας τῆς κ. Βασιλικῆς Κεχαγιᾶ, κόρης τοῦ παπα - Νικόλα, βρῆκε καὶ τὸ παρακάτω ἔγγραφο. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ σὲ δίφυλλο χαρτὶ πόστας μὲ ὕψος 0,26 καὶ πλάτ. 0,205, μὲ ὥραϊα γράμματα, ἀλλὰ καὶ μερικὲς ἀνορθογραφίες, πιάνει δυὸ περίπου σελίδες. Ἀπ' τὶς πληροφορίες ποὺ μπόρεσε νὰ συγκεντρώσῃ ἡ δ. Κουκόλη μαθαίνουμε πὼς τόχει γράψῃ ἓνας ἀπ' τοὺς τρεῖς ὄπλαρχηγοὺς ποὺ ὑπογράφουν. Αὐτοὺς οἱ Λιμποχοβίτες τοὺς ἤξεραν, ἀλλὰ μὲ τὰ ψευδώνυμά τους, ὅσοι εἶχαν, ὅπως τὰ σημειῶνω δίπλα στ' ὄνομά τους μέσα σὲ παρένθεση κι ὅπως τὰχουμε συναντήσῃ καὶ στὸ Ἡμερολόγιο.

Ἡ ἱστορικὴ ἀξία τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ εἶναι αὐτονόητη, ἀλλὰ ἐμᾶς ἐδῶ, μᾶς ἐνδιαφέρει γιατί ἔρχεται νὰ τονίσῃ τὴν τόσο μεγάλῃ προσφορὰ στὸ Μακεδονικὸ Ἀγῶνα τοῦ μικροῦ χωριοῦ Λιμποχόβου καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὴν προσωπικότητα καὶ τῶν ἄλλων Λιμποχοβιτῶν βέβαια, ποὺ βλέπουμε στὸ Ἡμερολόγιο, ἀλλὰ προπάντων τοῦ ἰδιοῦ τοῦ παπα - Νικόλα

ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Ἐν Ὄνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πατρίδος

Οἱ ὑποφαινόμενοι ὄπλαρχηγοὶ τοῦ σώματος τῶν πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ Ἀλιάκμονος Ἑλληνικῶν Μακεδονικῶν σωμάτων τοῦ Ἀρχηγοῦ Κυρίου

Στεφάνου Μάλλιου συνελθόντες σήμερα τῇ 3ῃ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1905 ἐν τῷ χωρίῳ Λιμποχόβφ καὶ ἐν τῷ Σχολείῳ διωρίσαμεν Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τῶν Κυρίων ἱερέως Παπα - Νικολάου, Κυριαζῆ Κώστα, Κώστα Τζιούφα, Ἀθ. Τζιούφα, Κώστα Τέγου, Γεωργίου Νικολάου, Κώστα Νίκου, κατοίκων τοῦ ἀνωτέρω χωρίου, ἵνα ἡ εἰρημένη Ἐπιτροπὴ χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ αἰσθήματος συντρέξωσιν καὶ προστατεύσωσιν ἐκ συμφώνου μέχρι ῥανίδος αἵματος τὰ Ἑλληνικά Μακεδονικά Σώματα ἀπὸ πᾶσαν προδοσίαν, μυστικὴν ἐχθρικὴν συμφορίαν καὶ ἀπὸ πᾶν τυχαῖον παρουσιαζόμενον δυσάρεστον συμβάνειδοποιούντες ἡμᾶς ἢ καὶ πᾶν Ἑλληνικὸν Μακεδονικὸν Σῶμα περιφερόμενον πλησίον τῆς περιφέρειας μας, εἰδοποιούντες ὡσαύτως ἡμᾶς, ἐὰν ἀνακαλύψωσιν προδότην τινὰ μυστικῶς, ἵνα ἐκτελέσωμεν τὰ διατασσόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου Ἑλληνικοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου, παρέχοντες εἰς ἡμᾶς πᾶσαν εὐκολίαν τροφῶν κλπ., ἔχοντες ἐπίτηδες ἄνθρωπον διοριζόμενον παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν μεταβίβασιν πληροφοριῶν ἐπείγουσῶν καὶ ἐγγράφων.

Διὸ συνετάχθη τὸ παρόν, ὅπερ ἀναγνωσθὲν μεγαλοφώνως ὑπεγράφη παρ' ἡμῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπιτροπὴ

Οἱ ὄπλαρχχοί

Παπα - Νικόλας Δ.

Θωμᾶς Μπέλλας

Κυριαζῆς Κώστας (Κυριαζῆς Δελῆς Μουχτάρης)

Λούκας Κόκκινος (Καπετὰν Λούκας)

Κώστας Τζιούφας

Διαμάντης Τσιάπρας (Καπετὰν Διαμάντης)

Ἀθανάσιος Τζιούφας (ὁ Δάσκαλος)

Κώστας Τέγος (Κώστας Σπανὸς ἢ Γκουνταῆς)

Γεώργιος Νικολάου (Γεώργιος Μαλτέσιος ἢ Μακρῆς)

Κώστας Νίκου (Κώστας Καρανίκος)

Ἡλίας Ἀγγελιοφόρος (Ἡλίας Μαλτέσιος)

Π Ι Ν Α Κ Α Σ
ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Α.

Ἀβδήπασας :
Ἀβδούλ Χαμίτ : 281
Ἀγγαρεία : 263, 266, 267, 270, 272, 273, 279, 299, 300, 301
Ἀγγαρεία Βασιλική : 270
Ἀπτούλ Ἀζίζ : 269, 271
Ἀπτούλ Μετζίτ (Σουλτάν) : 265, 268
Ἅγιος Ἀθανάσιος : 279
Ἁγίου Νικολάου παρεκκλήσιον : 299
Ἀγίας Τριάδος μονή : 269
Ἀγύρται : 283
Ἀδάμος : 264, 267
Ἀδριανούπολις : 262, 263, 264, 279
ἀερόπλανον : 304
Ἀθανασιάδινά : 273
Ἀθανάσιος ὁ ἀπὸ Κώου : 261, 262
Ἀθῆναι : 273, 287
ἀκαρέκα : 271
ἀκρίβεια : 276
ἀλαττάς : 266
ἀλβανικός : 262
Ἀλβανός : 263, 266, 267, 272, 273, 274
Ἀλβανὸς Χρίστος : 291
Ἀλέξανδρος μητροπολίτης : 270
ἀλεύρι : 301
Ἀλήμβειης μαμούρης : 272
ἀμάθεια : 279
Ἀμβρόσιος : 271
Ἀμερική : 293, 299
Ἀμελικόν : 283
Ἀμπιτὴν Βέης : 272
Ἀναγνώστου Γεωργ. : 291
Ἀναγνώστου Νικ. : 274
Ἀντάρας Κώστας : 275
ἀντάρτες ἀπειθεῖς : 291
ἀντάρτης : 275, 287
ἀνταρτικά γρόσια : 291

ἀντιδραστικοί : 298
ἀποικιακὰ στρατεύματα : 303
Ἀπτούλ Χαμίτ Χαν : 271
Ἀραβες : 303
Ἀρβανιτόβλαχος : 277
Ἀργυρόκαστρον : 266
Ἀργυροπούλι : 275
Ἀρκούδας : 285
ἀρματολίκι : 263
ἀρματολοί : 264
Ἀσλάν Βέης : 263
ἀστυνομία : 300
Ἀχμέτ Ρεζά Βέης : 298.

Β.

Βαγγέλης ὀπλαρχηγός : 289
Βάγια : 287
Βακάλης Παπακωνσταντῖνος : 289
Βακαλόπουλος Ἀπόστ. : 260
Βαλὴ πασάς : 264
Βαμβακάς Χαρίσιος : 298
βασιβουζούκηδες : 301
βαρβαρότης : 279
Βέργα σῶμα : 285
Βάρδας Γεωργ. : 284, 289
βάση : 266
Βασίλειος Παπαδημήτρης : 284
Βέηδες : 263, 266
Βέροια : 288
βήχας : 269
Βιβίστι : 287, 288, 291, 292
Βιτζ Θωμᾶς : 299
Βιτόλια : 263, 264, 268, 272, 286
Βλαχόπουλος Ἀντων. (Λίτζας) : 287
Βλαχοστέργιος : 264
βλαχοχώρια : 267
Βοίου ἐπαρχία : 257
Βορβοσκό : 273, 285, 293

Βόσνα : 272
 Βοχορίνα : 273, 291
 Βουλγαρία : 274, 281
 βουλευτής : 298
 Βουλή : 298
 Βράμπας Πούλιος : 268
 Βράμπας Νικ. : 276
 Βράμπας Γεωργ. : 284
 Βραχοπλαγιά : 257
 Βρόστανη : 274

Γ.

Γάνου και Χώρας : 298
 Γάρος Κοσμάς : 229
 Γάτζος Γεώργιος : 289
 Γενή Παζάρ : 290
 γέννημα (τό) δημητριακό : 304
 Γεώργιος Α : 300
 Γιαγιάμπες : 266
 Γιάνκος 'Ιωάννης : 302
 Γιατζος Βελίκο : 263
 Γιολτάς Νικ. : 302
 γιούσμπας : 275
 Γκάρας Νικ. : 292
 Γκέκηδες : 267
 Γκούπης Κώστας : 279
 Γουναρικοί : 303
 Γούσιας Νικ. : 285, 286, 295, 296, 301
 Γρεβενά : 275, 292, 298, 300, 301
 γυμνάζω : 263
 γύφτος : 276, 293

Δ.

Δεληγιαννάκης 'Ηλ. : 295
 Δέλνο(ν) : 287
 Δεμενίτζα : 267
 δένω : 266
 Δέρμπελης 'Ιω. : 295, 296
 Δημακάδικα : 280
 Δημάκης Κωτζίος : 296
 Διαμάντης : 285
 Διαμαντής Γρηγ. : 302
 Διαμαντής Νικ. : 286, 299
 Διαμαντής Στέργιος : 302
 διδάσκαλος : 276
 Διονύσιος : 280

Δόβραινα (Θηβών) : 292
 Δοσκός : 301
 Δούβαλης Μήλιος : 265
 Δούβαλης Νικ. : 286
 Δούκας :
 Δρίζης Κων. : 298
 δώρα : 273
 δωροδοκία : 276

Ε.

ἐγκύκλιος διαταγή : 290
 ἐκατόνταρχος : 288
 ἐκλέκτωρ : 298, 299
 ἐκστρατεία : 279
 'Ελλάς : 300
 'Ελασσών : 265
 'Ελευσίνα : 273
 'Ελληνικό [Βασίλειο] : 267, 269, 273, 278, 281, 289, 290, 299
 'Ελληνική 'Επανάστασις : 262, 263
 'Ελληνοτουρκικός πόλεμος : 281
 ἐπαναστάται : 281, 285
 ἐπιστρατιά (πόλεμος) : 278
 ἐπίστρατοι : 303
 ἐπιτίμιον : 271
 ἔρανος : 302
 'Ερζεγοβίνη : 272
 Εὔβοια : 280

Ζ.

ζαπιές : 300
 Ζβάρναρης : 277
 Ζβόλιανη : 285, 286, κ.ά.
 Ζήκου 'Αθ. : 278, 279
 Ζιάκας : 267, 289, 290, 291
 Ζιμνάτζι : 267
 Ζιουπάνι ή Ζουπάνι : 280, 281, 284, κ.ά.

Η.

ήμιχόλερα : 270

Θ.

Θεοδόσης : 290
 Θεοδόσια : 290
 Θεοφάνεια : 262

Θεραπεῖα (τά) : 262

Θεσσαλία : 272, 277, 278

Θεσσαλονίκη : 279

Θῆβαι : 269, 278, 287

I.

ἱεροδίκης (κατής) : 268, 270

Ἱερόθεος Παραμυθίας : 293

ἱεροπραξία : 280

ἱλάμι (ἀπόφαση δικαστική) : 268

ἱραδὲς (διάταγμα) : 269

Ἰσοῦφ βέης : 264

K.

Καβακλί (ἐπαρχία) : 274

Κοῦβαρας Ζῆσος : 244

Καζακλάριον (Ἀμπελών) : 277, 279, 293

καϊμακάμης : 278, 279, 297

Καλαμπάκα : 281

Καλιάρι (Πτολεμαῖς) : 270, 278

Καλλίνικος : 262

Καλόγηρος : 291

Καλόγηρος Ἰω. : 287, 288, 292 κ.ά.

Καλύβας : 291

Καλύβας Ἀν. : 291, 292

Κάλυμνος : 282

Κάλφας Ἰω. : 284

κανόνι : 262

κανονισμός : 291

Καπτζῆς Γεώργιος : 299

Καπτζῆς Κοσμάς : 274

καπετάν Γιωργάκης : 264

καπετανίκι : 263, 264

Καπλάν βέης : 263

Καραβαγγέλης : 275, 302

Καραγάτς : 263

Καραγιάννης : 263

Καραγιαννούλης : 269

Καραγιώργος : 273, 289, 290

Καραγιώργος Δημάκης : 280

Καραγιώργου Ἀλεξάνδρα : 280

Καραθάνος Τούλιας : 299

Καρακίτσος : 273

Καραμητζίος : 273, 274, 275

Καρανίκας Ζαχ. : 286

Κάρας Νικ. : 287, 288

Κάρας Φλώρος : 291

καρδιά : 270

Καστανοχώρια : 289

καταγραφή : 271, 272, 293, 294

κατάλυμα : 263, 272, 273, 274, 275, 276

καταχρήσεις : 262, 264

Κατζῆοι : 262

Κατζίκας : 277, 281

Κατζογιάννης : 269

Κατζόγιαννος : 265, 279

Κατζόγιαννος Βασ. : 287

Κατζόγιαννος Εὐσ. : 276, 302

Κατζόγιαννος Νικ. : 302

Κατζόγιαννος Παν. : 230

Κατζόγιαννος Στέρ. : 271,

Κάτζος Κώστας : 267

Καφτάναγας : 264

Κεράσοβο : 301

Κεχαγιάς Ἀντ. :

κιατίπης (γραμματέας) : 276

κίνημα : 276

Κιφιζέζ : 266

Κλάδιο : 288

κλέφτες : 264

κλέφτικα ἔξοδα : 274

κλήρωσις στρατευμάτων : 293

Κοζάνης νομός : 275

Κοίμησις τῆς Θεοτόκου : 265

κόκκινη μπιστερία : 283

Κόκκινος Λουκάς (Λούκας) : 287, 290, 293

κοκκύτης (κοκίτης) : 283

Κολίκας : 267

κομάρικα : 271, 279

Κομιτάτο : 288

Κομιτάτο Κέντρου : 290

Κομπορέλας : 263

Κομπορέλας Κων. : 290, 291, 294, 300, 301.

Κομπορέλας Νικ. : 267, 298

κονάκια : 268, 269, 277

Κοντόπουλος Παπακώστας : 265

Κορέστια : 289

Κορυτσά : 266

Κοσέρα ἀδελφοί : 277

Κοσέρας Θωμᾶς : 277

Κοτενούλης : 272

Κουκόλη 'Αθηνά : 257
 Κουκόλη Δέσποινα : 311
 Κουκόλης παπα - Νικόλας : 261, 262, 267, 283, 281, κ.ά.
 Κουλουσάκ<η> αδελφοί : 278
 Κουλουσάκης 'Αθ. : 299
 Κούπη αδελφοί : 288
 Κούπης Κων. : 286, 302
 Κούρναβος 'Αναστ. : 287, 288
 Κούρναβος Δημ. : 302
 Κούρναβος Θωμάς : 280
 Κούρναβος 'Ιω. : 284, 288
 Κούρναβος Νικ. : 302
 Κούρναβος Στέργ. : 288
 Κούσαβος (βρση) : 264
 Κουροπούλης : 295
 Κουροπούλης Εὐθ. : 295
 Κουτζούκ 'Αλήβης : 260
 Κρητικός : 285
 Κριμίνιον : 266, 291
 Κριμινιώτες : 291
 Κρούτας Γούλας : 281
 Κρούτας Ζήκος : 275
 Κρούτας Κ. : 299
 Κύναμη (Πολύλακκο) : 264
 Κωνσταντιώτης : 273, 275, 276, 299
 Κωνσταντινούπολις : 262, 265, 269, 271, 276, 279, 280, 288, 293
 Κωσταβέλη Κονδύλω : 283
 Κωσταβέλης 'Αντ. : 265
 Κωσταβέλης Βασ. : 276, 283
 Κωσταβέλης Δημ. : 286, 287, 289, 290 κ.ά.
 Κωσταβέλης Ζαχαρίας : 265
 Κωσταβέλης Κώστας : 267, 277
 Κωσταβέλης Λάμπρος : 284, 287
 Κωσταβέλης Στέργιος : 302
 Κωστάντζικο : 263
 Κωτρότζιος : 263, 267
 Κωτρότζιος Νικ. : 271

Λ.

Λάρισα : 279, 288
 Λάσκαρης : 270
 λατομεία : 272
 λάφυρα : 263, 265
 Λαχτάρας : 293, 294, 295

Λαχτάρας Νικ. : 292
 Λεόντιος : 265, 266
 Λέρος : 282
 Λέσος : 277
 λευκός ὄγκος : 283
 ληξιαρχικό κατάστιχο : 276
 λησταί : 265, 267, 268, 273 κ.ά.
 λησταντάρτες : 281, 292
 λησταποδόχος : 276
 ληστής : 275, 276, 277, 278, 299
 Λιαψίσι (Νεάπολις) : 264, 270, 279, 285 κ.ά.
 Λιμπόχοβο 281, 293
 Λίτζας : 286, 288
 Λίτζας 'Αντωνάκης : 286
 Λότζανης Νικ. : 294
 Λούκας (Κόκκινος) : 285, 286, 289, 290 κ.ά.
 Λούντζι : 275, 284, 286, 287 κ.ά.
 λοφές : 268
 λύνω και δένω (ἀποδένω) : 266.

Μ

Μάγγος : 272
 Μαγέρη ή Μαέρη : 284, 286, 289, 292 κ.ά.
 Μαεριώτες : 270
 «Μακεδονία» (ἔφημ.) : 260
 Μακεδονικά τάγματα : 293
 Μακρυγιάννη βρση : 274
 Μακρυγιάννης : 262
 Μάλιος Στέφ. : 285
 Μαλτέσος : 273
 Μαλτέσος Γεώργ. : 285
 Μαλτέσος 'Ηλίας : 284, 285, 286, 294
 Μαλτέσος Κοσμάς : 302
 Μαλτέσος Φιλ. : 302
 μαμουζάδες : 266
 μαμουράδες : 272
 μαμούρης : 276
 Μανόλης : 296
 μαντίλι : 266
 Μαυροβούνιον : 268, 300
 Μαυρομάτης Κων. : 286, 293
 Μαχμούτ Σουλτάν : 263, 265
 μαχμουντρές : 265
 Μεγάλη 'Επανάσταση : 269

Μεγάλη Πέμπτη : 275
 Μέγας Ἀγισμός : 262
 μελαζιμης : 277
 Μελέτ Βεκίλ : 268
 Μελίστα Κονίτζης : 287
 Μεχμέτ Ρεσάτ Σουλτάν : 298
 μεμουράς : 270
 Μερίχοβο : 286, 290
 μεταλλίκι : 265
 μετζίτι : 265
 Μηλιόπουλος Στέργ. : 302
 Μηλιόπουλος Σωτήρ. : 302
 Μήλιος : 271
 Μήλιος Ἀπ. : 286
 Μήλιος Βασ. : 286
 Μήλιος Στ. : 277
 μηναῖο : 263
 μικερές : 272
 Μιραλή : 275, 284, 285, 292 κ.ά.
 Μιραλιώτης : 275
 Μιρασάνη : 277, 284, 286
 Μολοσσός : 295
 Μοναστήριον : 289, 297
 Μονόφθαλμος Μιχ. : 291, 292
 μουδίρης : 278, 287, 288, 298
 μουδριλίκι : 276
 Μουλογιάννης : 278
 Μουράτ : 271, 272
 Μουτισαφρλίκιον Σερβίων : 298
 Μπαρμπαγιάννης : 271, 276
 Μπαρμπαγιάννης Ζαχ. : 281
 Μπαρμπαγιάννης Πέτρ. : 293
 μπαρούτι : 262
 Μπεκιάρης παπα - Ζήσος : 280
 Μπεκίρ Ἀγάς : 300
 μπασί μπουζούκι : 262, 263
 Μπέλος Ζήσος : 278
 Μπέλος : 286, 287, 289, 290 κ.ά.
 Μπέλος Ν. : 285, 298, 299, 300
 Μπίγκας : 269
 Μπίγκας Δημ. : 280
 Μπίγκας Κων. : 302
 μπίμπασης (χιλίαρχος) : 276
 μπισοβίτης : 265
 μπιτίλια (φόρος στρατιωτικός) : 294
 Μπλαχάβας : 287
 Μπολογιάννης Ζήσος : 291

Μπολογιάννης Νικ. : 290, 300, 301
 Μόρσια : 285, 294, 295
 Μπούρα (Γρεβενών) : 296
 Μπουρσιανιώτης Κώτζος : 285
 Μπούσιος Γεώργιος : 298
 Μπρίκας : 264
 Μπρούφας Ἀθ. : 281

N

Νάκας : 292
 Νεότουρκοι : 297
 νεφρίτις : 283
 Νίκου Κώστας : 285
 Νιτρούζι : 281
 νιφούζι (τὸ στέφανο) : 272
 Νούλας Γεώργιος : 267
 Νούλας Ζήσης : 275
 Νούλας Θεοδόσιος : 285
 Νούλας Κώτας : 266
 Νούλας Στέργιος : 267
 Νταβέλης : 276
 Ντάλας : 263
 Ντελή Θωμαῖς : 274
 Ντελής : 263, 264, 272
 Ντελής Βασίλ. : 279
 Ντελής Δημ. : 293
 Ντελής Κοσμάς : 270, 276
 Ντελής Κυριτζής : 285, 286, 294
 Ντελής Κώστας : 273
 ντερβέναγας : 270, 273, 274, 275
 ντερβεγανλίκι : 263
 ντερβένι : 269
 ντερβεντζής : 269
 Ντόκος : 272, 273
 Ντόλος (Βυθός) : 286, 289, 291, 294, 298
 Ντοσκός : 287, 288, 289, 291, 294, 298
 Ντούβαλης : 269
 ντραγάτης : 289
 Ντραγατσός Κοσμάς : 301
 Ντρούγκας : 262, 263, 265, 271, 274
 Ντρούγκας Ἀθαν. : 280
 Ντρούγκας Δημ. : 301
 Ντρούγκας Ἰω. : 277, 278
 Ντρούγκας Κων. : 274
 Ντρούγκας παπα - Ἰωάννης : 277
 Ντρούγκας Χρ. : 294

Ξ.

ξεκλεμές : 272
 Ξηρολίβαδο : 281
 Ξυλιάζω (δέρνω) : 276
 ξύλο : 276

Ο.

όδοποία : 280
 Όθωμανική Προοδευτική Ένωσις : 297
 Όσνιτζα (Καστανόφυτο) : 288
 Όστροβο (Άρνισσα) : 270

Π.

Παλιόκαστρον : 265, 292
 Παλιομάγειρον : 276, 281
 Παλιοχώριον (Γρεβενών) : 292
 πανώλης : 265
 Παπαγάκος : 272
 Παπαγιάννης : 277
 Παπαδημητρίου Βασ. : 286
 Παπαδήμιος Θεόδ. : 262
 Παπαθεοδώρου Μ. : 295
 Παπαζαχαρή : 275
 Παπαϊωάννης : 274
 Παπαϊωάννου : 284
 Παπαϊωάννου Ά. : 286
 Παπακώστας Ζήκος : 262
 Παπαμήλιος Εὐάγγ. : 289, 290, 291, 292
 Παπαστεργίου : 284
 Παπαχατζής Βασ. : 262
 Πάπος : 285
 Πάπου πηγάδι : 264
 Πάσχα : 262
 πειθαρχία : 262, 263
 πείνα : 303, 304
 Πετροπουλάκης Λεων. : 288
 Πλάζομη : 282, 288
 Πλαζομίτες : 289, 300
 πλήρωμα : 263
 Πόρτης Κοσμάς : 277
 Πούλιος ή Σιόλιος Γεώργ. : 299
 Πούλιος Δημ. : 269, 270
 Πρί(ν)τζου Άγόρω : 278
 πρόκριτοι : 265

προνομιακόν : 280
 πρόσθιμον : 280
 Προφήτης Ήλίας : 270

Ρ.

Ραδοβίνιστα : 284
 Ραιδεστός : 275
 Ράφτης Νικ. : 289
 Ρίγκλαβον : 287
 Ρουμελιώτης : 296, 297
 Ρουμελιώτης Άθ. : 275
 Ρουμελιώτης Λουκάς : 295, 296, 297
 Ρωσοτουρκικός πόλεμος : 267, 272

Σ.

Σάββας : 289
 Σακαλής Κώστας : 277, 279, 300
 Σαμαράς Γεώργιος : 302
 Σαμαράς Ίω. : 284
 Σαμαρνέας Λεων. : 275
 σατραζάμης : 263
 Σαφεντίν μπέης : 275, 278
 Σεραφείμ (ήγούμενος) : 299
 Σερβία : 272, 300
 Σέρβια : 284
 σεισμός : 280
 σειρήτι : 266
 Σεφκέτ Μαμουτ πασάς (στρατάρχης) : 298
 Τζιάκας Γιάννης : 265, 270
 Σιάτιστα : 264
 Σιγάλας Άντ. : 260
 Σιόλιος : 296
 Σιόποτο : 282, 293, 296
 Σιρέτ : 269
 Σισάνιον : 266, 270
 Σιώπης Στέργιος : 286
 Σμούρδα : 267, 289, 293 κ.ά.
 Σούλιος Γεώργ. : 286, 288, 289 κ.ά.
 Σούμλα (Βουλγαρίας) : 266
 Σούτας Ζήσος : 279
 Σουφαρίδης : 272
 Σπανός Κωστ. : 282, 289, 290
 Σπανός Χαρ. : 278
 Σπήλαιον : 267, 291, 292
 Σπύρος : 289, 290

στέφανο (ἡ οἰκογένεια) : 274, 277, 280,
286, 291
συμμορία : 264
συμπόσιο : 263
Σύνταγμα : 297, 298
σύντεκνος : 273, 275
Σπύρου Στέργιος : 296
σχολεῖον : 271

Τ.

τακτικός στρατός : 263
τάλαρα αὐστριακά : 268
Τατάουλα (Τατάβλα) : 279
ταχυδρόμος : 280
Τζάικας Βασ. : 292
Τζακνάκης Κοσμάς : 270, 298
Τζαπουρνιά (τοποθεσία) : 270
Τζάρας : 292
Τζάρας Γεώργιος : 293, 294
Τζάρας Δημ. : 295
τζαρούχια : 273
Τζατζαρογιάννης : 265
Τζατζός Ἀντών. : 284
Τζέπος Ἰω. : 284
τζερεμετζω (προστιμέρω) : 273
Τζέρμας : 275
Τζέρο : 264, 268
Τζεσμές : 281
Τζικολός : 263, 266
Τζιακούρας : 287
Τζημοτζέλας : 289
Τζημοτζέλας Ἀντ. : 287
Τζημοτζέλας Βαγγ. (δραγάτης) : 293
τζιολίκα : 271
Τζιώρατζης : 264
Τζιώρατζιος (ἀρχιληστής) : 263
Τζιράκι : 291
τζιράπια : 278
τζιρεμές : 266
Τζιούφας Ἀχιλλ. : 257
Τζότζολας : 271
Τζότζολας Στ. : 276
Τζοτύλιον : 277, 284
Τζούβαλης Ἀθ. : 302
Τζούβαλης Γεώργ. (ντραγάτης) : 278,
292

τζούκα Σμόλικα : 265
τζουμάδικο : 264
Τζούφας Ἀθαν. : 285, 286
Τζούφας Βασ. : 267, 302
Τζούφας Γεώργ. : 277
Τζούφας Εὐάγγ. : 284
Τζούφας Κώστας : 279, 281, 283, 284
κ.ά.
Τζούφας Παν. : 285
τηλέφωνον : 299
Τίστα (ἡ) : 291
Τουμπελίδης Μαργαρίτης : 262
Τουρκίας πόλεμος : 300
Τρίκκαλα : 288, 290, 292, 294
Τρισκός : 284, 286
τυραννία : 265, 269
Τύρναβος : 277

Υ

Ὑπουργεῖον στρατιωτικῶν : 276

Φ

Φανάρι (Θεσσαλίας) : 263
«Φάρος Βορείου Ἑλλάδος» περ. : 270
Φάρσαλα : 272
φασόλια : 301
Φίκας Γούλας : 279
Φίκας Γρηγ. : 302
Φίκας Νικ. : 263
Φίκας Πούλιος : 283, 287, 299
φθίσις : 283
Φιλιπούπολις : 271, 274
Φλώρος : 290, 291, 295
φόρος : 269
Φούρκα : 301
φουστανέλλα : 273
φυσίγγι : 263
Φωτιάδης : 276

Χ.

χάλαζα : 269
Χαλκίδα : 278, 283, 289, 293.
Χαμίτ Σουλτάν : 298
χαματιές : 276
χαράτσι : 263

χαρκάδες : 278
 χάρτζι : 270
 Χατζούλη 'Αναστασία : 269
 Χίος : 281
 χοκιμάτι : 279, 280, 285
 χολέρα : 269
 χριστιανομάχος : 298
 χώρα : 261, 263, 271
 χωριανικό (τό) : 266

χωριανικά έξοδα : 273
 χωρίον : 263

Ψ.

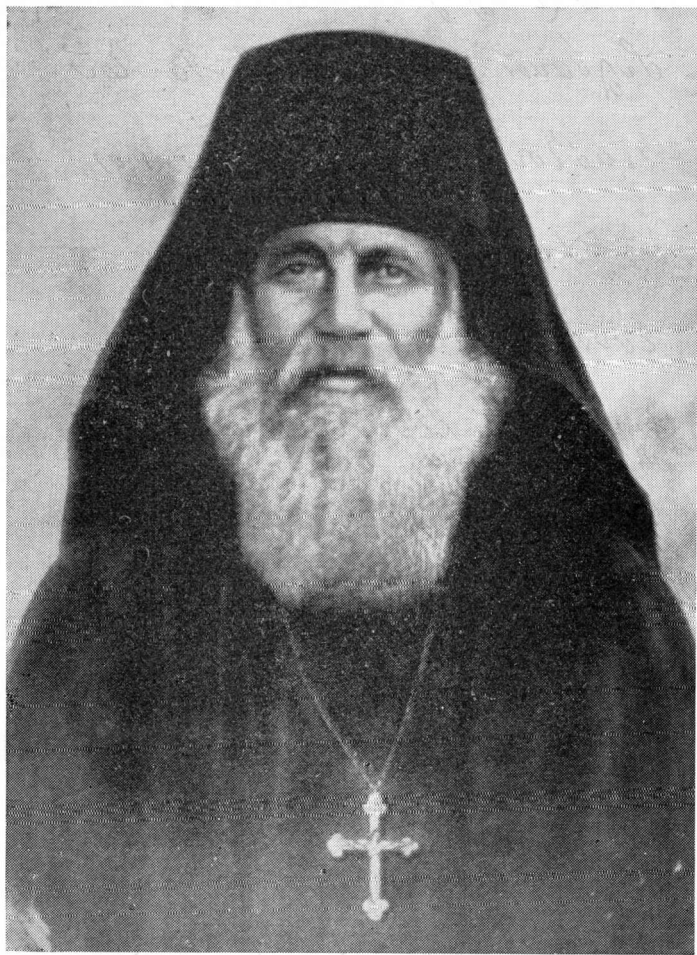
ψηφοφορία : 298, 299
 ψυχογιός : 275
 ψυχή (άτομο) : 276

RÉSUMÉ

Le Journal du Père-Nicolas Kokolis - lui-même le dénomme Table Chronologique - se compose de 140 pages.

Dans les 66 premières pages il a recueilli des souvenirs trouvés et copiés dans divers livres ecclésiastiques ou autres et dans des registres communaux de son village, Limbochovo (aujourd'hui Dilophon) dans la sous-préfecture Voïon, de la préfecture de Kozani, en Macédoine de l'Ouest; ces pages nous fournissent des renseignements précieux sur la vie dans ce village et ses alentours au XIXème siècle.

Ces renseignements commencent en 1817 et se terminent en 1895, date à laquelle il fut sacré prêtre. Depuis cette date et jusqu'en 1925, où s'arrêtent ses notes, les faits qu'il inscrit il les a vécus lui-même. Dans les pages 77-110 il parle de la lutte Macédonienne (1904-1908) et il nous donne des renseignements sur l'activité de Limbochovo durant cette lutte. Ensuite, il nous parle de la Constitution Turque de 1909, de la libération de la Macédoine en 1912 - 1913, des années difficiles de la Ière Guerre Mondiale (1914 - 1918) et de la catastrophe de l'armée grecque en Asie Mineure en 1922, et il termine par quelques autres renseignements datant de 1926.

Ἀρχιεπίσκοπος Νικόλαος Κονκόλης ἐκ Διλόφου (πρώην Λιμποχόβου)
Βοΐου - Νομοῦ Κοζάνης

Ευχαριστώ τον υιόν μου του
Ευαγγέλιου Περδίου Νικητορέως.
Αποστόλ. 27/1895 όσον εχρημο-
νησεν τον υιόν Γ. Ανδρού. κ κ

Αθανάσιος ὁ ἁγίου ἁγίου, μετὰ ἡδονῆς
ἐφείνεσθαι Ἀπὸ τῆς ἑραῆς βιβλίου
τῆς ἐγγύτης τῆς ἀρχαίας ἀποστολικῆς
καδοὶ ἑρῶντα γεγραμμένα ἐστὶ
τῆς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἁγίου
καὶ οἱ ἀποστολικοὶ καὶ περὶ τῆς
καὶ οἱ μετὰ τῆς αὐτῆς διαδοχίμα
καὶ τῆς γεγραμμένων ἡμετέροι.